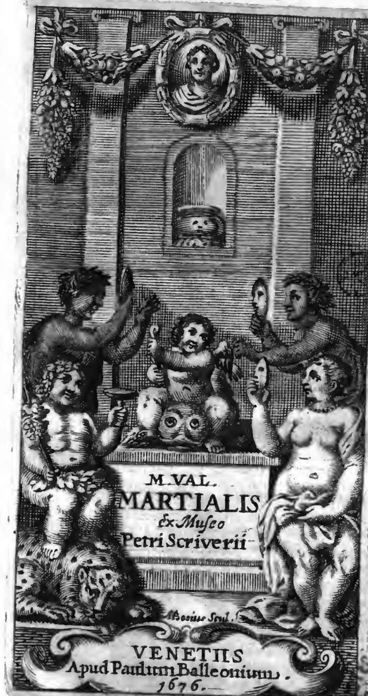
4

M. VAL.
MARTIALIS
ex Museo
Petri Scriverii
VENETIIS
Apud Paulum Balleonium.
1676.

BIBLIOT · P · P · CARM · DISCAL · SANC · M · TERESIÆ · VENET ·

VITA
M. VAL. MARTIALIS
EX PETRO CRINITO.

ARC. Valerius Martialis genere Hiſpanus fuit, Bilbili natus haud ignobili oppido Celtiberiæ: vt veteres auctores tradunt; & ipſe Martialis cum pluribus locis demonſtrat: tum maxime his verſibus ad Licianum municipem ſuum.

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciane, Bilbilim
Equis & armis nobilem.

Sub primam ætatem profectus eſt ad vrbem Romam, quo facilius in litterarum ſtudio verſari poſſet: ſuumque ingenium erudire. Sed cùm agendis cauſis minimè ſe idoneum videret, omnem operam, atque diligentiam retulit ad ſcribenda Epigrammata: in quibus magnopere excelluit iudicio veterum. Maximè autem valuit in promerendis ſibi, atque conciliandis hominum ſtudijs:adeo v banitate, & ſalibus præſtitit. Relata ſunt à C. Plinio permulta de ingenio, & eruditione Val. Martialis; quibus ſatis colligere poſſumus quanti fecerit hunc ipſum poetam, quantumque illius verſibus oblectari conſueuerit. Sic enim ſcribit: *Fuit Martialis ingenio acri, & qui plurimum in ſcribendo & ſalis haberet & fellis, neque candoris minus.* Itaque minimè mirari oportet; ſi Ælius Verus Imperator (qui Cæſari Hadriano gratiſſimus fuit) ſolitus erat ſingulari affectu proſequi lepores, atque iocos poetæ Martialis; ſuumque virgilium vocare. Neque dubium eſt, illum Romæ publicis honoribus ornatum, atque honeſtatum fuiſſe. Nam equeſtri dignitate donatus eſt,& prætura,& iure trium liberorum;

vt ipse de se testatur. Libros XII. Epigrammaton composuit miro ingenio, & singulari vrbanitate: quibus adiecit Xenia, & Apophoreta libellis duobus absoluta. In his secutus est Marsum poetam, Pedonem, atque Getulicum: quorum exemplo seipsum tuetur; ac lasciuam verborum licentiam excusat. Valerium quoque Catullum, & Licinium Caluum plurimi fecit: quòd in hoc scribendi genere insignes habiti sunt. In duodecimo libro Neruæ atque Traiano Imperatoribus blanditus est, damnatis temporibus Domitiani Cæsaris. Ad eumdem refertur Spectaculorum liber: qui extra ordinem aliorum habetur à nostris grammaticis; vt vetusti codices probant. Inter amicos præcipuè habuit Stellam Patauinum, Decianum, Silium Italicum. Val. Flaccum, Parthenium, aliosque complures, ad quos sæpenumero scribit, Stertinius vir clarissimus (quem Martialis mutato nomine Auitum appellat) tantum concessit ipsius ingenio atque doctrinæ; vt viuenti adhuc imaginem more veterum in sua bibliotheca posuerit. Postremo cum Martialis foret prouectior, tędio rerum vrbanarum affectus in patriam redijt, atque in natali solo paulo post interijt, non sine lacrymis, ac magno mœrore C. Plinij; vt ingenuè testatus est, scripta epistola ad Cornelium Priscum.

De

De noua Martialis editione

HVGONIS GROTII CARMEN AD PETRVM SCRIVERIVM.

Vitam quæ faciant beatiorem
Cantando tuus ille Martialis,
Tu multo melius doces agendo,
Scriueri, rediuiue Martialis.
Quicquid Græcia, Roma quicquid olim
Fama condidit arbitrà probatum
Vno compositum tenere tecto:
Nulli pendere temporis tributum,
Sed pro iure suo diebus vti
Ignaris domini, nec elocatis:
Si quando libuit vetusta vatum
Dulci secula prouocare versu:
Aut priscos Patriæ nouare Fastos,
Norit posteritas vt omnis, auctu
Quo se protulerit Batava virtus,
Quæ secura sui, nihil pauescens,
Iam longè positos tuetur Indos:
Aut doctas veterum polire chartas,
Quas Mars, quas sibi Terminus sacrauit,
Et votis sitientibus petitum,
Qualem Stella legebat, aut Secundus,
Talem nunc redhibere Martialem:
Hæc sunt (audiat ipse Martialis)
Vitam quæ faciunt beatiorem.

Scriptorum veterum, ac recentiorum quorundam

DE M. VAL. MARTIALE

TESTIMONIA.

C. Plinius Cæcilius Secundus, Epistola lib. III. vltima.

CORNELIO PRISCO SVO S.

AVdio Valerium Martialem deceßiße, & moleste fero. Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in scribendo & salis haberet, & fellis, nec candoris minus. Prosequutus eram viatico secedentem. Dederam hoc amicitiæ, dederam etiam versiculis, quos de me composuit. Fuit moris antiqui, eos qui vel singulorum laudes, vel vrbium scripserant, aut honoribus, aut pecunia ornare. Nostris *verò temporibus, vt alia speciosa & egregia, ita hoc imprimis exoleuit. Nam postquam desimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui sint versiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipsum volumen, nisi quosdam tenerem. Tu, si placuerint hi, cæteros in libro requires.* (Lib.x.epigr.xix.) *Alloquitur Musam, mandat vt domum meam, in Esquiliis quærat, adeat reuerenter.*

Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria ianuam, videto.
Totos dat tetricæ dies Mineruæ,
Dum centum studet auribus virorum
Hoc, quod secula posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:

Hæc

Hæc hora est tua, cum furit Lyæus,
Cum regnat rosa, cum madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Meritone eum, qui hoc de me scripsit, & tunc dimisi amicissimè, & nunc, vt amicissimum, defunctum esse doleo? Dedit enim mihi quantum maximè potuit: daturus amplius, si potuisset. Tametsi quid homini potest dari maius, quam gloria, laus & æternitas? At non erunt æterna, quæ scripsit? Non erunt fortasse: ille tamen scripsit, tamquam futura. Vale.

Sollius Sidonius Apollinaris, Carm. XIII.

Quid celsos Senecas loquar, vel illum
Quem dat Bilbilis alta Martialem,
Terrarum indigenas Iberitarum?

Ælius Spartianus, in Histor. Augusta.

Idem (Ælias Verus) *Ouidij libros amorum in lecto semper habuisse; idem Martialem, Epigrammaticum poetam, Virgilium suum dixisse* (fertur.)

Ælius Lampridius, in Alexandri Seueri Vita.

Leporem quotidie habuit, venationem frequentem, sed eam cum amicis diuidebat, & his maximè quos sciebat per se non habere. Nec diuitibus quicquam talium munerum misit, sed ab his semper accepit. Et quod ille leporem quotidie haberet, iocus Poeticus emersit, idcirco quod multi septem diebus pulchros esse dicunt eos qui leporem comederint, vt Martialis Coci epigramma significat, quod contra quamdam Gelliam scripsit huiusmodi: lib. 5. epigr. 29.)

Cum leporem mittis, semper mihi Gellia mandas,
Septem formosus Marce diebus eris,
Si verum dicis, si verum Gellia mandas,
Edisti nunquam Gellia tu leporem.

Sed hos versus Martialis in eam quæ deformis esset, composuit; Poeta verò temporum Alexandri hæc in eum dixit.

Pulchrum quod vides esse nostrum regem,
Quem Syrum sua detulit propago,
Venatus facit, & lepus comesus.
Ex quo continuum capit leporem.

Iouianus Pontanus, de Sermone lib. III.
cap. XVIII.

Valerius Martialis artificiosissimus Epigrammatum scriptor, ita in ijs quidem iocatus est, vt frequentius carpat, quam delectet: tametsi è demorsione ipsa delectatio quoque paritur. Adhac dictis eius partim occultissima quadam insunt spicula, &c. *Sunt tamen dicta eius in vniuersum arguta, subtiliterque conquisita: abstrusa sententia, eademque rara, salsa, aculeata: inuentiones vero maximè acuta: verba autem pracipuè accommodata, quaque non prima tantum facie, atque in ipso explicatu, lectorem alliciant atque auditorem: verùm qua in eius animo relinquant tacitam quamdam quasi subtitillationem.*

Ioannes Saresberiensis, Curial. Nugar. lib.
VII. cap. XII.

Poeticum illum te subito miraberis inuenisse pictorem, qui ad omnia, qua necessitas exigit, scit fortasse simulare cupressum. Desipit ita Rufus in Nauia, à quam eum, teste Coquo, nullus casus auertit. Nam

Quidquid agit Rufus, nihil est nisi Næuia Ruso:
Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit, vna est
Næuia: si non sit Næuia, mutus erit.

Lib. I. Epigr. lxviii.

Idem lib. VIII. cap. VI.

Peregrinos odores non nisi dissolutis & amatoribus conuenire, Comicus & Coquus docent.

Idem lib. eod. cap. XIII.

Nam fœnerator vt plus recipiat, interdum aliquid pralargitur. Vnde Coquus:

Munera quod senibus viduisque, &c.

Epigr. lvj. lib. IV.

Vetus Glossarium Latinum.

Petaso, Petasonis; *perna, baconus, Martialis Coquus:*

Et pultem dubium cum Petasone voras.

Extat lib. III. *Epigr.* lxxvii. *vbi vulgo*, Et pulpam dubio.

Laudatur ab eodem Glossographo etiam alibi,

& sub Martialis Coqui *nomine praterea funginum hoc Distichon:*

De fungi fungis homines, Macrine, negabas:
Boleti leti causa fuere tui.

Angelus Politianus, Miscellan. cap. VI.

Nimis enim foret insubidus Poeta: quod nefas credere.

Item cap. III.

Sane per totum Epigramma signatè usus est verbis argutissimis Poeta, &c. ut sit hoc Epigrammate nihil utique pensitatius.

Idem in Declamatione pro Quinciliano.

*Vt ab ingeniosissimo Latinorum Epigrammatum Poeta, & vag*æ iuuentutis moderator, *&* Romanæ gloria togæ *verè meruerit appellari.*

Iulius Cęsar Scaliger, Poetic. lib. III. cap. CXXVI.

Epigrammatis virtutes peculiares: breuitas, & argutia: hanc Catullus non semper est assecutus. Martialis, Poeta argutissimus, nusquam omisit.

Idem lib. VI.

Ne Martialem quidem transferre libet ad meliora. Multa sunt eius Epigrammata diuina: in quibus & sermonis castitas, & argumenti species luculenta est, versus verò candidi, numerosi, pleni, denique optimi.

M. Antonius Muretus in Commentar. ad Catullum.

(Iniquus in Martialem Censor.)

Romani & serius attigerunt Poeticam, & coluerunt negligentius, & minimè longo tempore in rectè scribendorum poematum via perstiterunt. Siquidem cum à rudibus apud eos Poetica profecta principiis, tandem per multos gradus ad Virgilium peruenisset; (quo ego homine nihil statuo fieri potuisse diuinius:) ita postea cœpere ingenia in deterius labi; ut mirum sit, quanta quam breui tempore sit, consecuta mutatio: Hispani poetæ præcipuè & Romani sermonis elegantiam contaminarunt, & cum inflatum quoddam & tumidum, & gentis suæ moribus congruens, inuenissent orationis genus, auer-

rerunt exemplo suo cæteros à recta illa, & simplici, in qua præcipua Poetarum sita laus est; & in quam superiores omni studio incubuerant imitatione naturæ. Itaque serò post Augusti tempora, vt quisque maximè versum inflauerat, sententiam maximè contorserat, eo denique modo locutus fuerat, quo nemo serio soleret loqui, ita in pretio haberi cœpit. Quin etiam fucatus ille splendor, & adulterina eloquentiæ species, ita nonnullorum, qui veræ eloquentiæ gustum non habent, occœcauit animos, vt his quoque temporibus exstiterint Hispani duo, homines cæteroqui & in primis eruditi, & scriptis editis nobiles: quorum alter Lucanum Virgilio, alter Martialem Catullo anteponere veritus non est. Quorum ab vtroque ita dissentio, vt si quis Deus potestatem mihi optionemque faciat, non dicam Virgilij (cui videor iniuriam facere, si eum vllo modo cum cæteris comparem) sed Ennij alicuius, aut Furij, quam Lucani, multo similem in scribendo esse me malim. Inter Martialis autem & Catulli scripta tantum interesse arbitror, quantum inter dicta scurræ alicuius de triuio, & inter liberales ingenui hominis iocos, multo vrbanitatis aspersos sale. Neque verò negauerim, multa in Martiale quoque non inscienter dicta reperiri: sed profecto deteriorum longe numerus maior est. Latinæ quidem orationis natiua illa, minimeque quasi pigmentis infuscata germanitas, in Martiale nulla est; in Catullo præcipua. Ijs de caussis cum ab illo altero, nescio quo modo, semper abhorruissem: Catullum contra nunquam non mirabiliter, amaui, &c.

Adrianus Turnebus, Aducrs. lib. VII. cap. IV.

Qvid vetat attingere festiuissimi Poetæ Martialis lusus, atque in his operam ludere? Non semper supercilia adducenda sunt.

Idem lib. XIII. cap. XIX.

Cùm à lepidissimo Poeta, (nec enim illis assentior, qui scurram ineptum eum appellant, neque satis ele-

gam e Musa libros epigrammatum scripsisse autumantes) lib. III. Epigr. XCIII. canitur.

Admittat inter bustuarias mœchas, *&c.*

Iustus Lipsius, I. Epistolic. Quæst. Epist. V.

Quid censes tu, non melius de Martiale Scaliger iudicauit, qui versus eos candidos, numerosos, plenos; epigrammata multa diuina dicit; quam ille, qui scurram de triuio appellat? Nullem excidisse viro magno hoc iudicij dissimile, &c.

Idem de Amphith. cap. XV.

Designatorum *facete sæpe meminit acutus, & capitalis ille Hispanus.*

Sinistra quædam iudicia infelicium criticorum de Martiale.

RAPHAEL VOLATERRANUS, Commentariorum Vrbanorum lib. XVII.

M. VAL. MARTIALIS, *Poeta Epigrammatum, è Bilbili oppido Celtiberiæ. Romæ annos triginta commoratus, in Hispaniam demum reuertit, pauper admodum, & viatico à Plinio nepote, vt in eius Epistola declaratur, adiutus. Amicos coluit Stellam, Silium Italicum. Adscitus & in ordinem Equestrem, & iura trium liberorum adeptus est. Reliquit Epigrammatum librum omnino reijciendum, quippe qui neque elegantiæ Latinæ, neque moribus prosit.*

PAVLVS IOVIVS,

In Elogijs Virorum litteris Illuſtrium, in Marco Antonio Caſanoua.

M. Ant. Caſanouæ, Comenſe patre Romæ genito, arguti Epigrammatis palmam retulit illa ipſa Roma, ſeueræ auris iudicio ſuperba, nec vnquam in confeſſo pudore poetis adulatrix; quòd lepida, & ſalſis finibus aculeata carmina factitaret. Elocutioni caſta tamen puritas ac in numero ſæpe duro lenitas defuit, qualis in Catullo prætenero poeta conſpicitur; cùm ingenioſè mordaci, & impuro Martiali perſimilis eſſe mallet, vt vna præſertim peracutæ circumductæque ſententiæ gloria duceretur, &c.

ANDREAS NAVGERIVS

Auctore in iiſdem Elogijs P. Iouio.

Cum Epigrammata præſtanti iudicio lepidiſſimè ſcriberet, non ſalſis aculeatiſque finibus, ſed tenera illa & prædulci priſca ſuauitate claudebat, adeò Martiali ſeuerus hoſtis, vt quotannis ſtato die Muſis dicato, multa eius volumina, tanquam impura, cum exectatione Vulcano dicarentur.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATA:

DE SPECTACVLIS;

Extra ordinem reliquorum librorum.

In Amphitheatrum Cæsaris.

Epigramma I.

BArbara Pyramidum sileat miracula Memphis;
  Assiduus iactet nec Babylona labor:
Nec Triuiæ templo molles laudentur honores:
  Dissimuletque Deum cornibus ara frequens:
Aere nec vacuo pendentia Mausolea,
  Laudibus immodicis Cares in astra ferant.
Omnis Cæsareo cedat labor Amphiteatro;
  Vnum pro cunctis fama loquatur opus.

In opera publica Cæsaris. II.

HIc, vbi sidereus propiùs videt astra Colossus,
  Et crescunt media pegmata celsa via,
Inuidiosa feri radiabant atria regis;
  Vnaque iam tota stabat in Vrbe domus.
Hic, vbi conspicui venerabilis amphiteatri
  Erigitur moles, stagna Neronis erant.
Hic, vbi miramur velocia munera thermas,
  Abstulerat miseris tecta superbus ager.
Claudia diffusas vbi porticus explicat vmbras,
  Vltima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma sibi est, & sunt, te præside, Cæsar,
  Deliciæ populi, quæ fuerant domini.

Ad Cæsarem de concursu spectatorum. III.

QVæ tã seposita est, quæ gens tã Barbara, Cæsar,
  Ex qua spectator non sit in vrbe tua?
Venit ab Orpheo cultor Rhodopæius Hæmo,
  Venit, & epoto Sarmata pastus equo:
Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,
  Et quem supremæ Tethyos vnda ferit.

Fe-

Festinauit Arabs, festinauere Sabæi,
Et Cilices nimbis hic maduere suis.
Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.
Vox diuersa sonat, populorum est vox tamen vna,
Cùm verus patriæ diceris esse pater.

Ad eundem, quod expulerit delatores. IV.

TVrba grauis paci, placidæque inimica quieti,
Quæ semper miseras sollicitabat opes,
Tradita Getulis; nec cepit arena nocentes:
Et delator habet, quod dabat, exsilium.

Aliud eiusdem Argumenti. V.

EXsulet Ausonia profugus delator ab vrbe:
Impensis vitam principis annumeres.

De Pasiphaes spectaculo. VI.

IVnctam Pasiphaen Dictæo credite tauro.
Vidimus: accepit fabula prisca fidem.
Nec se miretur, Cæsar, longæua vetustas:
Quidquid fama canit, donat arena tibi.

Blanditur Eidem. VII.

BElliger inuictis quòd Mars tibi sæuit in armis:
Non satis est, Cæsar, sæuit, & ipsa Venus.

Aliud eiusdem Argumenti. VIII.

PRostratum Nemees, & vasta in valle leonem,
Nobile & Herculeum Fama canebat opus.
Prisca fides taceat: nam post tua munera, Cæsar,
Hæc iam fœminea vidimus acta manu.

Pœna Laureoli. IX.

QValiter in Scythica religatus rupe Prometheus,
Assiduam nimio pectore pauit auem:
Nuda Calidonio sic pectore præbuit vrso,
Non falsa pendens in cruce Laureolus.
Viuebant laceri membris stillantibus artus,
Inque omni nusquam corpore corpus erat.
Denique supplicium dederat necis ille paternæ,
Vel domini iugulum foderat ense nocens.
Tem- la vel arcano demens spoliauerat auro,
Subdiderat sæuas vel tibi Roma faces.
Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

De

De Dædalo. X.

Dædale, Lucano cùm sic lacereris ab vrso,
Quam cuperes pennas nunc habuisse tuas!

De Rhinocerote. XI.

PRæstitit exhibitus tota tibi, Cæsar, arena,
Quæ non promisit, prælia rhinoceros.
O quam terribiles exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat?

De Leone, qui gubernatorem offendit. XII.

LÆserat ingrato leo perfidus ore magistrum,
Ausus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto persoluit crimine pœnas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet esse hominum tali sub principe mores,
Qui iubet ingenium mitius esse feris?

De Vrso. XIII.

PRæceps sanguinea dum se rotat vrsus arena,
Implicitam Visco perdidit ille fugam.
Splendida iam tecto cessent venabula ferro,
Nec volet excussa lancea tota manu.
Deprendat vacuo venator in aere prædam,
Si captare feras, aucupis arte placet.

De sue, quæ ex vulnere peperit. XIV.

INter Cæsareæ discrimina sæua Dianæ
Fixisset grauidam cum leuis hasta suem,
Exsiliit partus miseræ de vulnere matris:
O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
Pluribus illa mori voluisset saucia telis,
Omnibus vt natis triste pateret iter.
Quis negat esse satum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite; nata fera est.

De eadem. XV.

ICta graui telo, confossaque vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quàm certa fuit librato dextera ferro!
Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.
Experta est numen moriens vtriusque Dianæ;
Quaque soluta parens, quaque perempta fera est.

De

De eadem. XVI.

SVs fera iam grauior maturi pignora ventris
Emisit fœtum, vulnere facta parens.
Nec iacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
O quantum est subitis casibus ingenium!

De Carpophoro venatore. XVII.

SVmma tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ:
Quantula Carpophori portio, fusus aper!
Ille & præcipiti venabula condidit vrso,
Primus in Arctoi qui fuit axe poli;
Strauit, & ignota spectandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuisse manus:
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.
Præmia cùm laudis ferret, adhuc po erat.

De tauro Herculem, aut Cæsarem ferente. XVIII.

RAptus abit media quod ad æthera taurus arena:
Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus:
At nunc Alciden taurus in astra tulit.
Cæsaris atque Iouis confer nunc, Roma, iuuencos
Par onus, vt tulerint; altius iste tulit.

De Elephante. XIX.

QVod pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat
Hic modò qui tauro tam metuendus erat:
Non facit hoc iussus, nulloque docente magistro:
Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

De tigride, & leone. XX.

LAmbere securi dextram consueta magistri
Tigris, ab Hyrcano gloria rara iugo.
Sæua ferum rabido lacerauit dente leonem:
Res noua, non vllis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, siluis dum vixit in altis:
Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

De tauro, & elephante. XXI.

QVid modò per totam flammis stimulatus, arenā
Sustulerat raptas taurus in astra pilas:
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli sic elephanta putat:

De

De Myrino & Triumpho gladiatoribus. XXII.

DVm peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum:
Promisit pariter Cæsar vtraque manu.
Non potuit melius litem finire iocosam.
O dulce inuicti principis ingenium!

De Orpheo repræsentato. XXIII.

QVidquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro
Dicitur, exhibuit, Cæsar, arena tibi.
Repserunt scopuli, mirandaq; silua cucurrit,
Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.
Adfuit immixtum pecudum genus omne ferarum,
Et supra vatem multa pependit auis.
Ipse sed ingrato iacuit laceratus ab vrso;
Hæc tamen vt res est facta, ita ficta alia est.

De rhinocerote, & vrso. XXIV.

SOllicitant pauidi dum rhinocerota magistri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ:
Desperabantur promissi prælia Martis:
Sed tamen his tedijt cognitus ante furor.
Namque grauem gemino cornu sic extulit vrsum,
Iactat vt impositas taurus in astra pilas.

De Carpophoro Venatore. XXV.

DOrica quam certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
Ille tulit geminos facili ceruice iuuencos:
Illi cessit atrox bubalus, atque bison:
Hunc leo cùm fugeret, præceps in tela cucurrit:
I nunc, & lentas corripe turba moras.

De Naumachia. XXVI.

SI quis ades longis serus spectator ab oris:
Cui lux prima sacri muneris ista fuit:
Ne te decipiat ratibus naualis Enyo,
Et par vnda fretis: hìc modo terra fuit.
Non credis? spectes, dum laxent æquora Martem;
Parua mora est: dices; hìc modo Pontus erat.

De Leandro naumachiario. XXVII.

QVod nocturna tibi, Leandre, pepercerit vnda,
Desine mirari: Cæsaris vnda fuit.

Lean-

Leandri votum. XXVIII.

CVm peteret dulces audax Leandrus amores,
Et fessus tumidis iam premeretur aquis:
Sic miser instantes affatus dicitur vndas:
Parcite, dum propero: mergite, dum redeo.

De natatoribus. XXIX.

LVsit Nereidum docilis chorus æquore toto,
Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuscina dente minax, nexu fuit anchora curuo;
Credidimus remum, credidimusque ratem,
Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,
Lataque perspicuo vela tumere sinu.
Quis tantas liquidis artes inuenit in vndis?
Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit?

De Carpophoro Venatore. XXX.

SÆcula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
Iam nullum in monstris orbe fuisset opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondosa leonem,
Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hæc armata manus Hydræ mors vna fuisset,
Huic percussa foret tota Chimæra semel.
Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros:
Soluere & Hesionem solus, & Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria; plus est,
Bis denas pariter perdomuisse feras.

De Naumachia. XXXI.

AVgusti laudes fuerant, committere classes,
Et freta nauali sollicitare tuba:
Cæsaris hæc nostri pars est quota? Vidit in vndis
Et Thetis ignotas, & Galatea feras:
Vidit in æquoreo feruentes puluere currus,
Et domini Triton ipse putauit equos.
Dumque parat sæuis ratibus fera prælia Nereus,
Abnuit in liquidis ire pedester aquis,
Quidquid, & in Circo spectatur, & Amphiteatro,
Diues Cæsarea præstitit vnda tibi.
Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis;
Hanc norint vnam sæcula Naumachiam.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

Ab omni rerum obscœnitate, verborumque turpitudine vindicatorum.

LIBER PRIMVS.

Spero me secuturum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non possit, quisquis de se bene senserit, cùm salua infimarum quoque personarum reuerentia ludant; quæ adeò antiquis Auctoribus defuit, ut nominibus non tantùm veris abusi sint, sed etiam magnis. Mihi fama vilius constet, & probetur in me nunc nouissimum ingenium. Videor mihi meo iure facturus, si epistolam versibus clausero.

Ad Lectorem. I.

Hic est, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis epigrammaton libellis:
Cui, lector studiose, quod dedisti
Viuenti decus, atque sentienti,
Rari post cineres habent poetæ.

Ad Librum suum. II.

Argiletanas mauis habitare tabernas,
Cùm tibi, parue liber, scrinia nostra vacent:
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ;
Crede mihi, nimiùm Martia turba sapit;
Maiores nusquam ronchi; iuuenesque senesque
Et pueri nasum rhinocerotis habent.
Audieris cùm grande sophos, dum basia iactas,
Ibis ab excusso missus in astra sago,
Sed tu, ne toties domini patiare lituras:
Nevè notet lusus tristis arundo tuos:
Ætherias incaute, cupis volitare per auras,
I, fuge: sed poteras tutior esse domi.

Ad

Ad Lectorem, vbi libri venales. III.

QVi tecum cupis esse meos vbicunque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat breuibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis, me manus vna capit.
Ne tamen ignores, vbi sim venalis, & erres
Vrbe vagus tota; me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundi,
Limina post Pacis, Palladiumque forum:

Ad Cæsarem. IV.

COntigeris nostros, Cæsar si forte libellos;
Terrarum dominum pone supercilium.
Consueuere iocos vestri quoque ferre triumphi;
Materiam dictis, nec pudet esse ducem.
Qua Thymelen spectas, derisoremque Latinum,
Illa fronte precor, carmina nostra legas.
Innocuos censura potest permittere lusus;
Improba si qua mihi est pagina, vita proba est.

Ad Marcum. V.

DO tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis.
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

De leonum, & leporum Spectaculo. VI.

ÆThereas aquila puerum portante per auras;
Illæsum timidis vnguibus hæsit onus;
Nunc sua Cæsareos exorat prẹda leones,
Tutus, & ingenti ludit in ore lepus,
Quæ maiora putas miracula? summus vtrique
Auctor adest; hæc sunt Cæsaris, illa Iouis.

Ad Maximum de columba Stellæ. VII.

STellæ delicium mei columba,
Verona licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, passerem Catulli;
Tanto Stella meus tuo Catullo,
Quanto passere maior est columba.

Ad Decianum. VIII.

QVod magni Thraseæ, consummatique Catonis
Dogmata sic sequeris, talis, vt esse velis;
Pectore nec nudo strictos incurris in enses;
Quod fecisse velim te, Deciane facis.

Nolo

Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam;
Hunc volo, laudari, qui sine morte potest.

Iocatur in Cottam. IX.

BEllus homo, & magnus vis idem, Cotta, videri;
Sed quis bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

De Gemello, & Maronilla. X.

PEtit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat,
Adeòne pulchra est? immo fœdius nil est,
Quid ergo in illa appetitur, & placet? tussis.

Ad Sextilianum potorem. XI.

CVm data sint equiti bis quinq; numismata, quare,
Bis decies solus, Sextiliane, bibis?
Iam defecisset portantes calda ministros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

De Regulo. XII.

ITur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis;
Rura, nemusque sacrum, dilectaque iugera Musis
Signat vicina quartus ab vrbe lapis;
Hic rudis æstiuas præstabat porticus vmbras.
Heu quam penè nouum porticus ausa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cum mole sub illa
Gestatus bijugis Regulus esset equis.
Nimirum timuit nostras fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat inuidiæ.
Nunc, & damna iuuant; sunt ipsa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

Ad Cæsarem de spectaculo leonum, ac leporũ. XIII.

DElicias, Cæsar, lususque iocosque leonum
Vidimus; hoc etiam præstat arena tibi,
Cum prensus blando toties à dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.
Vnde potest auidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen esse tuus dicitur; ergo potest.

Aliud eiusdem Argumenti. XIV.

RIctibus his tauros non eripuere magistri,
Per quos, præda fugax, itque reditque lepus.
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoste,
Nec nihil à tanta nobilitate refert.

Tu-

Tutior in sola non est cum currit arena,
Nec cauea tanta conditur ille fide,
Si vitare canum morsus, lepus improbe, quæris,
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

Ad Licianum de Hispaniæ locis. XV.

VIr Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ.
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
Equis & armis nobilem,
Sterilemque Caluum niuibus, & fractis sacrum
Vadaueronem montibus:
Et delicati dulce Boterdi nemus,
Pomona quod felix amat.
Tepidi natabis lenè Congedi vadum,
Mollesque Nympharum lacus:
Quibus remissum corpus adstringas breui
Salone, qui ferrum gelat.
Præstabit illic ipsa figendas prope
Vobisca prandenti feras.
Æstus serenos aureo franges Tago
Obscurus vmbris arborum.
Auidam rigens Dercenna placabit sitim,
Et Nutha, quæ vincit niues.
At cum December canus, & Bruma impotens
Aquilone rauco mugiet;
Aprica repetes Tarraconis litora,
Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & vernos apros,
Leporemque forti callidum rumpens equo:
Ceruos relinques villico.
Vicina in ipsum silua descendat focum
Infante cinctum sordido.
Vocabitur venator, & veniet tibi
Conuiua clamatus propè.
Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
Olidæque vestes murice:
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens,
Imperia viduarum procul.

Non

Non rumpet altum pallidus somnum reus,
Sed mane totum dormies.
Mercetur alius grande, & insanum sophos:
Miserere tu felicium:
Veroque fruere non superbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus:
Non impudenter vita quod reliquum est, petit;
Cum fama, quod satis est, habet.

Iocus ex Homero in Cocum ad Aemilianum. XVI.

SI tibi Mistyllus cocus, Æmiliane, vocatur:
Dicetur quare non Taratalla mihi?

Ad Leporem. XVII.

NOn facit ad sæuos ceruix nisi prima leones,
Quid fugis hos dentes, ambitiose lepus?
Scilicet a magnis ad te descendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint?
Desperanda tibi est ingentis gloria fati:
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

Quinctianum facit assertorem. XVIII.

COmmendo tibi, Quinctiane, nostros,
(Nostros dicere si tamen libellos
Possim, quos recitat tuus Poeta,)
Si de seruitio graui queruntur.
Assertor venias, satisque præstes:
Et cum se dominum vocabit ille,
Dicas esse meos, manuque missos,
Hoc si terque quaterque clamitaris:
Impones plagiario pudorem.

Ad Fidentinum. XIX.

VNa est in nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certa, domini signata, figura:
Quæ tua traducit manifesto carmina, furto:
Sic interpositus vili contaminat vnco
Vrbica, Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic Aretinæ violent crystallina testę:
Sic niger, in ripis errat cum forte Caystri,
Inter Lædeos ridetur coruus olores:
Sic, vbi multisona feruet sacer Attide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas,

In-

Indice, non opus est nostris, nec vindice, libris,
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, Fures.

Ad Fuscum. XX.

SI quid, Fusce, vacas, adhuc amari,
(Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici:)
Vnum, si superest, locum rogamus:
Nec me, quod tibi sim nouus, recuses.
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inspice, qui nouus paratur,
An possit fieri vetus sodalis.

Ad Frontonem, de voto vitæ suæ. XXI.

VOta tui breuiter si vis cognoscere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæque decus:
Hoc petit: esse sui nec magni ruris arator:
Sordidaque in paruis otia rebus amat.
Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
Et matutinum portat ineptus aue:
Cui licet, exuuijs nemoris, rurisque beato,
Ante focum plenas explicuisse plagas?
Et piscem tremula salientem ducere seta,
Flauaque de rubro promere, mella cado?
Pinguis, inæquales onerat cui villica mensas,
Et sua non emptus præparat oua cinis?
Non amet hanc vitam, quisquis me non amet, opto:
Viuat, & vrbanis albus in officijs.

Ad Cauponem. XXII.

COntinuis vexata madet vindemia nimbis:
Non potes, vt cuperes, vendere, Caupo, merū.

Ad Flaccum. XXIII.

QValem Flacce, velim sortem, nolimue requiris?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud, quod medium est, atq; inter vtrumq; probamus,
Nec volo, quod cruciat: nec volo, quod satiat.

De serui pretio. XXIV.

MIllia pro seruo centum me mango poposcit.
Risi ego: sed Phœbus protinus illa dedit.
Hoc dolet, & queritur, dolet hoc vicinia mecum,
Laudaturque meam Phœbus in inuidiam.
Sed sestertiolum donauit sportula Phœbo
Bis decies: hoc da tu mihi, pluris emam.

Ad Flaccum de sportula. XXV.

DAt Baiana mihi quadrantes sportula centum,
Inter delicias quid facit ista fames?
Redde Lupi nobis, tenebrosaque balnea Grylli:
Tam male cum cœnem: cur bene, Flacce, lauor.

De Lepore, & Leone. XXVI.

INtres ampla licet torui lepus ora leonis,
Esse tamen vacuo se Leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos?
Alta iuuencorum vulnera figet vbi?
Quid frustra nemorum dominum, regemque fatigat?
Non nisi delecta pascitur ille fera.

Ad Licinianum. XXVII.

VErona docti syllabas amat vatis.
Marone felix Mantua, est.
Censetur Apona Liuio suo tellus,
Stellaque nec Flacco minus.
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
Nasone Peligni sonant:
Duosque Senecas, vnicumque Lucanum,
Facunda loquitur Corduba:
Gaudent iocosæ Canio suo Gades,
Emerita Deciano meo.
Te, Liciniane, gloriabitur nostra,
Nec me tacebit Bilbilis.

Ad Celerem. XXVIII.

VT recitem tibi nostra, rogas, epigrammata: nolo.
Non audire, Celer, sed recitare cupis.

Ad Fabullam ambitiosam. XXIX.

BElla es; nouimus; & puella: verum est:
Et diues: quis enim potest negare?
Sed dum te nimium, Fabulla laudas,
Nec diues, neque bella, nec puella es.

Ad Cæcilianum de genere, & declinatione ficus. XXX.

CVm dixi ficus, rides quasi Barbara verba,
Et dici ficos, Cæciliane, iubes,
Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci,
Dicemus ficos, Cæciliane tuos.

Ad furem de libro suo. XXXI.

ERras meorum fur auare librorum,
Fieri Poetam posse, qui putas tanti,
Scriptura quanti constet, & tomus vilis.
Non sex paratur, aut decem sophos nummis:
Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas nouit vnus, scrinioque signatas
Custodit ipse virginis pater chartæ;
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non potest liber notus:
Sed pumicata fronte siquis est nondum,
Nec vmbilicis cultus, atque membrana,
Mercare: tales habeo, nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, & petit famam:
Non emere librum, sed silentium debet.

Ad Chærulum. XXXII.

LIber homo es nimiũ, dicis mihi, Chęrule, semper,
In te qui dicit, Chęrule, liber homo est.

Ad Maximum. XXXIII.

CÆpit, Maxime, Pana, quæ solebat,
Nunc ostendere Canium, Terentos.

Librum suum Proculo mittit. XXXIV.

VAde salutatum, pro me, liber, ire iuberis
Ad Proculi nitidos officiose Lares.
Quæris iter? dicam: vicinum Castora canæ
Transibis Vestæ, virgineamque domum,
Inde sacro veneranda petes palatia cliuo,
Plurima qua summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata Colossi,
Qua Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hac, qua madidi sunt tecta Lyei,
Et Cybeles picto stat Corybante tholus,
Protinus à læua clari tibi fronte Penates,
Atriaque excelsæ sunt adeunda domus.
Hanc pete, ne metuas fastus, limenque superbum:
Nulla magis tota ianua poste patet,
Nec propior quàm Phœbus amet, doctæque sorores,
Si dicet, quare non tamen ipse venit?
Sic licet excuses: quia qualiacunque leguntur
Ista, salutator scribere non potuit.

In

In Fidentinum. XXXV.

NOstris versibus esse te Poetam,
Fidentine, putas, cupisque credi?
Sic dentata sibi videtur Ægle,
Emptis ossibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est cadente moro,
Cerussata, sibi placet Lycoris.
Hac & tu ratione, qua Poeta es,
Caluus cum fueris, eris comatus.

De Lino. XXXVI.

DImidium donare Lino, quàm credere totum,
Qui mauult: mauult perdere dimidium.

Ad Flaccum. XXXVII.

O mihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei spes, & alumne Laris.
Pierios differ cantusque, chorosque sororum:
Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Mineruæ,
Hæc sapit, hæc omnes fœnerat vna Deos.
Quid possent ederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & serta, lyrasque Dearum
Nil habet, & magnum semper inane sophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permessidis vnda?
Romanum propius, diuitiusque forum est.
Illic æra, sonant: at circum pulpita nostra,
Et steriles cathedras basia sola crepant.

De Charino. XXXVIII.

PVlchrè valet Charinus & tamen pallet.
Parcè bibit Charinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Charinus, & tamen pallet.
Sole vritur Charinus, & tamen pallet.
Tingit cutem Charinus, & tamen pallet.
Probrum Charinus audit, & tamen pallet.

De Festo. XXXIX.

INdignas premeret pestis cum tabida fauces,
Inque suos vultus serperet atra lues:
Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,
Decreuit Stygios Festus adire lacus.

Nec tamen obſcuro pia polluit ora veneno,
Aut torſit lenta triſtia fata fame.
Sanctam Romana vitam ſed morte peregit,
Dimiſitque animam nobiliore via
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama poteſt: huius Cæſar amicus erat.

Ad Attalum. xl.

SEmper agis cauſſas,& res agis, Attale, ſemper.
Eſt, non eſt, quod agas, Attale, ſemper agis,
Si res,& cauſſæ deſunt: agis, Attale, mulas.
Attale, ne, quod agas deſit, agas animam.

Ad Canum. xli.

SPortula, Cane, tibi ſuprema nocte petita eſt.
Occidit, puto, te Cane, quod vna fuit.

Ad Soſibianum. xlii.

E Seruo ſcis te genitum, blandeque fateris;
Cum dicis dominum, Soſibiane, patrem.

De Regulo. xliii.

HÆc, quæ puluere diſſipata multo
Longas porticus, explicat ruinas,
En quanto iacet abſoluta caſu!
Tectis nam modo Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratque,
Victa eſt pondere cum ſuo repente:
Et poſtquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, poſt metum querelæ:
Quis curam, neget eſſe te Deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

De Mario. xliv.

VEnderet excultos colles cum preco facetus,
Atque ſuburbani iugera pulchra ſoli.
Errat, ait, ſi quis Mario putat eſſe neceſſe
Vendere: nil debet; fœnerat immo magis,
Quæ ratio eſt igitur? ſeruos vbi perdidit omnes:
Et pecus, & fructus, non amat inde locum:
Quis faceret pretium, niſi qui ſua perdere vellet
Omnia; ſic Mario noxius hæret ager.

De Nouio Micropsycho, & sordide parco. XLV.

VIcinus meus est, manuque tangi
De nostris Nouius potest fenestris,
Quis non inuideat mihi, putetque
Horis omnibus esse me beatum,
Iuncto cui liceat frui sodale?
Tam longe est mihi, quam Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non conuiuere, nec videre saltem,
Non audire licet: nec vrbe tota.
Quisquam est tam propè, tam proculque nobis,
Migrandum est mihi longius, vel illi.
Vicino Nouio, vel inquilinus
Sit, si quis Nouium videre non vult.

Ad Fescenniam. XLVI.

NE grauis hesterno fragres, Fescenia, vino,
Pastillos Cosmi prouide mane voras
Ista linunt dentes ientacula: sed nihil obstat,
Extremo ructus cum venit à barathro.
Quid, quod olet grauius mixtum diapasmate virus,
Atque duplex animæ longius exit odor.
Notas ergo nimis fraudes, deprensaque furta,
Iam tollas, & sis ebria simpliciter.

Alcimi Epitaphium. XLVII.

ALcime, quem raptum domino crescētibus annis
Lauicana leui cespite velat humus:
Accipe non Pario nutantia pondera saxo,
Quæ Cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis vmbras,
Quæque virent lacrymis roscida prata meis.
Accipe, care puer, nostri monumenta doloris;
Hic tibi perpetuo tempore viuet honor:
Cum mihi supremos Lachesis perneuerit annos,
Non aliter cineres mando iacere meos.

In Cinnam. XLVIII.

GArris in aurem semper omnibus, Cinna:
Garris, & illud, teste quod licet turba.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, iudicas, taces, clamas.

Adeone penitus sedit hic tibi morbus,
Vt sæpè in aurem, Cinna, Cæsarem laudes?

Ad Lælium obtrectatorem. XLIX.

CVm tuá non edas, carpis mea carmina, Læli;
Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

De Aquini, & Fabricij tumulo. L.

FAbricio iunctus fide requiescit Aquinus,
Qui prior Elysias gaudet adisse domos.
Ara duplex primi testatur munera pili:
Plus tamen est, titulo quod breuiore legis.
Iunctus vterque, sacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod rarò nouit, amicus erat.

Ad Helium. LI.

QVod clamas semper, quod agentibus obstrepis, Heli,
Non facis, hoc gratis: accipis, vt taceas.

Ad Scazontem, de simulatore quodam. LII.

SI non molestum est, teque non piget, Scazon,
Nostro (rogamus) pauca verba Materno
Dicas in aurem, sic, vt audiat solus.
Amator ille tristium lacernarum,
Et bœticatus, atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros esse,
Amethystinasque mulierum vocat vestes:
Natiua laudet, habeat, & licet semper
Fuscos colores: Galbinos habet mores.
Quæris quis hic sit? excidit mihi nomen.

Ad Næuolum Causidicum. LIII.

CVm clamant omnes, loqueris tu, Næuole tantũ,
Et te patronum, caussidicumque putas.
Hac ratione potest nemo non esse disertus.
Ecce tacent omnes: Næuole, dic aliquid.

In Diodorum ad Flaccum. LIV.

LItigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat;
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est.

Ad Calenum auarum. LV.

NOn plenum modò vicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, vt omnes
Optarent tibi centies amici.

Audit vota Deus, precesque nostras :
Atque intra puto septimas Kalendas
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu sic, quasi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abisti
In tantam miser esuritionem,
Vt conuiuia sumptuosiora,
Toto quæ semel apparas in anno,
Nigræ Sordibus explices monetæ,
Et septem veteres tui sodales
Constemus tibi plumbea selibra :
Quid dignum meritis precemur istis ?
Optamus tibi millies, Calene :
Hoc si contigerit, fame peribis.

De Afra Vetula. LVI.

MAmmas, atq; tatas habet Afra: sed ipsa tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma potest.

De Demetrio. LVII.

ILla manus, quondam studiorum fida meorum,
Et fœlix domino, notaque Cęsaribus,
Destituit primos viridis Demetrius annos
Quarta tribus lustris addita messis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus descenderet vmbras,
Vreret implicitum cùm scelerata lues.
Cauimus: & domini ius omne remisimus ęgro :
Munere dignus erat conualuisse meo.
Sensit deficiens sua præmia, meque patronum
Dixit ad infernas liber iturus aquas.

Ad Lycoryn. LVIII.

QVi pinxit Venerem tuam Licori,
Blanditus, puto, pictor est Mineruæ.

In Scæuolam. LIX.

SI dederint Superi decies mihi millia centum :
Dicebas nondum, Scæuola iustus eques.
Qualiter ò viuam, quam large, quamque beate !
Riserunt, faciles & tribuere Dei.
Sordidior multo post hoc toga ; penula peior :
Calceus est sarta terque quaterque cute.
Deque decem plures semper seruantur oliuæ ;
Explicat, & cœnas, vnica mensa duas :

Et Veientani bibitur fex crassa rubelli.
  Asse cicer tepidum constat, & asse focus.
In ius, ò fallax, atque inficiator, eamus,
  Aut viue, aut decies, Scæuola, redde Deis.

Ad Iulium. LX.

O Mihi post nullos, Iuli, memorande sodales,
  Si quid longa fides canaque iura valent:
Bis iam penè tibi Consul trigesimus instat,
  Et numerat paucos vix tua vita dies,
Non bene distuleris, videas quæ posse negari.
  Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Expectant curæque, catenatique labores:
  Gaudia non remanent, sed fugitiua volant.
Hæc vtraque manu, complexuque assere toto:
  Sæpe fluunt imo sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, viuam.
  Sera nimis vita est crastina, viue hodie.

Ad Auitum. LXI.

SVnt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura
  Quæ legis hic: aliter non fit, auite, liber.

In Titum. LXII.

COgit me Titus actitare caussas,
Et dicit mihi sæpe, magna res est:
Res magna est, Tite, quam facit colonus.

Ad Tuccam. LXIII.

QVid te, Tucca iuuat vetulo miscere Falerno.
  In Vaticanis condita musta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?
  Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile est, scelus est iugulare Falernum,
  Et dare Campano toxica sæua mero.
Conuiuæ meruere tui fortasse perire.
  Amphora non meruit tam preciosa mori.

Ad Aeliam. LXIV.

SI memini fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes,
  Expuit vna duos tussis, & vna duos.
Iam secura potes totis tussire diebus:
  Nil istic, quod agat, tertia tussis habet.

Ad

Ad Cæcilianum. lxv.

DIc mihi, quis furor est? turba spectante vocata,
Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto ventrique gulæque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

De Porsena, & Scæuola. lxvi.

CVm peteret Regem decepta satellite dextra,
Ingessit sacris se peritura focis.
Sed tam sæua pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis iussit abire virum.
Vrere quam potuit contempto Mucius igne,
Hanc spectare manum Porsena non potuit.
Maior deceptæ fama est, & gloria dextræ,
Si non errasset, fecerat illa minus.

De Leone, & lepore. lxvii.

QVid nunc sæua fugis placidi, lepus, ora leonis?
Frangere tam paruas non didicere feras,
Seruantur magnis isti ceruicibus vngues,
Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.
Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus:
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

Ad Cottam. lxviii.

INuitas nullum, nisi cum quo Cotta vagaris,
Et dant conuiuam compita sola tibi;
Mirabar quare nunquam me, Cotta, vocasses,
Iam scio; me pigrum displicuisse tibi.

Ad Decianum de Ilo simulatore. lxix.

ASpicis incomptis Ilum Deciane capillis,
Cuius & ipse times triste supercilium,
Qui loquitur Curios, assertoresque Camillos.
Nolito fronti credere, lautus agit.

Ad Faustinum. lxx.

EDe tuos tandem populo Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus;
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec sileant nostri prætereantque senes.
Ante fores stantem dubitasne admittere famam?
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Post te victuræ per te quoque viuere chartæ.
Incipiant; cineri gloria sera venit.

In Sextilianum. lxxI.

SExtiliane bibis, quantum subsellia quinque
Solus, aqua toties ebrius esse potes.
Nec consessorum vicina numismata tantùm,
Æra sed à cuneis vlteriora petis,
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Vua nec in tuscis nascitur ista iugis.
Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,
Egerit & nigros Massica cella cados.
A caupone tibi fex Laletana petatur,
Si plus quam decies, Sextiliane, bibis.

Ad Procillum. lxxII.

HEsterna tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto post decem peractos,
Cœnares hodie Procille, mecum.
Tu factam tibi rem statim putasti,
Et non sobria verba subnotasti:
Exemplo nimium periculoso:
Μισῶ μνήμονα συμπότην Procille.

De Acerra. lxxIII.

HEsterno fetere mero qui credit Acerram.
Fallitur: in lucem semper Acerra bibit.

Ad Fidentinum. lxxIv.

FAma refert nostros, te Fidentine, libellos
Non aliter populo, quam recitare tuos.
Si mea vis dici; gratis tibi carmina mittam:
Si dici tua vis: hæc eme, ne mea sint.

De Diaulo Medico. lxxv.

CHirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus,
Cœpit quo poterat clinicus esse modo.

Ad Sabidium. lxxvI.

NOn amo te Sabidi, nec possum dicere quare.
Hoc tantum possum dicere: non amo te.

De Gellia. lxxvII.

AMissum non flet, cum sola est Gellia, patrem:
Si quis adest, iussæ prosiliunt lacrymæ.
Non luget, quisquis laudari, Gellia, quærit:
Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

Ad Lucanum, & Tullum. lxxviii.

SI Lucane tibi, vel si tibi, Tulle, darentur:
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet vterque prior.
Diceret infernas & quis prior isset ad vmbras:
Viue tuo, frater, tempore viue meo.

Ad Fidentinum. lxxix.

QVem recitas, meus est, ò Fidentine, libellus:
Sed malè cùm recitas, incipit esse tuus.

Ad Decianum. lxxx.

SI quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides: famaque nouit anus:
Si quis Cecropiæ madidus, Latiæque Mineruæ:
Artibus, & vera simplicitate bonus:
Si quis erit recti custos; imitator honesti:
Et nihil arcano, qui roget ore deos;
Si quis erit magnæ subnixus robore mentis:
Disperea m, si non hic Decianus erit.

Ad Liuidum. lxxxi.

QVi ducis vultus, & non legis ista libenter;
Omnibus inuideas, Liuide, nemo tibi.

In Cæcilium. lxxxii.

VRbanus tibi, Cæcili, videris:
Non es, crede mihi: quid ergo: verna es,
Hoc quod Transtiberinus ambulator,
Qui pallentia sulfurata fractis
Permutat vitreis; quod otiosæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod custos, dominusque viperarum:
Quod viles pueri salariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Vrbicus Poeta:
Quod de Gadibus improbus magister:
Quod bucca est vetuli loquax amici.
Quare desine iam tibi videri,
Quod soli tibi, Cæcili, videris:
Qui Galbam salibus tuis, & ipsum

Poſſis vincere Sextium Caballum.
Non cuicumque datum eſt habere naſum.
Ludit qui ſtolida procacitate,
Non eſt Seſtius ille ſed Caballus.

De Porcia. lxxxiii.

COniugis audiſſet fatum cum Porcia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſse negari?
Credideram ſatis hoc vos docuiſse patrem;
Dixit, & ardentes, auido bibit ore fauillas,
I nunc: & ferrum turba moleſta nega.

In Mancinum. lxxxiv.

BIs tibi triceni fuimus, Mancine, vocati:
Et poſitum eſt nobis nil herè preter aprum.
Non quæ de tardis ſeruantur Vitibus vuæ,
Dulcibus, aut certant, quæ melimela fauis.
Non pyra, quę lenta pendet religata geniſta,
Aut imitata breues, punica mala roſas.
Ruſtica lactentes, nec miſit fiſcina metas,
Nec de Picenis venit oliua cadis.
Nudus aper, ſed & hic minimus, qualiſque necari
A non armato pumilione poteſt.
Et nihil inde datum eſt, tantum ſpectauimus omnes.
Ponere aprum nobis ſic, & arena ſolet,
Ponatur tibi nullus aper poſt talia facta:
Seu tu ponaris, cui Caridemus, apro.

Ad Stellam. lxxxv.

LAſciuos leporum curſus, luſuſque leonum,
Quod maior nobis charta, minorque gerit:
Et bis idem facimus, nimium ſi, Stella videtur
Hoc tibi, bis leporem tu quoque pone mihi.

De libro ſuo. lxxxvi.

EDita ne breuibus, pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius, τὸν δ' ἀπαμειβόμεν

De Diaulo Medico. lxxxvii.

NVper erat medicus, nunc eſt veſpillo Diaulus:
Quod veſpillo facit, fecerat & medicus.

De Litoribus Altini. lxxxviii.

ÆMula Baianis Altini litora villis,
Et Phaetonthæi conſcia ſylua rogi.

Que-

Queque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
 Nupsit ad Euganeos sola puella lacus.
Et tu Lædeo felix Aquileia Timauo,
 Hic, vbi septenas Cyllarus hausit aquas,
Vos eritis nostræ portus, requiesque senectæ.
 Si iuris fuerint otia nostra sui.

Ad Postumum. lxxxix.

QVod te mane domi toto non vidimus anno,
 Vis dicam, quantum, Postume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos,
 Ignoscas, togulam, Postume, pluris emo.

Ad Augustum. xc.

SÆpe meos laudare soles, Auguste, libellos,
 Inuidus ecce negat: non minus ergo soles.
Quid, quod honorato non sola voce dedisti,
 Non alius poterat quæ dare dona mihi.
Ecce iterum nigros corrodit liuidus vngues,
 Da, Cæsar, tanto tu magis, vt doleat.

Ad Chloen. xci.

DOnasti cupido, Chloe patrono.
 Hispanas, Tyriasque coccinasque
Indos sardonychas, Scythas smaragdos,
Et lotam tepido togam Galeso,
Et centum numeros nouæ monetæ,
Et quidquid petit, vsque, & vsque donas,
Væ glabraria, væ tibi misella:
Solam te statuet tuus patronus.

Ad Pudentem. xcii.

OBstat, care Pudens nostris sua turba libellis,
 Lectoremque frequens lassat, & implet opus.
Rara iuuant: primis sic maior gratia pomis:
 Hibernæ pretium sic meruere rosæ.
Sæpius in libro memoratur Persius vno,
 Quam leuis in tota Marsus Amazonide,
Tu quoque de nostris relege; quemcumque libellis,
 Esse puta solum: sic tibi pluris erit.

Ad Piscatorem. xciii.

BAiano procul à lacu monemus,
 Piscator, fuge, ne nocens recedas.

Sacris

Sacris piſcibus hæ natantur vndæ,
Qui norunt dominum, manumque lambunt
Illam, qua nihil eſt in orbe maius.
Quid, quod nomen habent? & ad magiſtri
Vocem quiſque ſui venit citatus?
Hoc quondam Libys improbus profundo.
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente cęcus
Captum non potuit videre piſcem:
Et nunc ſacrilegos peroſus hamos,
Baianos ſedet ad lacus rogator.
At tu, dum potes; innocens recede,
Iactis ſimplicibus cibis in vndas,
Et piſces venerare dedicatos.

Ad Antilogum. XCIV.

QVod cupis in noſtris dicique legique libellis:
  Et non vllus honos creditur eſſe tibi;
Ne valeam, ſi non res eſt gratiſſima nobis:
  Et volo te chartis inſeruiſſe meis.
Sed tu nomen habes auerſa fronte ſororum.
  Impoſitum, mater quod tibi dura dedit.
Quod neque Melpomene, quod nec Polyhymnia poſſit,
  Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquid gratum Muſis tibi nomen adopta,
  Non ſemper belle dicitur Antilogus.

De Ape electro incluſa. XCV.

ET latet, & lucet Phaëtonthide condita gutta,
  Vt videatur apis nectare cluſa ſuo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum,
  Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

Ad Soſibianum. XCVI.

PLena laboratis habeas cum ſcrinia libris,
  Emittis quare, Soſibiane nihil?
Edent hæredes, inquis mea carmina, quando?
  Tempus erat iam te, Soſibiane, legi.

Ad Attalum. XCVII.

SOrdida cum tibi ſit, verum tamen, Attale, dixit,
  Quiſquis te niueam dixit habere togam.

De

De pugna Damarum. XCVIII.

FRontibus aduersis molles concurrere damas
  Vidimus, & fati sorte iacere pari.
Spectauere canes prædam, stupuitque superbus
  Venator, cultro nil superesse suo,
Vnde leues animi tanto caluere furore ?
  Sic pugnant tauri, sic cecidere viri.

Ad Olum. XCIX.

CAna est barba tibi, nigra est coma: tingere barbam
  Non potes, hæc caussa est, sed potes, Ole, comam.

Ad Afrum. C.

CEntum Coranus, & ducenta Mancinus.
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus alterumque Seranus:
Ex insulis, fundisque tricies soldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi,
Totis diebus Afer hoc mihi narras:
Et teneo melius ista, quam meum nomen,
Numeres oportet aliquid, vt pati possim.
Quotidianam refice nauseam nummis,
Audire gratis, Afer, ista non possum.

Ad Charinum. CI.

ARgenti genus omne comparasti,
Et solus veteres Mironis artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæque
Solus Phidiaci toreuma cœli,
Solus Mentoreos habes labores,
Nec desunt tibi vera Grattiana,
Nec quæ Callaico linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis,
Argentum tamen inter omne miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

Ad Postumum. CII.

ATria Pisonum stabant cum stemmate toto,
  Et docti Senecæ ter numeranda domus
Prætulimus tantis solum te, Postume, regnis:
  Pauper eras, & eques: sed mihi Consul eras.
Tecum ter denas numeraui Postume, brumas:
  Communis nobis lectus & vnus erat.

Iam donare potes, iam perdere, plenus honorum,
Largus opum, exspecto, Postume, quid facias.
Nil facis, & serum est, alium mihi quærere regem,
Hoc fortuna placet? Postumus imposuit.

In male recitantem. CIII.

QVid recitaturus circumdas vellera collo?
Conueniant nostris auribus illa magis.

In Coracinum. CIV.

NOn dixi, Coracine, te molestum:
Non sum tam temerarius, nec audax,
Nec mendacia, qui loquar libenter,
Si dixi, Coracine, te molestum,
Iratam mihi Pontiæ lagenam,
Iratum calicem mihi Metili.
Iuro per Syrios tibi tumores,
Iuro per Berecyntios furores.
Quod dixi tamen, hoc leue, & pusillum est:
Quod notum est, quod, & ipse non negabis:
Dixi te, Coracine proditorem.

De Vesuuio monte. CV.

HIc est pampineis viridis Vesuuius vmbris:
Presserat hic madidos nobilis vua lacus,
Hæc iuga, quam Nysæ colles, plus Bacchus amauit:
Hoc nuper Satyri monte dedere choros.
Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gratior illi:
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta iacent flammis, & tristi mersa fauilla:
Nec superi vellent hoc licuisse sibi.

Ad Phœbum. CVI.

HÆc tibi pro nato plena dat lætus, acerra,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Vt qui prima nouo signet quinquennia lustro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas,
Fac rata vota patris: sic te tua diligat arbor.
Gaudeat, & certa virginitate soror:
Perpetuò sic flore mices: sic denique non sint
Tam longe Bromio, quam tibi, Phœbe, comæ.

De Sabello. CVII.

SAturnalia diuitem Sabellum
Fecerunt: meritò tumet Sabellus:

Nec quemquam putat esse, prædicatque,
Inter caussidicos beatiorem,
Hos fastus, animosque dat Sabello,
Farris semodius fibæque fresæ.
Et thuris, piperisque tres selibræ,
Et lucanica ventre cum Falisco,
Et nigri Syræ defruti lagena,
Et ficus Libyca gelata testa.
Cum bulbis, cocleisque, caseoque
Piceno quoque venit à cliente,
Parcæ cistula non capax oliue,
Et crasso figuli polita cœno.
Septenaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clauo,
Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus,

De Phaetonte Encaustico. CVIII.

ENcaustus Phaethon tabula depictus in hac est.
Quid tibi vis, Dipyron, qui Phaetonta facis?

In Papilum. CIX.

LAudari gaudes, laudatus, Papile, ploras:
Cur quæ vis fieri, Papile facta doles?
Pœnitet ostensæ pruriginis? an magis illud
Fles, quod laudari, Papile, desieris?

Ad Flaccum. CX.

NEscis, crede mihi, quid sint epigrammata,
Flacce:
Qui tantum lusus illa iocosque putas,
Ille magis ludit, qui scribit prandia sæui.
Tereos, aut cœnam, crude Thyeste, tuam:
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas:
Pascentem Siculas, aut Polyphemon oues,
A nostris procul est omnis vesica libellis.
Musa nec in sano syrmate nostra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor: laudant illa, sed ista legunt.

In Cæcilianum. CXI.

CVm tibi non essent sex millia Cæciliane,
Ingenti latè vectus es hexaphoro.

Post-

Postquam bis decies tribuit Dea cæca, sinumque
Ruperunt nummi: factus es, ecce, pedes.
Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Dij reddant sellam, Ceciliane tibi.

Ad Cosmum. CXII.

HVnc, quem sæpe vides inter penetralia nostræ
Pallados, & templi limina, Cosme, noui,
Cum baculo, peraque senem: cui cana, putrisque
Stat coma, & in pectus sordida barba cadit,
Cerea quem nudi tegit vxor abolla grabati,
Cui dat latratos obuia, turba cibos.
Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsa.
Non est hic Cynicus, Cosme: quid ergo? canis.

Ad Colinum. CXIII.

O, Cui Tarpeias licuit contingere quercus,
Et meritas prima cingere fronde comas.
Si sapis, vtaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi semper adesse putes,
Lanificas nulli tres exorare puellas,
Contingit: obseruant, quem statuere, diem.
Diuitior Crispo, Thrasea constantior ipso,
Lautior, & nitido sis Meliore licet:
Nil adicit penso Lachesis, fusosque sororum
Explicat, & semper de tribus vna secat.

Ad Lucium. CXIV.

LVci, gloria temporum tuorum,
Qui Gaurum veterem, Tagumque nostrum
Arpis cædere non sinis disertis.
Argiuas generatus inter vrbes:
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinosæ
Ledæas Lacædemonis palæstras.
Nos Celtis genitos, & ex Iberis,
Nostræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre versu,
Sæuo Bilbilim optimam metallo,
Quæ vincit Chalybasque Noricosque
Et ferro Plateam suo sonantem,
Quam fluctu tenui, sed inquieto
Armorum Salo temperator ambit.

Tu-

Tutelamque chorosque Rixamarum,
Et conuiuia festa Carduarum,
Ex textis Peteron rosis rubentem,
Atque antiqua patrum theatra Rigas.
Et certos iaculo leui Silaos,
Turgentisque lacus, Petusiæque
Et paruæ vada pura Vetonissæ,
Et sanctum Baradonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator,
Et quæ fortibus excolit iuuenci:
Curuæ, Manlius arua Matinessæ.
Hæc tam rustica, delicate lector
Rides nomina? rideas licebit.
Hæc tam rustica malo, quam Bitumos.

In Gargilianum. CXV.

MVnera quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius, nihil est, nihil est te spurcius vno.
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic auidis fallax indulget piscibus hamus:
Callida sic stulta decipit esca, feras.
Quid sit largiri, quid sit donare, docebo,
Si nescis; dona, Gargiliane, mihi.

Ad Faustinum. CXVI.

DVm nos blanda tenent iucundi stagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argiui regnum, Faustine, coloni,
Quo te bis decimus ducit ab vrbe lapis.
Horrida sed feruent Næmei pectora monstri:
Nec satis est, Baias igne calere suo.
Ergo sacri fontes, & litora grata valete,
Nympharum pariter, Nereidumque domus.
Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tyburtynis cedite frigoribus.

In Gallam. CXVII.

IN tenebris luges amissum, Galla, maritum,
Num plorare pudet? visne redire virum?

De Vipera electro inclusa. CXVIII.

FLentibus Heliadum ramis, dum vipera repit,
Fluxit in obstantem succina gutta feram:

Quæ

Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu,
Ne tibi regali placeas Cleopatra sepulcro,
Vipera si tumulo nobiliore iacet.

De Curiatio. CXIX.

ARdea solstitio, Castranaque rura petantur.
Quique Cleonæo sidere feruet ager.
Cum Tyburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas.
Nullo fata loco possis excludere: cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

In Mancinum. CXX.

DOnasse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo lætus ore iactasti.
Quartus dies est, in schola poetarum
Dum fabulamur, millibus decem dixi
Emptas lacernas munus esse Pompillæ,
Sardonycha verum, lineisque ter cinctum,
Duasque similes fluctibus maris gemmas
Dedisse Bassam, Cæliamque iurasti,
Here de theatro, Pollione cantante.
Cum subito abires, dum fugis, loquebaris,
Hæreditatis tibi trecenta venisse,
Et mane centum, & post meridiem centum,
Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere iam crudelis, & sile tandem,
Aut si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra, quod velimus audire,

De Lycori. CXXI.

TYbur in Herculeum migrauit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

De Cærelia. CXXII.

DVm petit à Baulis mater Cærelia Baias,
Occidit in sani crimine mersa freti.
Gloria quanta perit vobis? hæc monstra Neroni,
Nec quondam iussæ præstiteratis aquæ.

De hortis Iulij Martialis. CXXIII.

IVli iugera pauca Martialis,
Hortis Hesperidum beatiora.
Longo Ianiculi iugo recumbunt;

Lati

Lati collibus imminent recessus:
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur sereniore:
Et curuas nebula tegente valles,
Solus luce nitet peculiari.
Puris leniter admouentur astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc septem dominos videre montes,
Et totam licet æstimare Romam,
Albanos quoque, Tusculosque colles,
Et quodcumque iacet sub Vrbe frigus,
Fidenas veteres, breuesque Rubras,
Et, quod virgineo cruore gaudet:
Annæ pomiferum nemus Perennæ,
Illic Flaminiæ, Salariæque:
Gestator, patet, essedo tacente:
Ne blando rota sit molesta somno,
Quem nec rumpere nauticum celeusma,
Nec clamor valet helcyariorum,
Cùm sit tam propè Muluius, sacrumque
Lapsæ per Tyberim volent carinæ.
Hoc rus seu potius domus vocanda est,
Commendat dominus tuam putabis,
Tam non inuida, tamque liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas Alcinoi pios penates,
Aut facti modo diuitis Molorchi.
Vos nunc omnia parua qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tybur,
Vel præneste domate, pendulamque
Vni dedite Setiam colono.
Dum, me iudice, præferantur istis
Iuli iugera pauca Martialis.

De Philænide. CXXIV.

OCulo Philænis semper altero plorat,
Quo fiat istud, quæritis, modo? lusca est.

Ad Linum. CXXV.

EGisti vitam semper, Line, municipalem,
Qua nihil omnino vilius esse potest.

Idi-

Idibus, & raris togula est excussa Kalendis :
 Duxit & æstates synthesis vna decem
Saltus aprum,campus leporem tibi misit inemptu
 Silua graueis turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piscis :
 Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris :
 Nec mersa est pelago, nec fluit vlla ratis.
Supposita est blando nunquam tibi tessera talo,
 Alea sed parcæ sola fuere nuces.
Dic vbi sit decies, mater quod auara reliquit?
 Nusquam est: fecisti rem, Line, difficilem.

In Pratorem. CXXVI.

PRætorem pauper centum sestertia Gaurus
 Orabat, cana notus amicitia;
Dicebatque suis hæc tantum deesse trecentis,
 Vt posset domino plaudere iustus eques.
Prætor ait, scis me Scorpo, Thalloque daturum:
 Atque vtinam centum millia sola darem.
Ah pudet ingratæ, pudet ah malè diuitis arcæ,
 Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, equo?

Ad Sextum. CXXVII.

INuitas centum quadrantibus, & bene cœnas.
 Vt cænem inuitor, Sexte, an vt inuideam?

De Leonum, & Leporum spectaculo.

CXXVIII.

PIcto quod iuga delicata collo,
Pardus sustinet, improbaque tigres
Indulgent patientia flagello:
Mordent aurea quod lupata cerui,
Quod fræno Libyci domantur Vrsi,
Et, quantum Calydon tulisse fertur,
Paret purpureis aper capistris:
Turpes essedа quod trahunt bisontes,
Et molles dare iussa quod choreas
Nigro bellua nil negat magistro:
Quis spectacula non putet deorum?
Hæc transit tamen, vt minora, quisquis
Venatus humiles videt leonum
Quos velox leporum timor fatigat.

Dimittunt, repetunt, amantque captos;
Et securior est in ore præda
Laxos cui dare, peruiosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes,
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cum modò venerint iuuencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt cui, seruiant leones.

Ad Ouidium. CXXIX.

IN Nomentanis, Ouidi quod nascitur agris.
Accepit quoties tempora longa merum.
Exuit annosa mores, nomenque senecta:
Et quicquid voluit, testa vocatur anus.

Ad Lucium Iulium. CXXX.

SÆpe mihi dicis, Luci carissime Iuli,
Scribe aliquid, magnum: desidiosus homo es.
Otia da nobis: sed qualia fecerat olim
Mecænas Flacco, Virgilioque suo.
Condere victuras tentem per sæcula chartas,
Et nomen flammis eripuisse meum.
In steriles campos nolunt iuga ferre iuuenci:
Pingue solum lassat, sed iuuat ipse labor.

Ad Gallum. CXXXI.

ESt tibi (sitq; precor multos, crescaq; per annos)
Pulchra quidem, verum Transtyberina domus,
At mea Vipsanas spectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego sum iam regione senex.
Migrandum est, vt mane domi te, Galle, salutem:
Et tanti, vel si longius illa foret:
Sed tibi non multum est, vnum si præsto togatum:
Multum est, hunc vnum si mihi, Galle, nego,
Ipse salutabo decima, te sæpius, hora:
Manè tibi pro me dicat auere liber.

De Issa Catella Publij. CXXXII.

ISsa est passere nequior Catulli.
Issa est purior osculo columbæ,
Issa est blandior omnibus puellis,
Issa est carior Indicis lapillis.
Issa est deliciæ catella Publi.
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.

Sen-

Sentit triſtitiamque gaudiumque
Collo nixa cubat, capitque ſomnos,
Vt ſuſpiria nulla ſentiantur.
Et deſiderio coacta ventris,
Gutta pallia non feſellit vlla:
Sed blando pede ſuſcitat, thoroque
Deponi monet, & rogat leuari:
Caſtæ tantus ineſt pudor catellæ,
Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,
Picta Publius exprimit tabella
In qua tam ſimilem videbis Iſſam,
Vt ſit tam ſimilis ſibi nec Iſſa.
Iſſam denique pone cum tabella,
Aut vtramque putabis eſſe veram,
Aut vtramque putabis eſſe pictam.

Ad Velocem. CXXXIII.

SCribere me quereris, Velox, epigrammata longa,
Ipſe nihil ſcribis: tu breuiora facis.

Ad Regulum. CXXXIV.

CVm tibi ſit Sophiæ par fama, & cura Deorum
Ingenio pietas nec minor ipſa tuo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum.
Et qui miratur, Regule, thura dari.

In Priſcum. CXXXV.

CVm te non noſſem, dominum, regemq; vocabam:
Cum bene te noui, iam mihi Priſcus eris.

Ad Lectorem. CXXXVI.

QVæcumque luſi iuuenis, & puer quondam,
Apinaſque noſtras, quas nec ipſe iam noui.
Male collocare ſi bonas voles horas,
Et inuidebis otio tuo, lector:
A Valeriano Pollio petes Quincto,
Per quem perire non licet meis nugis.

Ad Fauſtinum de Antullæ Epitaphio. CXXXVII.

HOs tibi vicinos, Fauſtine, Theleſphorus hortos
Fenius, & breue rus, vdaque prata tenet.
Condidit hic natæ cineres, nomenque ſacrauit,
Quod legis, Antullæ, dignior ipſe legi.
Et Stygias æquum fuerat, pater iſſet ad vmbras,
Quod quia non licuit, viuit, vt oſſa colat.

An-

Antullæ Epitaphium. CXXXVIII.

HOc nemus æterno cinerum sacrauit honori
Fœnius, & culti iugera pauca soli.
Hoc tegitur citò rapta suis Antulla sepulchro:
Hoc erit Antullæ mistus vterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret, agellum:
Perpetuo dominis seruiet iste suis.

In Lupercum. CXXXIX.

OCcurris quoties, Luperce, nobis?
Vis mittam puerum subinde dicis?
Cui tradas Epigrammaton libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non est quod Puerum, Luperce, vexes:
Longum est, si velit ad Pirum venire,
Et scalis habito tribus, sed altis.
Quod quæris, propius petas licebit:
Argi nempe soles subire letum:
Contra Cæsaris est forum taberna,
Scriptis postibus hinc, & inde totis,
Omnes vt citò perlegas Poetas:
Illinc me pete: ne roges Atrectum.
(Hoc nomen dominus gerit tabernæ:)
De primo dabit, alterove nido
Rasum pumice, purpuraque cultum
Denarijs tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais? sapis, Luperce.

Ad Cæcilianum. CXXXX.

CVi legisse satis non est, Epigrammata centum,
Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

LIBER SECVNDVS.

Ad Decianum Epistola.

QVid nobis, inquis, cum epistola? parumne tibi præstamus, si legimus epigrammata? Quid hic porrò dicturus es, quod non possis versibus dicere? Video quare Tragœdi epistolam accipiant, quibus pro se loqui non licet. Epigrammata Curione non egent, & contenta sunt sua, id est, mala lingua. In quacumque pagina visum est, Epistolam faciunt. Noli ergo, si tibi videtur, rem facere ridiculam, & togam saltanti inducere personæ. Denique videris, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos sedeo, qui protinus reclamant. Puto, mehercule, Deciane verum dicis. Quid, si scias, cum qua, & quam longa epistola negotium fueris habiturus? Itaque, quod exigis fiat. Debebunt tibi, si qui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non lassi peruenient.

Ad Librum suum. I.

TEr centena quidem poteras epigrammata ferre:
  Sed quis te ferret, perlegeretque liber?
At nunc succincti, quæ sint bona disce libelli,
  Hoc primum est, breuior quod mihi charta perit.
Deinde, quod hæc vna peragit librarius hora,
  Nec tantum nugis seruiet iste meis,
Tertia res hæc est, quod si cui forte legeris,
  Sis licet vsque malus, non odiosus eris:
Te conuiua leget misto quincunce: sed ante
  Incipiat positus quam tepuisse calix.
Esse tibi tanta cautus breuitate videris?
  Hei mihi! quam multis sic quoque longus eris!

Ad

Ad Germanicum Cæsarem. II.

CReta dedit magnum, maius dedit Africa nomen,
Scipio quod victor, quodque Metellus habet.
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
Et puer hoc dignus nomine, Cæsar eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos,
Quæ datur ex Cattis, laurea tota tua est.

Ad Sextum. III.

SExte, nihil debes, nil debes Sexte, fatemur:
Debet enim, si quis soluere, Sexte, potest.

Ad Decianum. IV.

NE valeam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passum:
Quattuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum sis quoque, sæpe negaris,
Vel tantum caussis, vel tibi sæpe vacas,
Te tamen, vt videam, duo millia non piget ire:
Vt te non videam, quattuor ire piget.

Ad Seuerum. V.

I Nunc, edere me iube libellos:
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas ἐσχατοκόλλιον, Seuere,
Et longas trahis oscitationes,
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
Raptim scribere, sed Vitellianis.
Hæc sunt singula, quæ sinu ferebas
Per conuiuia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis.
Quid prodest mihi tam macer libellus.
Nullo crassior vt sit vmbilico,
Si totus tibi triduo legatur?
Nunquam deliciæ supiniores.
Lassus tam citò deficis viator.
Et cum currere debeas Bouillas,
Interiungere quæris ad Camœnas?
I nunc, edere me iube libellos.

In Attalum. VI.

DEclamas belle, caussas Agis, Attale, belle,
Historias bellas, carmina bella facis.
Componis belle mimos, Epigrammata belle,
Bellus Grammaticus, bellus es Astrologus.
Et belle cantas, & saltas, Attale, belle.
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle,
Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

Ad Lectorem. VII.

SI qua videbuntur chartis tibi, lector, in istis
Siue obscura nimis, siue Latina parum.
Non meus est error: nocuit librarius illis,
Dum properat versus annumerare tibi.
Quod si non illum, sed me peccasse putabis:
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamen mala sunt (quasi nos manifesta negemus)
Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis.

Ad Rufum de Selio. VIII.

QVod fronte Selium nubila vides, Rufe,
Quod ambulator porticum terit serus:
Lugubre quiddam, quod tacet piger vultus
Quod pœne terram tangit indecens nasus,
Et dextra pectus pulsat, & comam vellit,
Non ille amici fata luget, aut fratris,
Vterque natus viuit, & precor viuat.
Salua est, & vxor, sarcinæque seruique:
Nihil colonus, villicusque decoxit,
Mæroris igitur caussa quæ est? domi cœnat.

In Postumum. IX.

ESse quid hoc dicam, quod olent tua basia myrrhã
Quodque tibi est semper non alienus odor?
Hoc mihi suspectũ est, quod oles bene, Postume, sẽ-
Postume non bene olet, qui bene semper olet. (per.

Ad Sextum. X.

ET iudex petit, & petit patronus,
Soluas censeo, Sexte, creditori.

De Selio. XI.

NIl intentatum Sedius, nil linquit inausum
Cœnandum quoties iam videt esse domi.

Currit

Currit ad Europen, & te Paulline, tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine pedes.
Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hinc quoque deceptus Memphitica templa frequentat,
Assidet & cathedris mesta iuuenca tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis:
Illinc Pompeij dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti,
Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi:
Nam thermis iterum cunctis, iterumque lauatur,
Omnia cum fecit, sed renuente deo.
Lotus ad Europes tepidę buxeta recurrit,
Si quis ibi serum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector celebrate culinam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

In Hermum. XXI.

Quod nulli calicem tuum propinas,
Humane facis, Herme, non superbe.

In Zoilum. XIII.

Zoilus ægrotat, faciunt hanc stragula febrem:
Si fuerit sanus, coccina quid facient?
Quid thorus à Nilo, quid Sidone tinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omneis:
Vis fieri sanus: stragula sume mea.

Ad Ammianum. XIV.

Tonstrix Suburæ faucibus sedet primis,
Cruenta pendent qua flagella tortorum,
Argique letum multus obsidet sutor.
Sed ista tonstrix, Ammiane, non tondet.
Non tondet, inquis? ergo quid facit? radit.

In Maximum. XV.

Capto tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cœnā:
Tu capias alias: iam sumus ergo pares.
Mane salutatum venio: tu diceris isse
Ante salutatum: iam sumus ergo pares.
Sum comes ipse tuus, tumidique anteambulo regis:
Tu comes alterius, iam sumus ergo pares.

Esse sat est seruum: tam nolo vicarius esse.
Qui rex est, regem, Maxime, non habeat.

Ad Zoilum. XVI.

FElicem fieri credis me Zoile, cena?
Felicem cena, Zoile? deinde tua?
Debet Aricino conuiua recumbere cliuo,
Quem tua felicem, Zoile, cena facit.

De Paulo. XVII.

CArmina Paulus emit, recitat sua carmina Paulus,
Nam quod emas, possis dicere iure tuum:

In Posthumum. XVIII.

BAsia das alijs, alijs das, Posthume, dextram:
Dicis, vtrum mauis? elige: malo manum.

De Eodem. XIX.

QVid mihi vobiscum est, ò Phœbe, nouemque sorores:
Ecce nocet vati Musa iocosa suo.
Dimidio nobis dare Posthumus ante solebat
Basia, nunc labro cœpit vtroque dare.

De Eodem. XX.

NOn dicam, licet vsque me rogetis,
Quis sit Posthumus, in meo libello:
Non dicam, quid enim mihi necesse est,
Has offendere basiationes.
Quæ se tam bene vindicare possunt?

Ad Candidum. XXI.

SI det iniqua tibi tristem fortuna reatum,
Squallidus hærebo, pallidiorque reo,
Si iubeat patria damnatum excedere terra,
Per freta, per scopulos exulis ibo comes.
Dat tibi diuitias: ecquid sunt ista duorum?
Das partem? multum est; Candide, des aliquid?
Mecum eris ergo miser: quod si Deus ore sereno
Annuerit: felix, Candide, solus eris.

Ad Gallam. XXII.

DAs nunquam, semper promittis, Galla, roganti,
Si semper fallis, iam rogo, Galla, nega.

Ad Bithynicum. XXIII.

QVod querulum spirat, quod acerbum Næuia tussit,
Inque tuos mittit sputa subinde sinus:
Iam te rem factam, Bithynice, credis habere?
Erras: blanditur Næuia, non moritur.

De Selio. XXIV.

LAudantem Selium, cœnæ cum retia tendit,
Accipe, siue legas, siue patronus agas,
Effecte! grauiter! cito! nequiter! euge! beate!
Hoc volui: facta est iam tibi cœna, tace.

Ad Rufum. XXV.

RVfe, vides illum subsellia prima tenentem,
Cuius & hinc lucet sardonycata manus:
Quæque Tyron toties epotauere lacernæ,
Et tota non tactas vincere iussa niues:
Cuius olet toto pinguis coma Marcellano,
Et splendent vulso brachia trita pilo.
Non extrema sedet lunata lingula planta,
Coccina non læsum cingit aluta pedem:
Et numerosa linunt stellantem s. lenia frontem,
Ignoras quid sit? splenia tolle, leges.

In Caium. XXVI.

MVtua viginti sestertia forte rogabam,
Quæ, vel donanti non graue munus, erant.
Quippe rogabatur fidusque, vetusque sodalis,
Et cuius laxas arca flagellat opes.
Is mihi, Diues eris, si causas egeris, inquit,
Quod peto da, Cai, non peto consilium.

In Ponticum. XXVII.

LIs mihi cum Balbo est: tu Balbum offendere non vis,
Pontice: cum Licino est; hic quoque magnus homo est,
Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæsaris ire times.
Abnegat & retinet nostrum Laronia seruum:
Respondes: orba est, diues, anus, vidua.
Non bene, crede mihi: seruo seruitur amico:
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

Ad Phœbum. XXVIII.

CVm ſint crura tibi, ſimulent quæ cornua Lunæ,
In rhytio poteras, Phœbe, lauare pedes.

Ad Pannicum. XXIX.

PEctere te nolim, ſed nec turbare capillos,
Splendida ſit nolo, ſordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec ſit tibi barba reorum,
Nolo virum nimium Pannice, nolo parum.
Sunt tibi crura pilis & ſunt tibi pectora ſetis
Horrida: ſed mens eſt, Pannice, vulſa tibi.

In Cæcilianum. XXX.

QVidquid ponitur, hinc, & inde, verris,
Mammas ſuminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alica ſua palumbum,
Hæc cùm condita ſunt madente mappa,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accubimus otioſa turba.
Vllus ſi pudor eſt, repone cœnam,
Cras, te, Cæciliane, non vocabo.

In Linum. XXXI.

QVid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

In Tongilium. XXXII.

VRi Tongilius male dicitur hemitritæo.
Noui hominis fraudes: eſurit, atque ſitit.
Subdola tenduntur craſſis modo retia turdis:
Hamus & in mullum mittitur, atque lupum.
Cæcuba ſiccentur: quęque annus coxit Opimi,
Condantur parco fuſca Falerna vitro.
Omnes Tongilium medici iuſsere lauari:
O ſtulti, febrem creditis eſse? gula eſt.

In Maximinam. XXXIII.

RIde, ſi ſapis, ò puella ride.
Pelignus puto dixerat Poeta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Verum vt dixerit omnibus puellis,

Non

Non dixit tibi; tu puella non es:
Nam tres sunt tibi, Maximina, dentes,
Sed planè, picciqué buxeique:
Quare si speculo, mihique credis,
Debes non aliter timere risum,
Quam ventum Spanius, manumque Priscus?
Quam cretata timet Fabulla nimbum:
Cerussata timet Sabella Solem:
Vultus induito magis seueros,
Quam coniux Priami, nurusque maior:
Mimos ridiculi Philistionis,
Et conuiuia nequiora vita,
Et quidquid lepida procacitate
Laxat perspicuo labella risu.
Te mœstæ decet assidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantum tragicis vacare Musis.
At tu iudicium secuta nostrum,
Plora si sapis, ò puella, plora.

In Candidum. XXXIV.

Κοινὰ φίλων hæc sunt, hęc sunt tua, Cādide, κοινὰ
Quæ tu magni loquus nocte, dieque sonas,
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeso,
Vel quam seposito de grege Parma dedit:
At me, quæ passa est furiosi cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima suam.
Misit Agenoras Cadmi tibi terra lacernas:
Ne vendes nummis coccina nostra tribus.
Tu Lybicos Indis suspendis dentibus orbes:
Fulcitur testa fagina mensa mihi.
Immodici tibi flaua tegunt chrysendeta mulli:
Concolor in nostra, cammare, lance rubes.
Ex opibus tantis veteri, fidoque sodali
Das nihil: & dicis, Candide κοινὰ φίλων?

Ad Sextum. XXXV.

EMi seu famulum, togamvè pexam,
Seu tres, vt puta, quattuorvè libras:
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem nostis veterem, meum sodalem,

Ne quid forte petam, timet, cauetque:
Et secum, sed vt audiam, susurrat:
Septem millia debeo Secundo,
Phœbo quatuor, vndecim Phileto,
Et quadrans mihi nullus est in arca.
O grande ingenium mei sodalis!
Durum est, Sexte, negare, cum rogaris:
Quanto durius, ante quam rogeris!

Ad Nauolum. XXXVI.

Florida per varios vt pingitur Hybla colores,
Cum breue Sicaniæ vel populantur apes:
Sic tua suppositis pellucent præla lacernis,
Sic micat innumeris arcula synthesibus.
Atque vnam vestire tribum tua vellera possunt.
Apula non vno quæ grege terra tulit.
Tu spectas hiemem succincti lentus amici,
(Proh scelus!) & lateris frigora trita mei.
Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus?
Non metuas mortem, Næuole, sed tineas.

Ad Rufum. XXXVII.

Cauponem, laniumque, balneumque,
Tonsorem, tabulamque, calculosque
Et paucos, sed vt eligam libellos,
Vnum non nimium rudem sodalem:
Hæc præsta mihi, Rufe, vel Butuntis,
Et thermas tibi habe Neronianas.

Ad Maximum. XXXVIII.

Vis fieri liber? mentiris, Maxime, non vis.
Sed fieri si vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolles:
Veientana tuam si domat vua sitim.
Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
Contentus nostra si potes esse toga:
Si leue balneolum gemino tibi vincitur asse:
Si tua non rectus tecta subire potes.
Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
Liberior Partho viuere Rege potes.

Ad

Ad Sextum. XXXIX.

Vis te Sexte, coli: volebam amare,
Parendum est tibi: quod iubes, coleris.
Sed si te colo Sexte, non amabo.

De Micropsyco Diuite. XL.

Hic, quem videtis gressibus vagis lentum,
Amethystinatus media qui secat septa:
Quem non lacernis Publius meus vincit.
Non ipse Codrus alpha penulatorum:
Quem grex togatus sequitur, & capillatus
Recensque sella, linteisque lorisque
Oppignerauit Claudij modo ad mensam
Vix octo nummis annulum, vnde cœnaret.

In Zoilum. XLI.

Pexatus pulchre, rides mea, Zoile, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoile, sed mea sunt.

De Cœnatione Cæsaris, quæ appellatur Mica.
XLII.

Mica vocor, quid sim, cernis? cœnatio parua,
Ex me Cæsareum prospicis, ecce, tholum.
Frange toros, pete vina, rosas cape, tingere nardo:
Ipse iubet mortis te meminisse Deus.

Ad Hyllum. XLIII.

Furaris quæcumque potes, puer Hylle, Tribuni:
Supplicium tantum dum puerile times.
Væ tibi, dum ludis, mulctabere, iam mihi dices,
Non licet hoc: quid, tu quod facis, Hylle, licet?

In Laurum. XLIV.

Dum modo causidicum, dum te modo rethora fingis,
Et non decernis, Laure, quid esse velis:
Peleos, & Priami transit, & Nestoris annos,
Et fuerat serum tam tibi, desinere.
Incipe, tres vno perierunt rethores anno:
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si schola damnatur, fora litibus omnia feruent:
Ipse potest fieri Marsya causidicus.
Eia age, rumpe moras, quo te spectabimus vsque?
Dum quid sis dubitas, iam potes esse nihil.

In Saleianum. xlv.

CVr tristiorem cernimus Saleianum?
An causa leuis est? extuli, inquis, Vxorem.
O grande fati crimen! ò grauem casum!
Illa, illa diues mortua est Secundilla,
Centena decies, quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidisset hoc tibi, Saleiane.

In Lalagen. xlvi.

VNus de toto peccauerat orbe comarum
Annulus, incerta non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage speculo, quo viderat, vlta est:
Et cecidit sectis icta Plecusa comis,
Desine iam Lalage tristes ornare capillos,
Tangat, & insanum nulla puella caput.
Hoc salamandra notet, vel sæua nouacula nudet,
Vt digna speculo fiat imago tuo.

Ad Posthumum. xlvii.

OCcurris quocumque loco mihi, Posthume, clamas
Protinus, & prima est hæc tua vox, quid agis?
Hoc si me decies vna conueneris hora,
Dicis, habes puto tu, Posthume, nil quod agas.

Ad Olum. xlviii.

QVod te nomine iam tuo saluto,
Quem regem, & dominum prius vocabam,
Ne me dixeris esse contumacem,
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Quis se non habet, atque concupiscit,
Quod reges, dominique concupiscunt:
Seruum si potes, Ole, non habere,
Et regem potes, Ole, non habere.

In Classicum. xlix.

INuitum cœnare foris te, Classice, dicis:
Si non mentiris, Classice, dispeream.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire,
Cum cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen inuitus vadis, cur, Classice, vadis?
Cogor, ais, verum est; cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Classice, rectam,
Grandia verba vbi sunt? si vir es, ecce nega.

Ad Cæcilianum. I.

CAndidius nihil eſt te, Cęciliane, notaui,
Si quando ex noſtris diſticha pauca legis.
Protinus aut Marſi recitas, aut ſcripta Catulli,
Hæc mihi das, tanquam deteriora legas,
Vt collata magis placeant mea? credimus illud:
Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

In Sauſeium. II.

CInctum togatis poſt, & ante Sauſeium,
Quanta reduci Regulus ſolet turba,
Ad alta tonſum templa cum reum miſit,
Materne, cernis? inuidere nolito.
Comitatus iſte ſit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos, & greges togatorum
Fuſciculenus præſtat, & Fauentinus.

De Leone. III.

VErbera ſecuri ſolitus leo ferre magiſtri,
Inſertamque pati blandus in ora manum,
Dedidicit pacem ſubito feritate reuerſa,
Quanta nec in Libycis debuit eſſe iugis,
Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
Sanguineam raſtris, quæ renouabat humum,
Sæuus, & infelix furiali dente peremit.
Martia non vidit maius arena nefas.
Exclamare libet, crudelis, perfide prædo,
A noſtra pueris parcere diſce lupa.

De Mario. IIII.

ARgenti libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipſe dabas, is tibi verba dedit.

In Coſconium. IV.

COſconi, qui longa putas Epigrammata noſtra,
Vtilis vngendis axibus eſſe potes.
Hac tu credideris longum ratione coloſſum,
Et puerum Bruti dixeris eſſe breuem.
Diſce quod ignoras: Marſi, doctique Pedonis
Sæpe duplex vnum pagina tractat opus.
Non ſunt longa, quibus nihil eſt, quod demere poſſis,
Sed tu, Coſconi, diſticha longa facis.

Ad Cæcilianum. lv.

Æ Stiuo serues vbi piscem tempore quæris ?
In thermis serua, Cæciliane, tuis.

In Nasicam. lvi.

INuitas tunc me, cum scis, Nasica, vocasse :
Excusatum habeas me, rogo: cœno domi.

De Fannio. lvii.

HOstem cum fugeret, se Fannius ipse peremit,
Hic rogo, non furor est, ne moriare, mori ?

In Zoilum. lviii.

LAxior hexaphoris tua sit lectica licebit ;
Dum tamen hæc tua sit, Zoile, sandapila.

Ad Ponticum. lix.

ABscissa seruum fingis quid, Pontice, lingua ?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui ?

De Præposteris donis. lx.

VImine clausa leui niueæ custodia coctæ,
Hæc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æstatis misi tibi mense Decembri,
Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

Ad Classicum. lxi.

QVod nec carmine glorior supino,
Nec retro lego Sotaden cinædum,
Nusquam Græcula quod recantat Echo,
Nec dictat mihi luculentus Attis
Mollem debilitare Galliambon ;
Non sum, Classice, tam malus Poeta,
Quid si per graciles vias Petauri
Inuitum iubeas subire Ladam ?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon :
Me raris iuuat auribus placere.

In Mamercum. lxii.

NIl recitas, & vis, Mamerce, poeta videri.
Quicquid vis esto, dummodo nil recites.

In Gaurum. lxiii.

QVod nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco: vitium, Gaure, Catonis habes.
Car-

Carmina quod scribis Musis, & Apolline nullo,
Laudari debes: hoc Ciceronis habes.
Quod vomis, Antoni, quod luxuriaris, Apici,
Quod blateras, vitium, dic mihi, cuius habes?

Ad Quinctilianum. LXIV.

QVinctiliane, vagæ moderator summe iuuentæ,
Gloria Romanæ Quinctiliane togæ:
Viuere quod propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat viuere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta iuuant, & fons viuus, & herba rudis.
Sit mihi verna satur, sit non doctissima coniux,
Sit nox cum somno, sit sine lite dies.

Petit à Cæsare ius trium liberorum. LXV.

RErum certa salus, terrarum gloria, Cæsar,
Sospite quo magnos credimus esse Deos:
Si festinatis toties tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina nostra tuos:
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar vt esse trium,
Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

De Eodem ad Vxorem. LXVI.

NAtorum mihi ius trium roganti,
Musarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat: valebis vxor:
Non debet domini perire munus.

Ad Regulum. LXVII.

PRimus vbi est, inquis, cum sit liber iste secundus?
Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum:
Vnum de titulo tollere iota potes.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATVM.
LIBER TERTIVS.

Ad Lectorem. I.

HOc tibi, quicquid id est, lōginquis mittit ab oris
Gallia, Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem.
Illa, vel hæc mea sunt, quæ meliora putas?
Plus sane placeat, domina qui natus in Vrbe est;
Debet enim Gallum vincere verna liber.

Mittit Librum Faustino. II.

CVius vis fieri libelle munus?
Festina tibi vindicem parare:
Ne nigram citò raptus in culinam
Cordyllas madida tegas papyro,
Vel thuris, piperisque sis cucullus.
Faustini fugis in sinum; sapisti.
Cedro nunc licet ambules perunctus
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris vmbilicis,
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat superbus index.
Illo vindice, nec Probum timeto.

Ad Librum suum. III.

ROmam vade liber: si veneris vnde, requiret:
Æmiliæ dices de regione Viæ.
Si, quibus in terris, qua simus in vrbe, rogabit?
Corneli referas me, licet, esse foro.
Cur absim, quæret? breuiter tu multa fatere,
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si quando veniet? dicet: responde, Poeta
Exierat, veniet, cùm citharædus erit.

Ad eundem. IV.

VIs commendari, sine me cursurus in Vrbem,
Parue liber multis? an satis vnus erit?
Vnus

Vnus erit, mihi crede, satis, cui non eris hospes,
Iulius assiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc primi quæres in limine tecti,
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, Lares,
Est illi coniux, quæ te manibusque sinuque
Excipiet, vel si puluerulentus eas.
Hos tu seu pariter, siue hanc, illumve priorem
Videris: hoc dices; Marcus auere iubet:
Hoc satis est. alios commendet Epistola; peccat,
Qui commendandum se putat esse suis.

Ad Marcellinum. V.

LVx tibi post Idus numeratur tertia Maias,
Marcelline, tuis bis celebranda sacris.
Imputat æthereos ortus hæc prima parenti,
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit iucundæ munera vitæ,
Plus numquam patri præstitit illa dies.

De sportula. VI.

CEntum miselli iam valete quadrantes,
Ante ambulonis congiarium lassi,
Quod diuidebat balneator elixus,
Quid cogitatis ò fames amicorum?
Regis superbi spo tulæ recesserunt.
Nihil stropharum est: iam salarium dandum est.

In Quintum. VII.

THaida vult sponsā Quintus, quā Thaida? luscam:
Vnum oculum Thais non habet, ille duos.

In Cinnam. VIII.

VErsiculos in me narratur scribere Cinna:
Non scribit, cuius carmina nemo legit.

In Philomusum. IX.

COnstituit, Philomuse, pater tibi millia bina
Menstrua, perque omnes præstitit illa dies.
Nequitiam premeret cum crastina semper egestas
Et vitijs essent danda diurna tuis:
Idem te moriens hæredem ex asse reliquit:
Exhæredauit, te Philomuse, pater.

In Fabullum. X.

VNguentum, fateor, bonum dedisti
Conuiuis here, sed nihil scidisti.

Res falsa est, bene olere, & esurire,
Qui non cœnat, & vngitur, Fabulle,
Hic vere mihi mortuus videtur.

In Næuiam. XI.

DVm non vis leporem, dum non vis carpere mullum,
Et plus quam patri, Næuia, parcis apro:
Accusas, rumpisque coquum, tamquam omnia cruda
Attulerit. numquam sic ego crudus ero.

De Tuccio. XII.

ROmam petebat esuritor Tuccius,
Profectus ex Hispania.
Occurrit illi sportularum fabula,
A ponte rediit Muluio.

In Cerdonem. XIII.

DAs gladiatores, sutorum regule, Cerdo,
Quodque tibi tribuit subula sica rapit:
Ebrius es: nec enim faceres id sobrius vnquam,
Vt velles corio ludere, Cerdo, tuo.
Lusisti; satis est: sed te, mihi crede, memento
Nunc in pellicula, Cerdo, tenere tua.

In Sabidium. XIV.

CIrcumlata diu mensis scriblita secundis;
Vrebat nimio sæua calore manus.
Sed magis ardebat Sabidi gula; protinus ergo
Sufflauit buccis terque quaterque suis.
Illa quidem tepuit, digitosque admittere visa est:
Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

In Maximum. XV.

PErfrix isse tuas, questa est præfatio fauces:
Cum te excusaris, Maxime, quid recitas?

De Vipera in ore Vrsæ aneæ. XVI.

PRoxima centenis ostenditur vrsa columnis,
Exornant fictæ, qua platanona feræ.
Huius dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas, teneram mersit in ora manum.
Vipera, sed cæco scelerata latebat in ære,
Viuebatque anima deteriore fera.
Non sensit puer esse dolos, nisi, dente recepto,
Dum perit. ô facinus, falsa quod vrsa fuit!

De Canio Rufo. XVII.

DIc Musa quid agat Canius meus Rufus?
Vtrumne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi iocos Phœdri?
Lasciuus elegis, an seuerus herois?
An in cothurnis horridus Sophocleis,
An otiosus in schola Poetarum
Lepore tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit porticum terit templi?
An spatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ Sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatue liber acribus curis?
Titine thermis, an lauatur Agrippæ,
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æstuantes iam profectus ad Baias,
Piger Lucrino nauculatur in stagno?
Vis scire, quid agat Canius tuus? ridet.

In crudelem dominum à fideli famulo seruatum.
XVIII.

PRoscriptum famulus seruauit fronte notatus.
Non fuit hæc domini vita, sed inuidia.

Ad Cassianum de Canio. XIX.

SIrenas hilarem nauigantium pœnam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deserebat auditas,
Fallax Vlysses dicitur reliquisse.
Non miror: illud, Cassiane, mirarer,
Si fabulantem Cęnium reliquisset.

In M. Antonium. XX.

PAr scelus admisit Pharijs Antonius armis:
Abscidit vultus ensis vterque sacros.
Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos,
Hoc tibi, Roma caput, cum loquereris, erat.
Antoni tamen est peior, quam causa Pothini:
Hic facinus domino præstitit, ille sibi.

De

De Pigris nautis. XXI.

CEssatis pueri, nihilque mostis,
Varreno, Rasinaque pigriores;
Quorum per vada tarda nauigantes
Lentos figitis ad celeusma remos.
Iam prono Phaethonte sudat Æthon,
Exarsitque dies, & hora lassos
Interiungit equos meridiana.
Ac vos tam placidas vagi per vndas
Tutæ luditis otium carinæ.
Non nautas puto vos, sed argonautas.

In Bæticum. XXII.

NEc mullus, nec te delectat, Bætice, turdus:
Nec lepus est vnquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba iuuant, nec sectæ quadra placentæ:
Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aues,
Capparin, & putri cepas alece natantes,
Et pulpam dubio de petasone voras.
Teque iuuant gerres, & pelle melandrya cana:
Resinata bibis vina, Falerna fugis,
Nescio quod stomachi Vitium secretius esse
Suspicer: an nummis parcis auare tuis?

Ad Paullinum. XXIII.

MInxisti currente semel, Paulline, carina.
Meiere vis iterum? iam Palinurus eris.

De Sertorio. XXIV.

REm peragit nullam Sertorius, inchoat omnes,
Hunc ego, quando bibit, non puto perficere.

In Apicium. XXV.

DE nullo quereris, nulli maledicis, Apici;
Rumor ait, linguæ te tamen esse malæ.

In Zoilum. XXVI.

COnuiua quisquis Zoili potest esse,
Summænianas cœnet inter vxores,
Curtaque Ledæ sobrius bibat testa:
Hoc esse leuius, puriusque contendo.
Iacet occupato galbinatus in lecto,
Cubitisque trudit hinc, & inde conuiuas,
Effultus ostro, sericisque puluinis.
Stat exoletus, suggeritque ructanti

Pin-

Pinnas rubentes, cuſpideſque lentiſci,
Et æſtuanti tenue ventilat frigus
Ancilla praſino concitata flabello:
Fugatque muſcas myrtea puer virga.
At ipſe retroflexus ad pedum turbam
Inter catellas anſerum exta lambentes,
Partitur apri glandulas palęſtritis,
Ligurumque nobis ſaxa cum miniſtrentur,
Vel cocta fumis muſta Maſſilitanis:
Opimianum morionibus nectar
Cryſtalliniſque, myrrhiniſque propinat.
Et Coſmianis ipſe fuſus ampullis,
Non erubeſcit murice aureo nobis
Diuidere Ledæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus ſtertit:
Nos accubamus, & ſilentium ronchis
Præſtare iuſſi, nutibus propinamus.
Hos impudentis patimur illius faſtus,
Nec vindicare, Rufe, poſſumus? regnat.

In Zoilum. XXXVII.

VNdecies vna ſurrexit Zoile cœna,
Et mutata tibi eſt ſynthesis vndecies.
Sudor inhæreret madida ne veſte retentus,
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare, ego non ſudo, qui tecum, Zoile, cœno:
Frigus enim magnum ſynthesis vna facit.

Ad Vulcanum. XXVIII.

QValiter Aſſyrios renouant incendia nidos,
Vna decem quoties ſæcula vixit auis:
Taliter exuta eſt veterem noua Roma ſenectam,
Et ſumpſit vultus præſidis ipſa ſui.
Iam precor oblitus noſtræ, Vulcane, querelæ
Parce: ſumus Martis turba, ſed & Veneris,
Parce pater: ſic Lemniacis laſciua catenis
Ignoſcat coniux, & patienter amet.

In Vetuſtillam. XXIX.

CVm tibi trecenti Conſules, Vetuſtilla,
Et tres capilli, quatuorve ſint dentes,

Pe-

Pectus cicadæ, cruſculumque formicæ :
Rugoſiorem cum geras ſtola frontem,
Et Aranearum caſſibus pares mammas,
Cum comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus anguſta :
Meliuſque ranæ garriant Rauennates,
Et Adrianus dulcius culex cantet,
Videaſque, quantum noctuæ vident manè
Et illud oleas, quod viri capellarum :
Cum Bruma menſem ſit tibi per Auguſtum.
Regelare nec te peſtilentia poſſit
Audes ducentas nuptum ire poſt mortes,
Virumque demens cineribus tuis quæris
Pruire : quid ! ſarrire ſi velit ſaxum,
Quis coniugem te, quis vocabat vxorem,
Philomelus auiam quam vocauerat nuper ?
Quod ſi cadauer exigis tuum duci :
Sternatur à Coricle triclinio lectus,
Thalaſſionem qui tuum decet ſolus,
Vſtorque tedas præferat nouæ nuptæ,
Intrare in iſtum ſola mors poteſt lectum.

Ad Rufum. XXX.

ESſe negas coctum leporem, poſciſque flagella.
Mauis, Rufe, coquum ſcindere, quam leporem.

In Næuolum. XXXI.

NVnquam dicis aue, ſed reddis, Næuole, ſemper,
Quod prior & coruus dicere ſæpe ſolet.
Cur hoc expectes à me rogo, Næuole, dicas ;
Nam, puto, nec melior, Næuole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæſar vterque,
Natorumque dedit iura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non expectato dat mihi fama rogo.
Eſt, & in hoc aliquid, vidit me Roma Tribunum,
Et ſedeo qua te ſuſcitat Oceanus.
Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere ciues :
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.
Sed paraſitaris, ſed ludos Næuole, præbes,
Iam iam tu prior es, Næuole, vincis : aue.

Ad Cerdonem. XXXII.

IRasci nostro non debes Cerdo, libello.
Ars tua, non vita, est carmine læsa meo.
Innocuos permitte sales, cur ludere nobis,
Non liceat, licuit si iugulare tibi?

Ad Rufum. XXXIII.

CVrsorem sexta tibi, Ruse, remisimus hora,
Carmina quem madidum nostra tulisse reor.
Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebat:
Non aliter mitti debuit iste liber.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

LIBER QVARTVS.

De Natali Domitiani. I.

CÆſaris alma dies, & luce ſacratior illa
Conſcia Dictæum qua tulit Ida Iouem:
Longa, precor, Pylioque veni numeroſior æuo:
Semper, & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida multus in auro:
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia ſæcula luſtro,
Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet,
Magna quidem, Superi, petimus, ſed debita terris,
Pro tanto quæ ſunt improba vota Deo?

De Horatio. II.

SPectabat modo ſolus inter omneis
Nigris munus Horatius lacernis,
Cum plebs, & minor ordo, maximuſque
Sancto cum duce candidus ſederet.
Toto nix cecidit repentè cœlo;
Albis ſpectat Horatius lacernis.

De Niuibus. III.

ADſpice quam denſum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæſaris, inque ſinus.
Indulget tamen ille Ioui, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas.
Sidus Hyperborei ſolitus laſſare Bootę,
Et madidis Helicen diſſimulare comis.
Qui ſiccis laſciuit aquis & ab æthere ludit?
Suſpicor has pueri Cæſaris eſſe niues.

In Baſſam. IV.

QVod ſiccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulę quod Albularum,

Pi-

Piscinæ vetus aura quod marinæ,
Quod pressa piger hircus in capella,
Lassi Bardaici os, quod euocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod ieiunia Sabbatariorum,
Mœstorum quod anhelitus reorum,
Quod spurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quam quod oles, olere Bassa.

Ad Fabianum. V.

VIr bonus & pauper, linguaque & pectore verus
Quid tibi vis vrbem qui Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec commissator haberi,
Nec pauidos tristi voce citare reos.
Vendere nec vanos circum pallatia fumos,
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro,
Vnde miser viues, homo fidus, certus amicus?
Hoc nihil est: nunquam sic Philomelus eris.

In Malisianum. VI.

CRedi virgine castior pudica,
Et frontis teneræ cupis videri;
Cum sis improbior, Malisiane:
Quam qui compositos metro Tibulli
In Stellæ recitat domo libellos.

Ad Euphemum. VII.

PRima salutantes, atque altera continet hora,
Exercet raucos tertia caussidicos.
In quintam varios extendit Roma labores,
Sexta quies lassis, septima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octaua palæstris,
Imperat excelsos frangere nona toros.
Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum.
Temperat ambrosias cum tua cura dapes;
Et bonus æthereo laxatur nectare Cæsar,
Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte iocos: gressu timet ire licenti
Ad matutinum nostra Thalia Iouem.

Ad Faustinum. VIII.

DVm nouus est, nec adhuc rasa mihi fronte libel-
Pagina, dum tangi non bene sicca timet: (lus
I puer, & caro perfer leue munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, sed instructus, comitetur Punica librum
Spongia; muneribus conuenit illa meis.
Non possunt nostros multæ, Faustine, lituræ
Emendare iocos: vna litura potest.

In Antonium Saturninum. IX.

DVm nimium vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te, miser, esse pudet.
Impia Parrhasia mouisti bella sub Vrsa,
Qualia qui Phariæ coniugis arma tulit,
Excideratne adeo fatum tibi nominis huius,
Obruit Actiaci quod grauis ira freti?
An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & Arctois plus licuisset aquis?
Ille etiam nostris Antonius occidit armis?
Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

De nuptiis Pudentis, & Claudiæ. X.

CLaudia, Ruse, meo nupsit peregrina Pudenti:
Macte esto tedis, ò Hymenæe, tuis.
Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
Massica Theseis tam bene vina fauis.
Nec melius teneris iunguntur vitibus vlmi,
Nec plus lotus aquas, littora myrtus amat.
Candida perpetuo reside concordia lecto:
Tamque pari semper sit Venus æqua iugo.
Diligat illa senem quondam: sed & ipsa marito,
Tunc quoque, cum fuerit, non videatur anus.

Ad Silium. XI.

SIli, Castalidum decus sororum,
Qui periuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidosque
Astus Annibalis, leuesque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis;
Paulum seposita seueritate,
Dum blanda vagus alea december
Incertis sonat hinc, & hinc fritillis,

Et

Et ludit rota nequiore talo;
Noſtris otia commoda Camœnis
Nec torua lege fronte, ſed remiſſa
Feſtiuis madidos iocis libellos.
Sic forſan tener auſus eſt Catullus
Magno mittere paſſerem Maroni.

Ad Cæcilianum. XII.

MIlle tibi nummos heſterna nocte roganti,
In ſex, aut ſeptem, Cæciliane, dies,
Non habeo, dixi, ſed tu cauſſatus amici
Aduentum, lancem, paucaque vaſa rogas.
Stultus es? an ſtultum me credis, amice? negaui
Mille tibi nummos, millia quinque dabo?

In Gallum. XIII.

PRiuignum non eſſe tuæ te, Galle, nouercæ
Rumor erat, coniux, dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat viuo genitore probari.
Iam nuſquam pater eſt, Galle, nouerca domi eſt.
Magnus ab infernis reuocetur Tullius vmbris
Et te defendat Regulus ipſe licet:
Non potes abſolui: nam quæ non deſinit eſſe
Poſt patrem, numquam Galle, nouerca fuit.

De puero ſtillicidij glacie iugulato. XIV.

QVa vicina pluit Vipſanis porta columnis,
Et madet aſſiduo lubricus imbre lapis.
In iugulum pueri, qui roſcida tecta ſubibat,
Decidit hiberno prægrauis vnda gelu.
Cumque peregiſſet miſeri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quin non ſæua ſibi voluit fortuna licere?
Aut vbi mors non eſt, ſi iugulatis aquæ.

De Endromide. XV.

HAnc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnã,
Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet.
Sordida, ſed gelido non aſpernanda Decembri,
Dona, peregrinam mittimus Endromidã.
Seu lentum ceroma teris tepidumvè trigona,
Siue harpaſta manu puluerulenta rapis,
Plumea, ſeu laxi partiris pondera follis:
Siue leuem curſu vincere quæris Atham.

Ne madidos intret penetrabile frigus in artus
Neve grauis subita te premat Iris aqua:
Ridebis ventos, hoc munere tectus & imbres:
Nec sic in Tyria sindone tutus eris.

De Cærelia, & Gellia ad Colinum. XVI.

DIcit se vetulam, cum sit Cærelia puppa,
Puppam se dicit Gellia, cum sit anus.
Ferre nec hanc possis, possis, Coline, nec illam:
Altera ridicula est, altera putidula.

De Selio. XVII.

NVllos esse deos, inane cœlum,
Affirmat Selius: probatque quod se
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

Ad Thaliam. XVIII.

DVm tu lenta nimis, diuque quæris,
Qui primus tibi, quisve sit secundus,
Graium quisve Epigramma comparabit:
Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano,
Qui si Cecropio satur lepore,
Romanæ sale luserit Mineruæ:
Illi me facias, precor, secundum.

Ad Fabianum. XIX.

OMnes, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas,
Extulit: vxori fiat amica meæ.

Ad Papilum. XX.

TV Setina quidem semper, vel Massica ponis,
Papile: sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus cælebs quater esse lagena,
Nec puto, nec credo, Papile, nec sitio.

De Ammiano ad Maronillum. XXI.

NIhil Ammiano, præter aridam restem,
Moriens reliquit vltimis pater ceris,
Fieri putaret posse quis, Maronille,
Vt Ammianus mortuum patrem nolet?

Ad Quinctum. XXII.

EXigis, vt donem nostros tibi, Quincte, libellos,
Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo, pro nugis, & emam tua carmina sanus?
Non, inquis, faciam tam fatuè: nec ego.

De

De Vestino. XXIII.

CVm grauis extremas Vestinus duceret horas,
Et iam per Stygias esset iturus aquas,
Vltima voluentes orauit pensa sorores,
Vt traherent parua stamina pulla mora.
Iam sibi defunctus, caris dum viuit amicis,
Mouerunt tetricas tam pia vota deas;
Tum largas partitus opes, à luce recessit:
Seque mori post hoc credidit ille senem.

De Damis. XXIV.

AD spicis, imbelles tentent quam fortia Damæ
Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem paruis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, Damis parcere? mitte canes.

De Nigrina. XXV.

O Felix animo, felix Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
Te patrios miscere iuuat cum coniuge census,
Gaudentem socio, participique viro:
Arserit Euadne flammis iniecta mariti,
Nec minor Alcestem fama sub astra ferat:
Tu melius certo meruisti pignore vitæ,
Vt tibi non esset morte probandus amor.

In auarum Amicum. XXVI.

MIllia misisti mihi sex bis sena petenti.
Vt bis sena feram, bis duodena petam.

In Zoilum inuidum. XXVII.

NVnquam diuitias deos rogaui,
Contentus modicis, meoque lætus,
Paupertas, veniam dabis, recede.
Caussa est quæ subiti, nouique voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

In Afrum. XXVIII.

COndita cum tibi sit iam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo:
Discurris tota vagus vrbe, nec vlla cathedra est,
Cui non manè feras irrequietus aue.
Et sine te nulli fas est prodire Tribuno,
Nec caret officio Consul vterque tuo,

Et sacro decies repetis pallatia cliuo,
Sigerosque meros, Partheniosque sonas,
Hæc faciant sane iuuenes: deformius, Afer,
Omnino nihil est ardelione sene.

Ad Maronem. XXIX.

HOspes eras nostri semper, Maro, Tyburtini,
Hoc emis, imposui; rus tibi vendo tuum.

In Mathonem. XXX.

DEclamas in febre, Mathon, hanc esse phrenesin,
Si nescis, non es sanus, amice, Mathon,
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si sudare aliter non potes, est ratio.
Magna tamen res est: erras, cum viscera febris
Exurit, res est magna tacere Mathon.

Ad Rufum. XXXI.

HOs quoque commenda Venuleio, Rufe, libellos
Imputet & nobis otia parua, roga.
Immemor, & paullum curarum, operumq; suorum,
Non tetrica nugas exigat aure meas,
Sed nec post primum legat hæc, summumve trientē:
Sed sua cum medius prælia Bacchus amat.
Si nimis est legisse duos: tibi charta plicetur
Altera: diuisum sic breue fiet opus.

In Næuolum. XXXII.

SEcuro nihil est te, Næuole, peius: eodem
Solicito nihil est Næuole, te melius.
Securus; nullum resalutas, despicis omnes:
Nec quisquam liber, nec tibi notus homo est.
Solicitus, donas, dominum, regemque salutas,
Inuitas: esto, Næuole, sollicitus.

In Ponticum. XXXIII.

NOs bibimus Vitro, tu murrha, Pontice, quare?
Prodat perspicuus ne duo vina calix.

Ad librum suum. XXXIV.

SI vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, Libelle,
Vt docto placeas Apollinari.
Nil exactius, eruditiusque est,
Sed nec candidius, benigniusque
Si te pectore, si tenebit ore:

Nec

Nec ronchos metues malignorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas,
Si damnauerit: ad salariorum
Curras scrinia protinus licebit,
Inuersa pueris arande charta.

In Dissimulatorem. XXXV.

NVlla remisisti paruo pro munere dona,
Et iam Saturni quinque fuere dies,
Ergo nec argenti sex scriptula Septitiani
Missa, nec à querulo mappa cliente fuit?
Antipolitano nec quæ de sanguine thynni
Testa rubet, nec quæ coctana parua gerit?
Nec rugosarum vimen breue Picenarum?
Dicere te posses vt meminisse mei.
Decipies alios, verbis, vultuque benigno:
Nam mihi iam notus dissimulator eris.

De Rusticatione. XXXVI.

RVre morans quid agam, respondeo; pauca rogatus:
Luce deos oro, famulos post arua reuiso,
Partibus atque meis iustos indico labores,
Inde lego, Phœbumque cio, musamque lacesso,
Hinc oleo corpus frico, mollique palæstra
Stringo libens animo gaudens, ac fœnore liber,
Pondero, poto, cano, ludo, lauo, cœno, quiesco:
Dum paruus lychnus modicum consumit oliui,
Hæc dat nocturnis nox lucubrata camœnis.

Ad Librum. XXXVII.

OHe iam satis est, ohe libelle;
Iam peruenimus vsque ad vmbilicos,
Tu procedere adhuc, & ire quæris:
Nec summa potes in scheda teneri:
Sic, tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoque pagina peracta est,
Iam Lector, queriturque deficitque;
Iam librarius hoc, & ipse dicit:
Ohe iam satis est, ohe libelle.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

LIBER QVINTVS.

Ad Cæsarem Domitianum. I.

HOc tibi Palladiæ, seu collibus, vteris Albæ,
Cęsar, & hinc Triuiā prospicis, inde Thetyn.
Seu tua veridicæ discunt responsa sorores:
Plana suburbani qua cubat vnda freti;
Seu placet Æneæ nutrix, seu filia Solis,
Siue salutiferis candidus Anxur aquis:
Mittimus, ò rerum felix tutela, salusque
Sospite quo gratum credimus esse Iouem.
Tu tantum accipias: ego te legisse putabo,
Et tumidus Galla crudelitate fruar.

Ad Lectores. II.

MAtronæ puerique virginesque
Vobis pagina nostra dedicatur.
Tu, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimium, salesque nudi,
Lasciuos lege quatuor libellos;
Quintus cum domino liber iocetur:
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

Ad Germanicum. III.

ACcola iam nostræ degis, Germanice, ripæ,
A famulis Istri qui tibi venit aquis,
Lætus, & attonitus, viso modo præside mundi,
Affatus comites dicitur esse suos:
Sors mea, quam fratris melior: cui tam prope fas est
Cernere, tam longe quem colit ille Deum,

In Myrtalem. IV.

FOetere multo Myrtale solet vino:
Sed fallat vt nos, folia deuorat lauri,
Merumque cauta fronde non aqua miscet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis

Quo-

Quoties venire, Paulle, videris contra:
Dicas, licebit, myrtale bibit laurum.

Ad Sextum. V.

SExte, Paltinæ cultor facunde Mineruæ,
Ingenio frueris qui propiore Dei:
Nam tibi nascentes domini cognoscere curas,
Et secreta ducis pectora nosse licet:
Sit locus & nostris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedo, qua Marsus, quaque Catullus erit,
Ad Capitolini cœlestia carmina belli
Grande cothurnati pone Maronis opus.

Ad Musas vt Parthen. adeant. VI.

SI non est graue, nec nimis molestum,
Musæ, Parthenium rogate vestrum:
Sic te serior, & beata quondam
Saluo Cęsare finiat senectus,
Et sis inuidia fauente felix:
Sic Burrus citò sentiat parentem,
Admittas timidam, breuemque chartam
Intra limina sanctioris aulæ
Nosti tempora tu Iouis sereni,
Cum fulget placidus suoque vultu,
Quo nil supplicibus solet negare,
Non est quod metuas preces iniquas:
Numquam grandia, nec molesta poscit,
Quæ cedro decorata, purpuraque
Nigris pagina creuit vmbilicis,
Nec porrexeris ista, sed teneto,
Sic tanquam nihil offeras, agasque.
Si noui dominum nouem sororum:
Vltro purpureum petet libellum.

De Phaside. VII.

EDictum domini, deique nostri,
Quo subsellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modo Phasis in theatro,
Phasis purpureis ruber lacernis,
Et iactat tumido superbus ore:
Tandem commodius licet sedere:
Nunc est reddita dignitas equestris:

Turba non premimur, nec inquinamur,
Hæc, & talia dum refert supinus,
Illas purpureas, & arrogantes
Iussit surgere Lectius lacernas.

In Symmachum. VIII.

LAnguebam, sed tu comitatus protinus ad me
Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigere manus Aquilone gelatæ,
Non habui febrem Symmache, nunc habeo.

Ad Regulum de fama Poetarum posthuma.

IX.

ESse quid hoc dicam viuis quod fama negatur?
Et sua quod rarus tempora lector amat?
Hi sunt inuidiæ nimirum, Regule, mores;
Præferat antiquos semper vt illa nouis.
Sic veterem ingrati Pompeij quærimus vmbram,
Sic laudant Catuli vilia templa senes.
Ennius est lectus, saluo tibi Roma Marone,
Et sua riserunt secula Mæonidem.
Rara coronato plausere theatra Menandro;
Norat Nasonem sola Corinna suum.
Vos tamen, ò nostri ne festinate libelli:
Si post fata venit gloria, non propero.

Ad Seuerum de Stella. X.

SArdonychas, smaragdos, adamantas, iaspidas vno,
Versat in articulo Stella, Seuere meus:
Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Inuenies: inde est hæc, puto, culta manus.

De Eodem. XI.

QVod nutantia fronte perticata
Gestat pondera Masthlion superbus:
Aut grandis Linus omnibus lacertis,
Septem quod pueros leuat, vel octo:
Res non difficilis mihi videtur:
Vno cum digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

In Callistratum. XII.

SVm, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed non obscurus nec male notus eques.

Sedi

Sed toto legor orbe frequens; & dicitur, Hic est:
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis:
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ seruit tibi gleba Syenes,
Tondet & innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuq; sumus: sed quod sum, non potes esse:
Tu quod es, è populo quilibet esse potest.

De Nanneio. XXII.

Sedere primo solitus in gradu semper,
Tum cum liceret occupare, Nanneius:
Bis excitatus, terque transtulit castra:
Et inter ipsas penè tertius sellas
Post Caiumque Luciumque consedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
Oculoque ludos spectat indecens vno,
Et hinc miser deiectus in viam, transit,
Subselliroque semifultus extremo,
Et male receptus altero genu, iactat;
Equiti, sedere, Lectioque se stare.

Ad Cæsarem Domitianum. XXIV.

Quintus nostrorum liber est, Auguste, iocorum:
Et queritur læsus carmine nemo meo.
Gaudet honorato sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc prosunt, quāvis venerantia multos?
Non prosint: sane me tamen ista iuuant.

Ad Lectorem. XV.

Seria cum possim, quod delectantia malim
Scribere, tu caussa es, lector amice, mihi.
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma,
Sed nescis, quanti stet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa Tonantis,
Sollicitisque velim vendere verba reis:
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario sordidus ære sinus.
At nunc conuiua est: commissatorque libellus,
Et tantum gratis pagina nostra placet.
Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cum minimum vati munus Alexis erat.

Belle, inquis, dixit; satis est: laudabimus vsque.
Dissimulas? facies me, puto, caussidicum.

In Gelliam. XVI.

DVm proauos, atauosq; refers, & nomina magna:
Dum tibi noster eques sordida conditio est;
Dum te posse negas, nisi lato, Gellia, clauo
Nubere: nupsisti, Gellia, cistifero.

Ad Quintianum. XVII.

QVid tibi Decembri mense, quo volant mappæ,
Gracilesque ligulæ, cereique chartæque,
Et acuta senibus testa cum Damascenis,
Præter libellos vernulas nihil misi;
Fortasse auarus videor, aut inhumanus.
Odi dolosas munerum & malas arteis,
Imitantur hamos dona: namque quis nescit
Auidum vorata decipi scarum musca?
Quoties amico diuiti nihil donat,
O Quintiane, liberalis est pauper.

Ad Cæsarem Germanicum. XVIII.

SI qua fides veri, præferri maxime Cæsar,
Temporibus possunt sæcula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit spectare triumphos?
Quando Palatini plus meruere dei?
Pulchrior, & maior quo sub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Est tamen hoc vitium sed non leue sit licet vnum,
Quod colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri fidoque sodali?
Aut quem prosequitur non alienus eques?
Saturnaliciæ ligulam misisse selibræ,
Flammatæve togæ scriptula tota decem,
Luxuria est, tumidique vocant hæc munera regis:
Qui crepet aureolos, forsitan vnus erit.
Quatenus hi non sunt, esto tu, Cæsar, amicus,
Nulla ducis virtus dulcior esse potest.
Iamdudum tacito rides, Germanice, naso,
Vtile quod nobis, do tibi consilium.

Ad Iulium Martialem. XIX.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus:

Si disponere tempus otiosum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triste
Nossemus, nec imagines superbas:
Sed gestatio, fabulæ, libelli,
Campus porticus, vmbra, virgo, thermæ,
Hæc essent loca semper, hi labores,
Nunc viuit sibi neuter, heu, bonosque
Soles effugere, atque abire sentit:
Qui nobis pereunt, & imputantur,
Quisquam viuere cum sciat, moratur?

De Apollonio. XX.

QVinctum, pro Decimo, pro Crasso, Regule, Macrum
Ante salutabat rhetor Apollonius.
Nunc vtrumque suo resalutat nomine: quantum
Cura, laborque potest! scripsit, & edidicit.

Ad Paullum. XXI.

MAne domi nisi te merui, voluique videre
Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquiliæ.
Sed Tyburtinæ sum proximus accola pilæ,
Qua videt antiquum rustica Flora Iouem:
Alta Suburrani vincenda est semita cliui,
Et nunquam sicco sordida saxa gradu.
Vixque datur longas mulorum rumpere mandras;
Quæque trahi multo marmora fune vides.
Illud adhuc grauius, quod te post mille labores,
Paulle, negat lasso ianitor esse domi.
Exitus hinc operis vani; togulæque madentis:
Vix tanti Paullum mane videre fuit.
Semper inhumanos habet officiosus amicos,
Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

Ad Bassum. XXII.

HErbarum fueras indutus, Basse, colores,
Iura theatralis dum siluere loci:
Quæ postquam placidi censoris cura renasci
Iussit, & Oceanum certior audit eques:
Non nisi vel cocco madida vel murice tincta
Veste nites, & te sic dare verba putas.

Qua-

Quadringentorum nullæ ſunt, Baſſe, lacernæ,
Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

De Hermete. XXIII.

HErmes Martia ſæculi voluptas:
Hermes omnibus eruditus armis:
Hermes, & gladiator, & magiſter:
Hermes turba ſui, tremorque ludi:
Hermes, quem timet Helius, ſed vnum:
Hermes, cui cadit Aduolans, ſed vni:
Hermes vincere, nec ferire doctus:
Hermes ſuppoſititius ſibi ipſi:
Hermes diuitiæ locariorum:
Hermes cura, laborque ludiarum:
Hermes belligera ſuperbus haſta:
Hermes æquoreo minax tridente:
Hermes caſſide languida timendus:
Hermes gloria Martis vniuerſi.
Hermes omnia ſolus, & ter vnus.

De Chæreſtrato. XXIV.

QVadringenta tibi non ſunt, Chæreſtrate, ſurge.
Lectius, ecce venit ſta, fuge, curre, [illegible]
late.
Ecquis, io, reuocat, diſcedentemque reducit?
Ecquis, io, largas pandit amicus opes?
Quem chartis, fámæq; damus, populiſq; loquendũ?
Quis Stygios non vult totus adire lacus:
Hoc rogo, non melius, quam rubro pulpita nimbo,
Spargere, & effuſo permaduiſſe croco?
Quam non ſenſuro dare quadringenta c. ballo,
Aureus vt Scorpi naſus vbique micet?
O fruſtra locuples, ò diſſimulator amici:
Hæc legis, & laudas? quæ tibi fama perit?

Ad Codrum. XXV.

QVod alpha dixi, Codre, pænulatorum
Te nuper, aliqua cum iocarer in charta:
Si forte bilem mouit hic tibi verſus,
Dicas, licebit, beta me togatorum.

In fictum Equitem. XXVI.

INgenium, ſtudiumque tibi moreſque genuſque
Sunt equitis, fateor, cætera plebis habes.

Bis

Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Vt sedeas viso pallidus Oceano.

Ad Aulum de Mamerco. XXVII.

VT bene loquatur sentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus possis:
Pietate fratres Curtios licet vincas,
Quiete Neruas, comitate Rufines,
Probitate Macros, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, iocis Paullos:
Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forsan esse tu credas:
Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

Ad Gelliam. XXVIII.

SI quando leporem mittis mihi Gellia dicis:
Formosus septem, Marce, diebus eris.
Si non derides, si verum, lux mea narras:
Edisti numquam, Gellia, tu leporem.

Ad Varronem. XXIX.

VArro, Sophoclæo non inficiande cothurno,
Nec minus in Calabra suspiciende lyra.
Differ opus, nec te facundi scena Catulli
Detineat cultis aut Elegia comis.
Sed lege fumoso non aspernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.
Commodius nisi forte tibi, potiusque videtur.
Saturnalicias perdere, Varro, nuces.

De ludo puerorum cum iuuencis. XXX.

ADspice, quam placidis insultet turba iuuencis,
Et sua quam facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet summis, vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma boue.
At feritas immota riget: non esset arena,
Tutior, & poterant fallere plana magis.
Nec trepidant gestus: & de discrimine palmæ
Securus puer est, sollicitumque pecus.

Ad Faustinum de Crispo. XXXI.

QVadrantem Crispus tabulis, Faustine, supremis
Non dedit vxori: cui dedit ergo? sibi.

In Caussidicum. XXXII.

CArpere Caussidicus fertur mea carmina: qui sit,
Nescio: si sciero, væ tibi Caussidice.

Epitaphium Erotij. XXXIII.

HAnc tibi, Fronto pater, genitrix, Flaccilla, puel-
Oscula commendo, deliciasque meas: (lam
Paruula ne nigras horrescat Erotion vmbras,
Oraque Tartarei prodigiosa canis.
Impletura fuit sextæ modo frigora brumæ,
Vixisset totidem ni minus illa dies.
Inter tam veteres ludat iucunda patronos,
Et nomen blæso garriat ore meum.
Mollia nec rigidus cespes tegat ossa, nec illi
Terra grauis fueris; non fuit illa tibi.

De Euclide ad Fabullum. XXXIV.

DVm sibi redire de Patrensibus fundis
Ducena clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura, de suburbano:
Longumque pulchra stemma repetit à Læda
Et suscitanti Lectio reluctatur,
Equiti superbo, nobili, locupleti,
Cecidit repente magna de sinu clauis,
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clauis.

Ad Faustinum. XXXV.

LAudatus nostro quidam, Faustine, libello;
Dissimulat, quasi nil debeat, imposuit.

Luget Erotium & ridet Patum. XXXVI.

PVella, senibus dulcior mihi cycnis,
Agna Gallesi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior stagni,
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Niuesque primas, liliumque non tactum:
Quæ crine vicit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitellam:
Fragrauit ore, quod rosarium Pæsti,
Quod Atticarum prima mella cerarum:
Quod succinorum rapta de manu gleba:
Cui comparatus indecens erat pauo,
Inamabilis sciurus, & frequens Phœnix:

Adhuc

Adhuc recenti tepet Erotion busto,
Quam pessimorum lex auara fatorum,
Sexta peregit hieme, nec tamen tota,
Nostros amores gaudiumque lususque,
Et esse tristem me meus vetat Pætus.
Pectusque pulsans, pariter, & comam vellens,
Deflere non te vernulæ pudet mortem?
Ego coniugem, inquit, extuli, & tamen viuo,
Notam, superbam, nobilem, locupletem,
Quid esse nostro fortius potest Pæto?
Ducenties accepit, & tamen viuit.

In Calliodorum. XXXVII.

CAlliodorus habet censum (quis nescit?) equestrem,
Sexte sed, & fratrem Calliodorus habet
Quadringenta secat, qui dicit, σῦκα μέριζε,
Vno credis equo posse sedere duos?
Quid cum fratre tibi quid cum Polluce molesto?
Non esset Pollux, sit tibi, Castor eras.
Vnus cum sitis: duo, Calliodore, sedetis,
Surge: solœcismum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ: cum fratre sedere
Non potes: alternis, Calliodore, sede.

Ad Carinum. XXXVIII.

SVpremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, misi
Hyblæis madidas thymis placentas,
Defeci: miserere iam, Carine.
Signa rarius, aut semel fac illud,
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque sacculumque.
Crœso diuitior licet fuissem,
Iro pauperior forem, Carine,
Si conchen toties meam comesses.

Ad Artemidorum. XXXIX.

PInxisti Venerem, colis, Artemidore, Mineruam,
Et miraris, opus displicuisse tuum?

Amicis esse donandum. XL.

CAllidus effracta nummos fur auferet arca:
Prosternet patrios impia flamma Lares.

De-

Debitor vſuram pariter, ſortemque negabit:
Non reddet ſterilis ſemina iacta ſeges.
Diſpenſatorem fallax ſpoliabit amica.
Mercibus extructas obruet vnda rates.
Extra fortunam eſt, quidquid donatur amicis:
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

De Thaide, & Lecania. XLI.

THabis habet nigros, niueos Lecania dentes.
Quæ ratio eſt? emptos hæc habet, illa ſuos.

In Dentonem. XLII.

QVid factum eſt, rogo, quid repente factum eſt?
Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti
(Quis credat?) quater auſus es negare,
Sed nec reſpicis, & fugis ſequentem:
Quem thermis modo quærere, & Theatris,
Et conclauibus omnibus ſolebas.
Sic eſt: captus es vnctiore cœna,
Et maior rapuit canem culina
Iam te: ſed citò cognitum, & relictum,
Cum faſtidierit popina diues,
Antiquæ venies ad oſſa cœnæ.

De Philone. XLIII.

NVnquam ſe cœnaſſe domi Philo iurat: & hoc eſt:
Non cœnat, quoties nemo vocauit eum.

Ad Labienum. XLIV.

VIdiſſem modo forte cum ſedentem
Solum te, Labiene, treis putaui.
Caluæ me numerus tuæ fefellit.
Sunt illinc tibi, ſunt, & hinc capilli,
Quales nec puerum decere poſſint.
Nudum eſt in medio caput, nec vllus
In longa pilus area notatur:
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc cum prandia miſit Imperator,
Cum panariolis tribus rediſti.
Talem Geryonem fuiſſe credo.
Vites, cenſeo, porticum Philippi.
Si te viderit Hercules, periſti.

In Charopinum. XLV.

COEno domi quoties, nisi te, Charopine, vocaui:
  Protinus ingentes sunt inimicitiæ:
Meque petis stricto medium transfigere ferro,
  Si nostrum sine te scis caluisse focum.
Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit?
  Improbius nihil est hac, Charopine, gula.
Desine iam nostra (precor) obseruare culinam.
  Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

Ad Rufum. XLVI.

HIc, qui libellis prægrauem gerit læuam,
Notariorum quem premit chorus leuis,
Qui codicillis hinc, & inde prolatis,
Epistolisque commodat grauem vultum,
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque,
Exprimere, Rufe, fidiculæ licet cogant,
Aue Latinum, χαῖρε non potest Grecum,
Si fingere istud me putas, salutemus.

In Posthumum. XLVII.

QVæ mihi præstiteris memini, semperque tenebo.
  Cur igitur taceo, Posthume? tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
  Protinus exclamas: Dixerat ipse mihi,
Non belle quædam faciunt duo: sufficit vnus
  Huic operi: si vis, vt loquar; ipse tace.
Crede mihi quamvis, ingentia, Posthume, dona,
  Auctoris pereunt garrulitate sui.

Ad Bassum. XLVIII.

COlchida quid scribis, quid scribis, amice, Thyestem.
  Quo tibi vel Nioben, Basse, vel Andromachen?
Materia est (mihi crede) tuis aptissima chartis
  Deucalion; vel si non placet hic, Phaethon.

De Rethore. XLIX.

EXtemporalis factus est meus Rhetor:
Calpurnium non scripsit, & salutauit.

Ad

Ad Lupum. I.

CVi credas, Lupe, filium magiſtro,
Quæris ſollicitus diu, rogaſque.
Omnes grammaticoſque rhetoraſque
Deuites, moneo: nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis,
Famæ Tutilium ſuæ relinquat.
Si verſus facit, abdices Poetam.
Artes diſcere vult pecunioſas?
Fac, diſcat citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingeni videtur,
Præconem facias, vel architectum.

Ad Cinnam. II.

CVm voco te dominum, nolo tibi, Cinna, placere,
Sæpe etiam ſeruum ſic reſaluto tuum.

In Poſthumum. III.

CRas te victurum, cras dicis, Poſthume, ſemper.
Dic mihi, cras iſtud, Poſthume, quando venit?
Quã longe eſt cras iſtud? vbi eſt? aut vnde petendũ?
Nunquid apud Parthos, Armenioſque latet?
Iam cras iſtud habet Priami, vel Neſtoris annos;
Cras iſtud quanti dic mihi, poſſit emi?
Cras viues: hodie iam viuere, Poſthume, ſerum eſt.
Ille ſapit, quiſquis, Poſthume, vixit heri.

Ad Stellam. IIII.

QVod non argentum, quod non tibi mittimus aurum;
Hoc facimus cauſſa, Stella diſerte, tua.
Quiſquis magna dedit, voluit ſibi magna remitti,
Fictilibus noſtris exoneratus eris.

Ad detractorem. IV.

ALlatres licet vſque nos, & vſque,
Et gannitibus improbis laceſſas:
Certum eſt, hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiſcumque legaris vt per orbem.
Nam te cur aliquis ſciat fuiſse?
Ignotus pereas, miſer, neceſse eſt.
Non deerunt tamen hac in vrbe forſan
Vnus, vel duo, treſve, quatuorve,

Pel-

Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac à ſcabie tenemus vngues.

Ad Hoſpitem. LV.

IVre tuo noſtris maneas licet hoſpes in hortis,
Si potes in nudo ponere membra ſolo;
Aut ſi portatur tecum tibi magna ſupellex,
Nam mea iam digitum ſuſtulit hoſpitibus:
Nulla tegit fractos, nec inanis culcitra lectos,
Putris & abrupta faſcia reſte iacet:
Sit tamen hoſpitium nobis commune duobus:
Emi hortos; plus eſt: inſtrue tu: minus eſt.

Ad Ponticum. LVI.

QVid ſentis, inquis, de noſtris, Marce, libellis?
Sic me ſollicitus, Pontice, ſæpe rogas.
Admiror: ſtupeo; nihil eſt perfectius illis:
Ipſe tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc ſentis? inquis: faciat tibi ſit bene Cæſar,
Sic Capitolinus Iupiter: immo tibi.

Ad ſuos Miniſtros. LVII.

SExtantes, Calliſte, duos infunde Falerni:
Tu ſuper æſtiuas, Alcime, ſolue niues.
Pingueſcat nimio madidus mihi crinis amomo,
Laſſenturque roſis tempora ſubtilibus.
Iam vicina iubent nos viuere Mauſolea,
Cum doceant ipſos poſſe perire deos.

Ad Cæſarem. LVIII.

ASTra, polumque dedit, quamvis obſtante nouerca,
Alcidæ Nemeæ terror, & Arcas aper.
Et caſtigatum Libyæ ceroma paleſtræ:
Et grauis in Siculo puluere fuſus Eryx:
Siluarumque tremor, tacita qui fraude ſolebat
Ducere nec rectas Cacus in antra boues.
Iſta tuæ, Cæſar, quota pars ſpectatur arenæ?
Dat maiora nouus prælia mane dies.
Quot grauiora cadunt Nemeæo pondera monſtro?
Quot tua Mænalios collocat haſta ſues?
Reddatur ſi pugna triplex paſtoris Iberi,
Eſt tibi, qui poſſit vincere Geryonem,

Sæpe licet Graiæ numeretur bellua Lernæ,
Improba Niliacis quod facit hydra feris?
Pro meritis cęlum tantis, Auguste, dederunt
Alcidæ citò Dì, sed tibi sero dabunt.

In Pontilianum. LIX.

SÆpe salutatus, nunquam prior ipse salutas!
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

De Hirundine. LX.

HYbernos peterent solito cum more recessus
Atthides, in nidis vna remansit auis.
Deprendere nefas ad tempora verna reuersæ,
Et profugam volucres diripuere suæ.
Sero dedit pęnas: discerpi noxia mater
Debuerat: sed tunc, cum lacerauit Itym.

De Apico. LXI.

DEderat, Apici, bis trecenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu grauatus, vt famem, & sitim ferre.
Summa venenum potione duxisti.
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

In inuitatorem. LXIV.

OMnia cum retro pueris obsonia tradas,
Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

De Tusco haruspice. LXV.

VIte nocens rosa stabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, tuis victima grata sacris.
Quem Tuscus mactare Deo cum vellet haruspex,
Dixerat agresti fortè, rudique viro:
Vt citò testiculos peracuta falce secaret,
Teter vt immundæ carnis abiret odor,
Ipse super virides aras luctantia pronus
Dum resecat cultro colla, premitque manu:
Ingens iratis apparuit hernia sacris,
Occupat hanc ferro rusticus, atque secat:
Hoc ratus antiquos sacrorum pascere ritus,
Talibus & fibris numina prisca coli:
Sic modo qui Tuscus fueras, nunc Gallus haruspex:
Dum iugulas hircum, factus es, ipse caper.

Ad Faustinum. lxvi.

SI temperari balneum cupis feruens,
Faustine, quod vix Iulianus intraret,
Rogo, lauetur, rhetorem Sabineium:
Neronianas is refrigeret thermas.

In Candidum. lxvii.

PRædia solus habes, & solus, Candide, nummos:
Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
Massica solus habes, & Opimi Cæcuba solus:
Et cor solus habes, solus & ingenium.
Omnia solus habes, nec me puto velle negare:
Vxorem sed habes, Candide, cum populo.

In Gallum. lxviii.

NVmquam me reuocas, venias cum sæpe vocatus,
Ignosco: nullum si modo, Galle, vocas.
Inuitas alios. vitium est vtriusque: quod? inquis.
Et mihi cor non est, nec tibi, Galle, pudor.

In Nestorem. lxix.

AVriculam Mario grauiter miraris olere!
Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam.

In Zoilum. lxx.

HAs cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

Ad Gargilianum. lxxi.

SPortula nulla datur, gratis conuiua recumbis,
Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Vnde tibi togula est, & fuscæ pensio cellæ?
Vnde datur quadrans? vnde vir es Chiones?
Cum ratione licet dicas te viuere summa,
Quod viuis, nulla cum ratione facis.

Ad Rufinum. lxxii.

SVnt tibi, confiteor, diffusi iugera campi,
Vrbanique tenent prædia multa Lares:
Et seruit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatque tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli Rufine, minores
Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet.

In Matriniam. LXXIII.

NVm possim vetulam, quæris Matrinia? possum
Et vetulam: sed tu mortua, non vetula es.
Possum Hecubam, possum Niobem, Matrinia: sed si
Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

Qualem Vxorem velit. LXXIV.

INgenuam malo, sed si tamen illa negetur,
Libertina mihi proxima conditio est:
Extremo est ancilla loco: sed vincet vtramque,
Indole si nobis hæc erit ingenua.

De Piscibus sculptis. LXXV.

ARtis Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis! adde aquam, natabunt.

In Fabianum. LXXVI.

QVod nouus, & nuper factus tibi præstat amicus,
Hoc præstare iubes me, Fabiane, tibi.
Horridus vt primo semper te mane salutem,
Per mediumque trahat me tua sella lutum.
Lassus vt in thermas decima, vel serius hora,
Te sequar Agrippæ, cum lauer ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
Vt sim tiro tuæ semper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, toga tritaque meaque,
Vt nondum credas me meruisse rudem?

In irascentes Amicos. LXXVII.

IRasci tantum felices nostis amici,
Non belle facitis: sed iuuat hoc facere.

Ad Sextum. LXXVIII.

QVæ te causa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Caussas, inquis, agam Cicerone disertius ipso,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Atestinus caussas, & Caius: vtrumque
Noras: sed neutri pensio tota fuit.
Si nihil hinc veniet, pangentur carmina nobis:
Audieris, dices, esse Maronis opus.
Insanis: omnes gelidis quicunque lacernis
Sunt ibi Nasones, Virgiliosque vides.

Atria

Atria magna colam, vix treis, aut quattuor ista
Res aluit: pallet cœtera turba fame.
Quid faciam? suade: nam certum est, viuere Romæ.
Si bonus es; casu viuere, Sexte potes:

In Thelesinum. lxxix.

MVtua quod nobis ter quinquagena dedisti
Ex opibus tantis, quas grauis arca premit:
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus.
Tu magnus quod das? immo ego, quod recipis,

De Lacerta calata. lxxx.

INserta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta viuit, & timetur argentum.

In Lentinum. lxxxi.

MEntiris iuuenem tinctis, Lentine, capillis:
Tam subitò coruum, qui modo cycnus eras.
Non omnes falles scit te Proserpina canum:
Personam capiti detrahet illa tuo.

In Ligurinum. lxxxii.

OCcurrit tibi nemo quod libenter:
Quod quacunque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo;
Quid sit, scire cupis? nimis poeta es.
Hoc valde vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipsas medio perusta Sole,
Nec sic scorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti:
Currenti legis, & legis moranti:
In thermas fugio, sonas ad aurem:
Piscinam peto, non licet natare:
Ad cœnam propero, tenes euntem:
Ad cęnam venio, fugas sedentem:
Lassus dormio, suscitas iacentem;
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir iustus, probus, innocens timeris.

De Eodem. lxxxiii.

FVgerit an mensas Phœbus, cœnamque Thyestæ,
Ignoro; fugimus nos, Ligurine, tuam.

Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis;
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombos, mullumve bilibrem,
Nec volo boletos, ostrea nolo: tace.

Ad Candidum. lxxxiv.

EXigis à nobis operam sine fine togatam,
Non eo: libertum sed tibi mitto meum.
Non est, inquis, idem: multo plus esse probabo,
Vix ego lecticam subsequar: ille feret,
In turbam incideris, cunctos vmbone repellet:
Inualidum est nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in caussa narraueris: ipse tacebo.
At tibi tergeminum mugiet ille sophos.
Lis erit: ingenti faciet conuicia voce:
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis præstabis amicus?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

De Basso, ad Faustinum. lxxxv.

CApena grandi porta qua pluit gutta,
Phrygiumque matris Almo qua lauat ferrum.
Horatiorum qua viret sacer campus,
Et qua pusilli feruet Herculis fanum,
Faustine, plena Bassus ibat in rheda,
Omnes beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules:
Et vtrumque porrum, sessilesque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas:
Illic coronam pinguibus grauem turdis,
Leporemque læsum Gallici canis dente,
Nondumque victa lacteum faba porcum:
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta fœno cursor oua portabat.
Romam petebat Bassus? immo rus ibat.

De Ollo. lxxxvi.

PAuperis exstruxit cellam, sed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

In Imitatorem. lxxxvii.

VEientana mihi misces, tibi Massica potas.
Olfacere hæc malo pocula, quam bibere.

In

In Ligurinum. LXXXVIII.

HÆc tibi, non alia, est ad cœnam caussa vocandi,
Versiculos recites vt, Ligurine, tuos.
Deposui soleas: affertur protinus ingens
Inter lactucas, oxygarumque liber.
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur:
Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit,
Et quartum recitas, & quintum denique librum,
Putidus est, toties si mihi ponis aprum.
Quod si non scombris scelerata poemata donas.
Cænabis solus iam, Ligurine, domi.

In Tongilianum. LXXXIX.

EMpta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis.
Abstulit hanc nimium casus in vrbe frequens.
Collatum est decies, rogo, non potes ipse videri
Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

In Gelliam. XC.

QVod quacumque venis, Cosmum migrare putamus,
Et fluere excusso cinnama fusa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis,
Scis, puto, posse meum sic bene olere canem.

De cisterna Rauennate. XCI.

SIt cisterna mihi, quam vinea, malo Rauennæ;
Cum possim multo vendere pluris aquam.

De Eadem. XCII.

CAllidus imposuit nuper mihi Caupo Rauennæ:
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

De villa Faustini, ad Bassum. XCIII.

BAiana nostri villa, Basse, Faustini,
Non otiosis ordinata myrtetis,
Viduaque platano, tonsilique buxeto
Ingrata lati spatia detinet campi:
Sed rure vero, barbaroque lætatur.
Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat testa senibus autumnis.
Hic post Nouembres, imminente iam Bruma,
Seras putator horridus refert vuas,
Truces in alta valle mugiunt tauri,

Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam!
Vagatur omnis turba sordidæ cortis,
Argutus anser, gemmeique pauones,
Nomenque debet quę rubentibus pennis;
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,
Et impiorum Phasiana Colchorum,
Rhodias superbi feminas premunt galli,
Sonantque turres plausibus columbarum,
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur,
Auidi sequuntur villicæ sinum porci,
Matremque plenam mollis agnus expectat.
Cingunt serenum lactei focum Vernæ,
Et larga festos lucet ad Lares silua.
Non segnis albo pallet otio caupo.
Nec perdit oleum lubricus palæstrita;
Sed tendit auidis rete subdolum turdis,
Tremulave captum linea trahit piscem,
Aut impeditam cassibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus vrbanos,
Et pædagogo non iubente, digressi
Parere gaudent villico tui nati,
Et delicatus opere fruitur eunuchus,
Nec venit inanis rusticus salutator,
Fert ille ceris cana cum suis mella,
Metamque lactis Sassinate de silua.
Somniculosos ille porrigit glires;
Hic vagientem matris hispidæ fœtum,
Alius coactos non amare capones:
Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grande proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus:
Nec auara seruat crastinas dapes mensa,
Vescuntur omnes, ebrioque non nouit
Satur minister inuidere conuiuæ.
At tu sub vrbe possides famem mundam,
Et turre ab alta prospicis meras laurus
Custode furem non timente securus.
Et vinitorem farre pascis vrbano,
Pictamque portas ociosus ad villam
Olus, oua, pullos, poma, caseum, mustum.

Rus

Rus hoc vocari debet, an domus longe?

Se Sutore, & Fullone. XCIV.

SVtor credo dedit tibi, culta Bononia, munus,
Fullo dedit Mutinæ: nunc vbi caupo dabit?

In Ponticum. XCV.

CVm vocor ad cœnam, non iam venalis vt ante,
Cur mihi, non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino:
Sumitur inciso mytilus ore mihi.
Sunt tibi boleti; fungos ego sumo suillos.
Res tibi cum rhombo est; at mihi cum sparulo?
Cereus immodicis turtur te clunibus implet,
Ponitur in cauea mortua pica mihi.
Cur sine te cœno, cum tecum, Pontice, cœnem?
Sportula quod non est, prosit: edamus idem.

In Cinnam. XCVI.

ESse nihil dicis, quicquid petis, improbe Cinna
Si nil, Cinna, petis: nil tibi, Cinna, nego.

In Quinctum. XCVII.

CEntenis quod emis famulos, & sæpe ducenis,
Quod sub rege Numa condita vina bibis:
Quod constat decies tibi non speciosa supellex
Libra quod argenti millia quinque rapit:
Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quod pluris nulla est, quam domus empta tibi.
Hæc animo magno credis te, Quincte, parare?
Falleris, hæc animus, Quincte, pusillus emit.

In M. Antonium. XCVIII.

ANtoni Phario nil obiecture Photino,
Et leuius tabula, quam Cicerone nocens:
Quid gladium demens Romana stringis in ora?
Hoc admisisset nec Catilina nefas.
Impius infando miles corrumpitur auro:
Et tantis opibus vox tacet vna tibi.
Quid prosunt sacræ pretiosa silentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

De Syrisco ad Maximum. XCIX.

INfusum sibi nuper à patrono
Plenum, Maxime, centies Syriscus

In sellariolis vagus popinis
Circa balnea quattuor peregit.
O quanta est gula, centies comesse!
Quanto maior adhuc, nec accubare!

Ad Faustinum. C.

HVmida qua gelidas submittit Trebula valles,
Et viridis Cancri mensibus alget ager.
Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
Et domus Æolio semper amica Noto:
Te, Faustine, vocant: longas his exige messes
Collibus: hibernum iam tibi Tibur erit.

Ad Rufum de origine Bacchi. C I.

QVi potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Ille potest Semelen dicere, Rufe, patrem.

Ad Theodorum. C I I.

NOn donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna caussa est.
Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompeio, & filijs. C I I I.

POmpeios iuuenes, Asia, atque Europa, sed ipsum
Terra tegit Libyes: si tamen vlla tegit,
Quid mirum, toto si spargitur orbe? iacere
Vno non poterat tanta ruina loco.

Ad Cinnam. C I V.

PRofecit poto Mithridates sæpe veneno,
Toxica ne possent sæua nocere sibi.
Tu quoque cauisti cœnando tam malè semper,
Ne posses vnquam, Cinna, perire fame.

Ad Marullum. C V.

NArratur belle quidam dixisse, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auricula.

Ad Turanium. C V I.

SI tristi domicenio laboras,
Turani: potes esurire mecum.
Non deerunt tibi, si soles προπίνειν,
Viles Cappadocæ, grauesque porri,
Diuisis cybium latebit ouis:
Ponetur digitis tenendus vstis
Nigra coliculus virens patella,

Algen-

Algentem modo qui reliquit hortum,
Et pultem niueam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Mensæ munera si voles secundæ:
Marcentes tibi porrigentur vuæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum,
Et quas docta Neapolis creauit,
Lento castaneæ vapore tostæ,
Vinum tu facies bonum bibendo,
Post hæc omnia fortè si mouebit
Bacchus, quam solet, esuritionem:
Succurrent tibi nobiles oliuæ,
Piceni modo quas tulere rami,
Et feruens cicer, & tepens lupinus.
Parua est cænula, (quis potest negare?)
Sed finges nihil, audiesve fictum,
Et vultu placidus tuo recumbes:
Nec crassum dominus leget volumen,
Sed, quod non graue sit, nec infacetum;
Parui tibia condyli sonabit,
Hæc est cœnula, si placet, venito.

Ad Seuerum. CVII.

NOn totam mihi si vacabis horam.
Dones, & licet imputes, Seuere,
Dum nostras legis, exigisque nugas,
Durum est perdere ferias: rogamus,
Iacturam patiaris hanc, ferasque
Quod si legeris ipse cum diserto
(Sed numquid sumus improbi?) Secundo:
Plus multo tibi debiturus hic est,
Quam debet domino suo libellus;
Nam securus erit, nec inquieta
Lassi marmora Sisyphi videbit:
Quem censoria cum meo Seuero
Docti lima momorderit Secundi.

Ad Aemilianum. CVIII.

SEmper eris pauper, si pauper es, Æmiliane,
Dantur opes nulli nunc nisi diuitibus.

In Gaurum. CIX.

QVid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta,
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud?
I, tibi diſperdas, Gaure: puſillus homo es.

Ad Gallam. C.

IAm triſtis nucibus puer relictis
Clamoſo reuocatur à magiſtro:
Et blando male perditus fritillo,
Arcana modo raptus è popina,
Ædilem rogat vdus aleator.
Saturnalia tranſiere tota:
Nec munuſcula parua, nec minora,
Miſiſti mihi, Galla, quæ ſolebas,
Sane ſic abeat meus December.
Scis certe, puto, veſtra iam venire
Saturnalia, Martias Kalendas:
Tunc reddam tibi, Galla, quod dediſti.

M. VA-

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATVM.
LIBER SEXTVS.

Ad Iulium Martialem. I.

SExtus mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi chare Martialis,
Quem si terseris aure diligenti,
Audebit minus anxius, tremensque
Magnas Cæsaris in manus venire.

De filio Domitiani. II.

NAscere Dardanio promissum nomen Iulo,
Vera Deum soboles, nascere, magne puer:
Cui pater æternas post secula tradat habenas:
Quique regas orbem cum seniore senex,
Ipsa tibi niueo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Iulia nebit ouem.

Adulatorium ad Cæsarem. III.

CEnsor maxime, principumque princeps,
Cum tot iam tibi debeat triumphos,
Tot nascentia templa, tot renata,
Tot spectacula, tot Deos, tot vrbes:
Plus debet tibi Roma, quod pudica est.

Ad Cæcilianum. IV.

RVstica mercatus multis sum prædia nummis:
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi respondes? tacitum te dicere credo,
Non reddes: ideo, Cæciliane, rogo.

Ad Seuerum. V.

PRætores duo, quattuor Tribuni
Septem caussidici, decem Poetæ,
Cuiusdam modo nuptias petebant
A quodam sene. Non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Seuere, fecit?

Ad Lauinum. VI.

IN ponpeiano dormis, Læuine, theatro:
Et quereris, si te suscitat Oceanus?

Petit iacenter à Domitiano pecuniam. VII.

PAuca Iouem nuper cum millia forte rogarem:
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Ioui: sed millia nobis
Nulla dedit, pudet, heu, pauca rogasse Iouem.
At quam non tetricus, quam nulla nubilus ira:
Quam placido nostras legerat ore preces!
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis:
Et Capitolinas itque reditque vias.
Dic, precor, ò nostri, dic conscia virgo Tonantis:
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
Sic ego: sic breuiter posita mihi Gorgone Pallas:
Quæ nondum data sunt, stulte, negata putas?

In Marcum. VIII.

QVod non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem:
Nec melior rhombus, turdusve dabatur Oresti:
Sed par atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras, me pascit aquosa Peloris:
Non minus ingenua est & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros: me pinguis Gallia vestit:
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Vt præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Orestem.
Hoc non fit verbis Marce: ut ameris, ama:

De Fabulla, ad Paullum. IX.

IVrat capillos esse, quos emit, suos,
Fabulla: nunquid illa, Paulle, peierat?

De Statua Iulia. X.

QVis te Phidiaco formatam, Iulia, cęlo:
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacita respondet imagine Lygdos.
Et placido fulget viuus in ore liquor.
Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
Quem rapuit collo, parue Cupido, tuo.

Vt

Vt Martis reuocetur amor, summique Tonantis:
A te Iuno petat ceston, & ipsa Venus.

In Laberium. XI.

VErsus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi: quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi: virum putabo.

De Formica electro inclusa. XII.

DVm Phaetonthæa formica vagatur in vmbra,
Implicuit tenuem succina gutta feram.
Sic, modo quæ fuerat, vita contempta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

In Cinnamum. XIII.

CInnam, Cinname, te iubes vocari,
Non est hic, rogo, Cinna, barbarismus?
Tu, si Furius ante dictus esses,
Fur ista ratione dicereris.

Ad Priscum, de Salonino. XIV.

SAncta Salonini terris requiescit Iberis,
Qua melior Stygias non videt vmbra domos.
Sed lugere nefas: nam qui te, Prisce, reliquit,
Viuit, qua voluit viuere parte magis.

In Posthumum. XV.

NOn de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis:
Vicini queror has abesse furto.
Hoc Iudex sibi postulat probari:
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et periuria Punici furoris,
Et Syllas, Mariosque Mutiosque
Magna voce sonas, manuque tota,
Iam dic, Posthume, de tribus capellis.

In Phœbum. XVI.

MVtua te centum sestertia, Phœbe, rogaui:
Cum mihi dixisses; exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus,
Teque decem crucias: Iam rogo, Phœbe, nega.

Ad Marcellinum. XVII.

MArcelline boni soboles sincera parentis,
Horrida Parrhasio quem tegit Vrsa iugo:

Ille vetus pro te, patriusque quod optat amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta sit vt virtus: nec temerarius ardor
In medios enses, sæuaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes, & patriæ miles & esse decus.

Ad Nepotem. XVIII.

Bis vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patria signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum,
Amphora cum domina nunc noua fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos:
Possunt & patres viuere, crede mihi.

Epitaphium Glauciæ. XIX.

Libertus Melioris ille notus,
Tota qui cecidit, dolente Roma,
Cari deliciæ breues patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Iuncto Flaminiæ iacet sepulcro:
Castus moribus, innocens pudore,
Velox ingenio, decore fœlix.
Bissenis modo messibus peractis,
Vix vnum puer applicabat annum,
Qui fles talia, nil fleas viator.

De Eodem. XX.

Non de plebe domus, nec auaræ verna catastæ:
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cum posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus iam Melioris erat.
Moribus hoc, formæque datum. quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis breuis est ætas, & rara senectus.
Quidquid ames, cupias non placuisse nimis.

In Patum. XXI.

Sex sestertia si statim dedisses,
Cum dixti mihi. Sume, tolle, dono:

De-

Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc, cum dederis diu moratus,
Poſt ſeptem, puto, vel nouem Kalendas:
Vix dicam tibi veriora veris?
Sex ſeſtertia, Pæte, perdidiſti.

De morte Othonis. XXII.

CVm dubitaret adhuc belli ciuilis Enyo,
Forſitan & poſſet vincere mollis Otho:
Damnauit multo ſtaturum ſanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu,
Sit Cato, dum viuit, ſane vel Cęſare maior:
Dum moritur, nunquid maior Othone fuit?

In Cæcilianum. XXIII.

SEptem clepſydras magna tibi voce petenti
Arbiter inuitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis, vitreiſque tepentem
Ampullis potas ſemiſupinus aquam:
Vt tandem ſaties vocemque ſitimque rogamus,
Iam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

De filio Reguli. XXIV.

ASpicis, vt paruus, nec adhuc trieteride plena,
Regulus auditum laudet & ipſe patrem;
Maternoſque ſinus, viſo genitore, relinquat,
Et patrias laudes ſentiat eſſe ſuas?
Iam clamor, centumque viri, denſumque coronę
Vulgus, & infanti Iulia tecta placent.
Acris equi ſoboles magno ſic puluere gaudet,
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.
Dij ſeruate, precor, matri ſua vota, patrique:
Audiat vt natum Regulus, illa duos.

In raucum Poetam. XXV.

QVi recitat lana fauces, & colla reuinctus,
Hic ſe poſſe loqui, poſſe tacere negat.

De Etruſci thermis. XXVI.

HEtruſci niſi thermulis lauaris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ ſic tibi blandientur vndæ:
Nec fontes Aponi rudes puellis,

Ille vetus pro te, patriusque quod optat amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta sit vt virtus: nec temerarius ardor
In medios enses, sæuaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes, & patriæ miles & esse decus.

Ad Nepotem. XVIII.

BIs vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patria signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum,
Amphora cum domina nunc noua fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos:
Possunt & patres viuere, crede mihi.

Epitaphium Glauciæ. XIX.

LIbertus Melioris ille notus,
Tota qui cecidit, dolente Roma,
Cari deliciæ breues patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Iuncto Flaminiæ iacet sepulcro:
Castus moribus, innocens pudore,
Velox ingenio, decore fœlix.
Bissenis modo messibus peractis,
Vix vnum puer applicabat annum,
Qui fles talia, nil fleas viator.

De Eodem. XX.

NOn de plebe domus, nec auaræ verna catastæ:
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cum posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus iam Melioris erat.
Moribus hoc, formæque datum. quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis breuis est ætas, & rara senectus.
Quidquid ames, cupias non placuisse nimis.

In Pætum. XXI.

SEx sestertia si statim dedisses,
Cum dixti mihi. Sume, tolle, dono:

De-

Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc, cum dederis diu moratus,
Post septem, puto, vel nouem Kalendas:
Vix dicam tibi veriora veris?
Sex sesterria, Pæte, perdidisti.

De morte Othonis. XXII.

CVm dubitaret adhuc belli ciuilis Enyo,
Forsitan & posset vincere mollis Otho:
Damnauit multo staturum sanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu,
Sit Cato, dum viuit, sane vel Cesare maior:
Dum moritur, nunquid maior Othone fuit?

In Cæcilianum. XXIII.

SEptem clepsydras magna tibi voce petenti
Arbiter inuitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis, vitreisque tepentem
Ampullis potas semisupinus aquam:
Vt tandem saties vocemque sitimque rogamus,
Iam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

De filio Reguli. XXIV.

ASpicis, vt paruus, nec adhuc trieteride plena,
Regulus auditum laudet & ipse patrem;
Maternosque sinus, viso genitore, relinquat,
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Iam clamor, centumque viri, densumque coronę
Vulgus, & infanti Iulia tecta placent.
Acris equi soboles magno sic puluere gaudet,
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.
Dij seruate, precor, matri sua vota, patrique:
Audiat vt natum Regulus, illa duos.

In raucum Poetam. XXV.

QVi recitat lana fauces, & colla reuinctus,
Hic se posse loqui, posse tacere negat.

De Etrusci thermis. XXVI.

HEtrusci nisi thermulis lauaris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ sic tibi blandientur vndæ:
Nec fontes Aponi rudes puellis,

Non

Non mollis Sinueſſa, feruidique
Fluctus Paſſeris, aut ſuperbus Anxur,
Non Phœbi vada principeſque Baiæ,
Nuſquam tam nitidum micat ſerenum:
Lux ipſa eſt ibi longior, dieſque
Nullo tardius à loco recedit:
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore ſaxa,
Quæ Phryx, & Libys altius cecidit.
Siccos pinguis onyx anhelat æſtus,
Et flamma tenui calent Ophitæ,
Ritus ſi placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Cruda Virgine, Marciave mergi:
Quæ tam candida, tam ſerena lucet,
Vt nullas ibi ſuſpiceris vndas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis, & aure me ſupina
Iam dudum quaſi negligenter audis,
Illotus morieris, Oppiane.

Ad Caſtricum. XXVII.

DVm tibi felices indulgent, Caſtrice, Baiæ:
Canaque ſulfureis Nympha natatur aquis:
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et caſa iugeribus non oneroſa ſuis.
Hic mihi Baiani ſoles, molliſque Lucrinus,
Hic veſtræ mihi ſunt, Caſtrice, diuitiæ,
Quondam laudatas quocunque libebat ad vndas
Currere, nec longas pertimuiſſe vias:
Nunc vrbi vicina iuuant, facileſque receſsus:
Et ſatis eſt, pigro ſi licet eſſe mihi.

In Calliodorum. XXVIII.

FEſtiue credis te Calliodore, iocari
Et ſolum multo permaduiſse ſale.
Omnibus adrides; dicteria dicis in omnes:
Sic te conuiuam poſse placere putas.
At ſi ego non belle, ſed vere dixero quiddam:
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

Ad

Ad Catianum. XXIX.

VApulat assiduo Veneti quadriga flagello,
Nec curris: magnam rem, Catiane, facis.

Ad Nympham Stellæ. XXX.

NYmpha meo Stellæ, quæ fonte domestica puro
Laberis, & domini gemmea tecta subis:
Siue Numæ coniux Triuiæ te misit ab antro:
Siue Camœnarum de grege nona venis.
Exsoluit votis hac se tibi Virgine porca
Marcus, furtiuam quod bibit æger aquam.
Tu contenta meo iam crimine, gaudia fontis
Da secura tui: sit mihi sana sitis.

In Pomponium. XXXI.

QVod tam grande sophos, clamat tibi turba togata.
Non tu, Pomponi, cœna diserta tua est.

Ad Lupercum. XXXII.

QVod conuiuaris sine me tam sæpe, Luperce.
Inueni, noceam qua ratione tibi.
Irascor, licet vsque voces, mittasque, rogesque,
Quid facies? inquis: quid faciam? Veniam.

Epitaphium Pantagathi tonsoris. XXXIII.

HOc iacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorque sui:
Vix tangente vagos ferro resecare capillos
Doctus, & hirsutas excoluisse genas.
Sis licet, vt debes, tellus placata, leuisque,
Artificis leuior non potes esse manu.

De Andragora ad Faustinum. XXXIV.

LOtus nobiscum est hilaris, cœnauit & idem:
Inuentus mane est mortuus Andragoras.
Tam subitæ mortis caussam, Faustine, requiris?
In somnis medicum viderat Hermocratem.

In Coracinum. XXXV.

QVod semper casiaque cinnamoque,
Et nido niger alitis superbæ,
Fragras plumbe Niceratiana.
Rides nos, Coracine, nil olentes?
Malo, quam bene olere, nil olere.

In Phœbum. XXXVI.

MEntiris fictos vnguento, Phœbe, capillos.
Et tegitur pictis sordida calua comis.
Tonsorem capiti non est adhibere necessum:
Radere te melius spongia, Phœbe, potest.

Ad Aulum Pudentem. XXXVII.

CErnere Parrhasios dum te iuuat, Aule, Triones
Cominus, & Scythici sidera pigra poli:
O quam pœne tibi Stygias ego raptus ad vndas,
Elysiæ vidi nubila fusca plagæ!
Quamvis lassa tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores
Stamina, nec surdos vox habet ista Deos.
Sospite me, sospes Latias reueheris ad vrbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

In Baccaram. XXXVIII.

ET dolet, & queritur sibi non contingere frigus
Propter sexcentas Baccara gausapinas:
Optat & obscuras luces, ventosque niuesque:
Odit & hybernos, si tepuere, dies.
Quid fecere mali nostræ tibi, sæua, lacernæ,
Tollere de scapulis quas leuis aura potest?
Quanto simplicius, quanto est humanius illud;
Mense vel Augusto sumere gausapinas?

De Pompillo ad Faustinum. XXXIX.

REm factam Pompillus habet, Faustine: legetur,
Et nomen toto sparget in orbe suum.
Sic leue flauorum valeat genus Vsipiorum,
Quisquis & Ausonium non amat Imperium.
Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur:
Sed famæ non est hoc (mihi crede) satis.
Quam multi tineas pascunt, blattasque diserti!
Et redimunt soli carmina docta coci!
Nescio quid plus est quod donet sæcula chartis:
Victurus Genium debet habere liber.

In inuidum. XL.

LAudat, amat, cantat nostros mea Roma libellos:
Meque sinus omnis, me manus omnis habet.

Ecce rubet quidam, pallet, stupet, oscitat, odit
Hoc volo: nunc nobis carmina nostra placent.

Ad Oppianum, de Silano. XLI.

AMisit pater vnicum Silanus,
Cessas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cuius vulturis hoc erit cadauer?

Ad Marianum. XLII.

SCis te captari: scis hunc, qui captat, auarum;
Et scis, qui captat, quid, Mariane, velit;
Tu tamen hunc tabulis hæredem, stulte, supremis
Scribis, & esse tuo vis furiose, loco.
Munera magna quidem misit, sed misit in hamo
Et piscatorem piscis amare potest.
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, vt ploret: des, Mariane, nihil.

In Detractorem. XLIII.

CVm sis nec rigida Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirsuta peperit rubicunda sub ilice coniux:
Sed patris ad speculum tonsi, matrisque togatæ
Filius, & seruum possit te sponsa vocare:
Emendare meos, quos nouit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem aduertere totam
Non aspernantur proceres vrbisque forique;
Quas & perpetui dignantur scrinia Sili,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propius magni certamina Circi,
Laudat Auentinæ vicinus Sura Dianæ;
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis, terque reuoluere Cæsar;
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minerua
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ.
Ne valeam si non multo sapit altius illud;
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus, nasisque timendum.
Omnia crudelis Lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus nouerit, in me
Scribere versiculos, miseras & perdere chartas;

At si quid nostræ tibi bilis inuserit ardor,
Viuet, & hærebit, totoque legetur in orbe:
Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte:
Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem viui nasum tentaueris vrsi.
Sit placidus licet, & lambat, digitosque manusque
Si dolor, & bilis, si iusta coegerit ira,
Vrsus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras, quam possis rodere carnem.

Ad Tuccam. XLIV.

HExametris epigramma facis, scio dicere Tuccã;
Tucca solet fieri: denique, Tucca, licet.
Sed tamẽ hoc lõgũ est: solet hoc quoq; Tucca, licetq;
Si breuiora probas, disticha sola legas.
Conueniat nobis: vt fas, epigrammata longa
Sit transire tibi; scribere, Tucca, mihi.

De Bassa ad Catullum. XLV.

NOn miror, quod potat aquam tua Bassa, Catulle,
Miror, quod Bassi filia potat aquam.

Ad Martianum. XLVI.

SExagesima, Martiane, messis
Acta est, vt puto, iam secunda Cottæ,
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel vno;
Ostendit digitum sed impudicum
Alconti, Dasioque, Simmacoque
At nostri bene computentur anni,
Et quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor grauis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur.
Ætatem, Priamique, Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,
Multum decipiturque falliturque
Non est viuere, sed valere, vita.

Ad Esculanum. XLVII.

MEdio recumbit imus ille qui lecto,
Caluam trifilem semictatus vnguento,
Foditque tonsis ora laxa lentiscis:
Mentitur, Esculane: non habet dentes.

In Pontiam. XLVIII.

CVm mittis turdum ve mihi, quadramve placentæ:
Siue femur leporis, siue quid his simile:
Buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, sed nec edam.

Epitaphium Fusci. XLIX.

ILle sacri lateris custos, Martisque togati,
Credita cui summi castra fuere ducis;
Hic situs est Fuscus, licet hoc Fortuna, fateri:
Non timet hostiles iam lapis iste minas.
Grande iugum domita Dacus ceruice recepit:
Et famulum victrix possidet vmbra nemus.

In Afrum. L.

CVm sis tam pauper, quam nec miserabilis Irus,
Tam iuuenis, quam nec Parthenopęus erat:
Tam fortis, quam nec cum vinceret Artemidorus.
Quid te Cappadocum sex onus esse iuuat?
Rideris, multoque magis traduceris, Afer,
Quam nudus medio si spatiere foro.
Non aliter monstratur Atlas cum compare ginno,
Quæque vehit similem bellua nigra Libyn.
Inuidiosa tibi quam sit lectica, requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

Ad Aulum de Lusco. LI.

POtor nobilis, Aule, lumine vno
Luscus Phryx erat, alteroque lippus.
Huic dicit medicus: bibas caueto;
Vinum si biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx oculo, valebis, inquit.
Misceri sibi protinus deunces,
Sed crebros iubet. exitum requiris?
Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

Ad Lupum. LII.

TRistis es, & fœlix: sciat hoc Fortuna, caueto;
Ingratum dicet te, Lupe si scierit.

De rosis ad Cæsarem missis. LIII.

VT noua dona tibi, Cæsar, Nilotica tellus
Miserat hibernas ambitiosa rosas.
Nauita derisit Pharios Memphiticus hortos:
Vrbis vt intrauit limina prima tuæ.

Tan-

Tantus veris honos, & odorę gratia Floræ,
Tantaque Pæstani gloria ruris erat:
Sic quacunque vagus gressumque oculosque ferebat,
Textilibus sertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ iussus iam cedere brumæ,
Mitte tuas messes, accipe, Nile, rosas.

Ad Rufum. LIV.

QVidam me modo, Rufe, diligenter
Inspectum velut emptor, aut lanista
Cum vultu digitoque subnotasset:
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cuius nequitias, iocosque nouit
Aurem qui modo non habet Batauam?
Subrisi modice, leuique nutu
Me, quem dixerat, esse non negaui.
Cur ergo, inquit habes malas lacernas?
Respondi, quia sum malus Poeta.
Hoc ne sæpius accidat poetæ,
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

Ad Cæsarem Domitianum. LV.

QVantum sollicito fortuna parentis Etrusco,
Tantum, summe ducum, debet vterque tibi.
Nam tu missa tua reuocasti fulmina dextra:
Hos cuperem mores ignibus esse Iouis:
Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti:
Vtetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc vtrumque tui testatur Etruscus,
Esse quod & comiti contigit, & reduci.

De Philippo. LVI.

OCtaphoro sanus portatur, Auite, Philippus:
Hunc tu si sanum credis, Auite; furis.

Flet mortem Rufi. LVII.

EDitur heu Sextus sine te mihi, Rufe, Camoni
Nec te lectorem sperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus & numine læuo
Visa tibi, cineres reddit & ossa patri.
Funde tuo lachrymas orbata Bononia Rufo:
Et resonet tota planctus in Æmylia.

Heu

Heu qualis pietas ! heu quam breuis occidit ætas !
Viderat Alphæi præmia quinque modo.
Pectore tu memori nostros euoluere lusus,
Tu solitus toto, Rufe, tenere iocos.
Accipe cum fletu mesti breue carmen amici,
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

In bibentes aquam. LVIII.

SEtinum, dominæque niues, densique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mauult hæres diuitis esse Midæ,
Possideat Libycas messes, Hermumque Tagumque,
Et potet, calidam qui mihi liuet, aquam.

Ad Cæsarem. LIX.

DIj tibi dent, & tu Cæsar, quæcumque mereris
Dij mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

Ad Cæcilianum. LX.

MAne salutaui vero te nomine casu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

De Panareto potore. LXI.

CVm peteret seram media iam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus:
Spoletina data est, sed quam siccauerat ipse:
Nec fuerat soli tanta lagena satis.
Ille fide summa testæ sua vina remensus,
Reddidit œnophori pondera plena sui,
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Rufe: merum biberat.

In Ammianum. LXII.

COelatus tibi cum sit, Ammiane,
Serpens in patera Myronis arte;
Vaticana bibis: bibis venenum.

De Thaide. LXIII.

TAm male Thais olet, quam non fullonis auari
Testa vetus, media sed modo fracta via.

Non

Non sudore fluens hircus, non ora Leonis,
Non detracta cani transtyberina cutis.
Pullus abortiuo nec cum putrescit in ouo,
Amphora corrupto, nec vitiata garo.
Cum bene se tutam per fraudes mille putauit,
Omnia cum fecit Thaida Thais olet.

De Calpetano. lxiv.

POnuntur semper chrysendata Calpetano:
Siue foris, seu cum cœnat in vrbe, domi.
Sic etiam in stabulo semper, sic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet immo suum.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATVM.
LIBER SEPTIMVS.

Ad Loricam Domitiani. I.

ACcipe, belligerę crudum thoraca Mineruæ,
Ipsa Medusææ quem timet ira, comæ,
Dum vacat hæc, Cæsar, poterit lorica vocari;
Pectore cum sacro sederit, Ægis erit.

De Eadem.

INuia Sarmaticis domne, lorica sagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis;
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus
Texuit innumeri lubricus vnguis apri;
Fœlix sorte tua! sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos,
Palmatæque ducem, sed citò, redde togæ.

Ad Pontilianum. II.

CVr non mitto meos, tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

Ad Cæsarem Domitianum. III.

SI desiderium Cæsar, populique, patrumque
Respicis, & Latiæ gaudia vera togæ:
Redde deum votis poscentibus; inuidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

De Fama reditus Domitiani. IV.

ECquid Hyperboris ad nos conuersus ab oris
Ausonias Cæsar iam parat ire vias?
Certus abest auctor, sed vox hoc nunciat omnis:
Credo tibi; verum dicere, Fama, soles.
Publica victrices testantur gaudia chartæ;
Martia laurigera cuspide pila virent.

Rursus,

Rursus, Io, magnos clamat tibi Roma triumphos,
Inuictusque tua, Cæsar, in vrbe sonas:
Sed iam lætitiæ quo sit fiducia maior,
Sarmaticæ laurus nuncius ipse veni.

Ad Cæsarem Domitianum. V.

Hiberna quamuis Arctos, & rudis Peuce,
Et vngularum pulsibus, calens Ister
Fractusque cornu iam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te summe mundi rector, te parens orbis,
Abesse nostris non tamen potes votis.
Illic & oculis, & animis sumus, Cæsar,
Adeoque mentes omnium tenes vnus,
Vt ipsa magni turba nesciat Circi,
Vtrum ne curras Passarinus, an Tigris.

De reditu Domitiani. VI.

Nunc hilares si quando, mihi, nunc ludite Musæ,
Victor ab Odrysio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota December:
Iam licet ingenti dicere voce, venit.
Fælix sorte tua! poteras non cedere Iano:
Gaudia si nobis, quæ dabat ille, dares,
Festa coronatus ludet conuitia miles,
Inter laurigeros cum comes ibit equos.
Fas audire iocos, leuioraque carmina, Cæsar,
Sit tibi; si lusus ipse triumphus amat.

De Cascelio. VII.

Cvm sexaginta Cascelius annos.
Ingeniosus homo est; quando disertus erit?

In Olum. VIII.

Altercatur Eros, spoliat Linus: Ole, quid ad te?
De cute quid faciat ille, vel ille sua?
Centenis ludit Matho millibus, Ole quid ad te?
Non tu propterea, se Matho pauper erit.
In lucem cœnat Sertorius: Ole, quid ad te?
Cum liceat tota stertere nocte tibi.

Se-

Septingenta Tito debet Lupus; Ole, quid ad te?
Aſſem ne dederis, credideris ve Lupo.
Illud diſſimulas, ad te quod pertinet, Ole:
Quodque magis curæ conuenit eſſe tuæ.
Pro togula debes: hoc ad te pertinet, Ole:
Quadrantem nemo iam tibi credit: & hoc.
Vxor praua tibi eſt: hoc ad te pertinet, Ole,
Poſcit iam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, quod pertinet ad te;
Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

Ad Pudentem. IX.

COgis me calamo, manuque noſtra
Emendare meos, Pudens libellos.
O quam me nimium probas, amaſque
Qui vis Archetypas habere nugas.

Ad Fauſtinum. X.

SIc me fronte legat dominus, Fauſtine ſerena,
Excipiatque meos, qua ſolet, aure iocos:
Vt mea nec iuſtè quos odit, pagina lædit:
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodeſt? cupiant cum quidam noſtra videri:
Si qua Lycambeo ſanguine tela madent:
Vipereumque vomant noſtro ſub nomine virus,
Qui Phœbi radios ferre, diemque negant.
Ludimus innocui; ſcis hoc benè. iuro potentis
Per genium Famæ, Caſtaliumque gregem:
Perque tuas aures, magni mihi numinis inſtar,
Lector inhumana liber ab inuidia.

De Lycoride. XI.

DVm Tiburtinis albeſcere ſolibus audit
Antiqui dentis fuſca Lycoris, ebur,
Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
Aura valet? paruo tempore nigra redit.

Ad Regulum. XII.

ÆRa domi non ſunt: ſupereſt hoc, Regule, tantum,
Vt tua vendamus munera: numquid emis?

Ad Bibliothecam Iulij Mart. XIII.

RVris bibliotheca delicati,
Vicinam videt vnde lector vrbem:

Inter carmina sanctiora si quis
Iucundæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inseras vel imo,
Septem quos tibi misimus libellos,
Auctoris calamo sui notatos:
Hoc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata paruo,
Quæ cantaberis orbe nota toto,
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Iuli bibliotheca Martialis.

De Fragmento Argus. XIV.

FRagmentum, quod vile putas, & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris:
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scytici tristior vnda freti,
Sæcula vicerunt: sed quamuis cesserit annis,
Sanctior est salua parua tabella rate.

In Sanctram. XV.

NIhil est miserius, nec gulosius Sanctra;
Rectam vocatus cum cucurrit ad cœnam,
Quam tot diebus, noctibusque captauit:
Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
Et vtramque coxam leporis, & duos armos.
Nec erubescit peierare de turdo,
Et ostreorum rapere liuidos circos.
Dulci placenta sordidam linit mappam:
Illic & vuæ collocantur ollares,
Et punicorum pauca grana malorum.
Et excauatæ pellis indecens vuluæ,
Et lippa ficus, debilisque boletus.
Sed mappa cum iam mille rumpitur furtis,
Rosos tepentis spondylos sinu condi,
Et deuorato capite turturem truncum,
Colligere longa turpe nec pudet dextra
Analecta, quidquid, & canes reliquerunt:
Nec esculenta sufficit gulæ præda.
Misto lagenam replet ad pedes vino:
Hæc per ducentas cum domum tulit scalas,

Se-

Seque obserata clusit anxius cella,
Gulosus ille postero die vendit.

De Natali Lucani. XVI.

HÆc est illa dies, quæ magni conscia partus,
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu Nero crudelis, nullaque inuisior vmbra;
Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

De Eodem. XVII.

VAtis Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit, Aonidum turba fauete sacris.
Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dedisset.
Mixtus Castaliæ Bætis vt esset aquæ.

De Eodem. XVIII.

PHœbe, veni; sed, quantus eras, cum bella tonanti
Ipse dares Latiæ plectra secunda lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
Sæpe colas, &. se sentiat ipse coli.

In Maledicum. XIX.

CVm Iuuenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes,
Thesea Pirithoi destituisset amor.
Tu Siculos fratres, & maius nomen Atridas,
Et Ledæ poteras dissociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis:
Vt facias illud, quod, puto, lingua facis.

In malum Poetam. XX.

DVlcia cum tantum scribas epigrãmata semper,
Et cerussata candidiora cute:
Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis
Gutta sit, ò demens! vis tamen illa legi.
Nec cibus ipse iuuat morsu fraudatus aceti,
Nec grata est facies, cui gelasinus abest.
Infanti melimela dato, fatuasque mariscas;
Nam mihi, quæ nouit pungere, Chia sapit.

Librum mittit ad Apollinarem. XXI.

APollinarem conueni meum, Scazon,
Et si vacabit (ne molestus accedas)
Hoc qualecumque, cuius aliqua pars ipse est,

Dabis; hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis vt fauore sustentet.
Quanto mearum scis amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus;
Apollinarem conueni meum Scazon.

De Apro sibi a Dextro misso. XXII.

THuscæ glandis aper populator, & ilice multa
Iam piger, Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intrauit splendenti cuspide Dexter,
Præda iaces nostris inuidiosa focis.
Pinguescant madidi læto nidore Penates,
Flagret & exciso festa culina iugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet aceruum,
Addet & arcano mista falerna garo.
Ad dominum redeas; noster te non capit ignis.
Conturbator aper; vilius esurio.

Ad Fuscum. XXIII.

SIc Tyburtinæ crescat tibi silua Dianæ,
Et properet cæsum sæpe redire nemus;
Nec Tartessiacis Pallas tua, Fusce, trapetis
Cedat, & immodici dent bona musta lacus;
Sic fora mirentur, sic te pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores;
Otia dum medius præstat tibi parua December,
Excipe, sed certa, quos legis, aure iocos.
Scire libet verum; res est hæc ardua; sed tu
Quod tibi vis dici, dicere, Fusce potes.

In Cinnam. XXIV.

SOrdidior cœno cùm sit toga, calceus autem
Candidior prima sit tibi, Cinna, niue:
Neglecto quid, inepte pedes perfundis amictu?
Collige, Cinna, togam: calceus, ecce, perit.

Ad Stellam. XXV.

CVm pluuias, madidumque Iouem perferre negaret,
Et rudis hibernis villa nataret aquis:
Plurima, quæ posset subitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula missa tuis:

Horri-

Horridus, ecce, sonat Boreæ stridore December,
Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

Ad Castricum de Theta. XXVI.

NOsti mortiferum quæstoris, Castrice, signum?
Est operæ pretium discere theta nouum.
Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,
Lethalem iuguli iusserat esse notam:
Turpis ab inuiso pendebat stiria naso:
Cum flaret madida fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus: quid plura requiris?
Emungi misero, Castrice, non licuit.

De Polyphemo. XXVII.

TAntus es, & talis nostri, Polypheme, Seueri,
Vt te mirari possit & ipse Cyclops.
Sed nec Scylla minor, quòd si fera monstra duorum
Iunxeris, alterius fiet vterque timor.

De Cœlio. XXVIII.

DIscursus varios, vagumque mane,
Et fastus, & aue potentiorum,
Cum perferre patique iam negaret,
Cæpit fingere Cœlius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linit, obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso:
(Quantum cura potest, & ars doloris!)
Desit fingere Cœlius podagram.

Epitaphium patris Etrusci. XXIX.

HIc iacet ille senex Augusta notus in aula,
Pectore non humili passus vtrumque deum;
Natorum pietas sanctis quem coniugis vmbris
Miscuit: Elysium possidet ambo nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata iuuenta,
Hic propè ter senas vixit Olympiadas.
Sed festinatis raptum tibi credidit annis:
Adspexit lacrymas quisquis Etrusce, tuas.

Ad Sempronium Tuccam. XXX.

COsmicus esse tibi, Semproni Tucca, videris:
Cosmica, Semproni, tam mala, quam bona sunt.

Ad Castricum. XXXI.

MVneribus cupiat si quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus:
Nec tenues in vtroque sumus, vincique parati:
Inde sopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dedisse putas?

In Cinnam. XXXII.

PRimum est, vt præstes, si quid te, Cinna, rogabo,
Illud deinde sequens, vt cito, Cinna, neges.
Diligo præstantem: non odi, Cinna negantem,
Sed tu nec præstas, nec cito, Cinna, negas.

Ad Ouidium de Imagine Max. Cæsonij. XXXIII.

MAximus ille tuus, Ouidi, Cæsonius hic est,
Cuius adhuc vultum viuida cera tenet.
Hunc Nero damnauit: sed tu damnare Neronem
Ausus es, & profugi, non tua fata sequi,
Æquora per Scyllæ magnus comes exulis isti,
Qui modo nolueras consulis ire comes:
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas est cineri me superesse meo:
Audiet hæc præsens venturaque turba: fuisse
Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

Ad Eumdem. XXXIV.

FAcundi Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic est Maximus ille, quem frequenti
Fælix littera pagina salutat,
Hunc tu per Siculas secutus vndas,
O nullis, Ouidi, tacende linguis,
Spreuisti domini furentis iras,
Miretur Pyladem suum vetustas,
Hæsit qui comes exsuli parentis.
Quis discrimina comparet duorum?
Hæsisti comes exuli Neronis.

Ad Priscum. XXXV.

COmmēdare tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctius ore loqui:

Ex-

Excrucias multis pariter me, teque diebus,
Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet,
Diuitibus poteris musas, elegosque sonantes
Mittere: pauperibus munera pexa dato.

Ad Licinum Suram. XXXVI.

DOctorum, Licini celeberrime Sura virorum,
Cuius prisca graues lingua reduxit auos:
Redderis heu quanto fatorum munere nobis,
Gustata Lethes pœne remissus aqua.
Perdiderant iam vota metum, securaque flebant
Tristia cum lacrymis, iamque peractus eras.
Non tulit inuidiam taciti regnator Auerni,
Et raptans fatis reddidit ipse colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falsa querelas
Mouerit, & frueris posteritate tua.
Viue velut rapto, fugitiuaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reuersa diem.

De Annio. XXXVII.

CVm mensas habeat fere trecentas,
Pro mensis habet Annius ministros:
Transcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete lauti:
Nos offendimur ambulante cœna.

Ad Seuerum. XXXVIII.

PArua suburbani munuscula mittimus horti,
Faucibus oua tuis: poma, Seuere, gulæ.

Ad Vrbicum. XXXIX.

MArcari nostras si te piget, Vrbice, nugas;
Et iucunda tamen carmina nosse libet:
Pompeium quæras (& nostri forsitan) Auctum,
Vltoris prima Martis in æde sedet.
Iure madens, varioque togæ limatus in vsu,
Non lector meus hic, Vrbice, sed liber est,
Sic tenet absentis nostros, cantatque libellos:
Vt pereat chartis littera nulla meis.
Denique si vellet, poterat scripsisse videri,
Sed famæ mauult ille fauere meæ.
Hunc licet à decima (nec enim satis ante vacabit)
Sollicites; capiet cænula parua duos.

Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit:
Et cum, iam satis est dixeris: ille leget.

Ad Pompeium Auctum. XL.

GRatum est, quod Celeri nostros legis. Aucte libellos,
Si tamen & Celerem, quod legis, Aucte, iuuat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos:
Nec fuit in nostro certior orbe fides.
Maior me tantò reuerentia turbat, & aures,
Non auditoris, iudicis esse puto.

In Vmbrum. XLI.

OMnia misisti mihi Saturnalibus, Vmber,
Munera, contulerant quæ tibi quinque dies.
Bissenos triplices, & dentiscalpia septem;
His comes accessit spongia, mappa, calix:
Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagena sapæ:
Paruaque cum canis venerunt coctana prumis,
Et Lybicæ fici pondere testa grauis.
Vix puto triginta nummorum tota fuisse
Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque puer?

Ad Regulum. XLII.

RAucæ cortis aues, & oua matrum,
Et flauas medio vapore Chias,
Et fetum querulæ rudem capellæ,
Nec iam frigoribus pares oliuas,
Et canum gelidis olus pruinis
De nostro tibi rure missa credis?
O quàm, Regule, diligenter erras;
Nil nostri, nisi me, ferunt agelli.
Quicquid villicus Vmber, aut colonus
Aut Thusci tibi, Thusculive mittunt,
Aut rus marmore tertio notatum;
Id tota mihi nascitur Suburra.

Ad Atticum. XLIII.

ATtice, facundæ renouas qui nomina gentis,
Nec finis ingentem conticuisse domum;

Te

Te pia Cecropiæ comitatur turba Mineruæ,
Te ſecreta quies, te ſophos omnis amat.
At iuuenes alios fracta colit aure magiſter,
Et rapit immeritas ſordibus vnctor opes.
Mon pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat, aut nudi ſtipitis ictus habes;
Vara nec iniecto ceromate brachia tendis,
Non harpaſta vagus puluerulenta rapis:
Sed curris niueas tantum prope Virginis vndas,
Aut vbi Sidonio taurus amore calet.
Per varias arteis, omnis quibus area ſeruit,
Ludere, cum liceat currere, pigritia eſt.

Ad Seuerum. XLIV.

QVo poſſit fieri modo, Seuere,
Vt vir peſſimus omnium Charinus
Vnam rem bene fecerit, requiris?
Dicam; ſed cito. Quid Nerone peius?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deeſt protinus ecce de malignis,
Quis ſic rancidulo loquatur ore,
Vt quid tu domini, deique noſtri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneo pudendis.

In Naſidienum. XLV.

SEmper mane mihi de me mera ſomnia narras,
Quæ moueant animum, ſollicitentque meum.
Iam prior ad fecem, ſed & hæc vindemia venit;
Exorat noctes dum mihi ſaga tuas;
Conſumpſi ſalſaſque molas, & thuris aceruos:
Decreuere greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aues, non oua ſuperſunt.
Aut vigila, aut dormi, Naſidiene, tibi.

Ad Rabirium. XLVI.

AStra, polumque pia cepiſti mente Rabiri;
Parrhaſiam mira qui ſtruis arte domum.
Phidiaco ſi digna Ioui dare templa parauit,
Has petat a noſtro Piſa Tonante manus.

De Cæciliano. XLVII.

NOn cœnat ſine apro noſter, Tite, Cæcilianus.
Bellum conuiuam Cæcilianus habet.

Ad Iouem Capitolinum. XLVIII.

TArpeiæ venerandæ rector aulæ,
Quem saluo duce credimus Tonantem;
Cum votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat; dare quæ Dei potestis.
Nil pro me mihi, Iupiter, petenti,
Ne succensueris, velut superbo;
Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

Ad Cæsarem Germanicum. XLIX.

ABstulerat totam temerarius institor vrbem,
Inque suo nullum limine limen erat.
Iussisti tenues, Germanice, crescere vicos;
Et modo, quæ fuerat semita, facta via est:
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis;
Nec prætor medio cogitur ire luto,
Stringitur in densa nec cæca nouacula turba;
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonsor, caupo, coquus, lanius sua limina seruant,
Nunc Roma est, nuper magna taberna fuit.

De Silio Italico. L.

PErpetui nunquam moritura volumina Sili
Qui legis, & Latia carmina digna toga;
Pierios tantum vati placuisse recessus.
Credis? & Aoniæ Bacchica serta comæ?
Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Impleuit magni quam Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum grauis hasta virorum:
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Post quam bis senis ingentem fascibus annum
Rexerat, asserto qui sacer orbe fuit;
Emeritos Musis, & Phœbo tradidit annos:
Proque suo celebrat nunc Helicona foro.

In Cinnamum. LI.

QVi tonsor fueras tota notissimus vrbe,
Et post hoc dominæ munere factus eques,
Sicanias vrbes, Ætnæaque regna petisti,
Cinname, cum fugeres tristia iura fori.

Qua

Qua nunc arte graues tolerabis inutilis annos?
Quid facit infœlix, & fugitiua quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magister,
Non Cynicus, non tu Stoicus esse potes:
Vendere nec vocem Siculis, plausumque theatris:
Quod superest, iterum, Cinname, tonsor eris.

In Gargilianum. LII.

LIs te bis decimæ numerantem frigora brumæ
Conterit vna tribus, Gargiliane, foris,
Ah miser, & demens: viginti litigat annis
Quisquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno. LIII.

HÆredem Fabius Labienum ex asse reliquit:
Plus meruisse tamen se Labienus ait.

Ad Instantium Rufum. LIV.

COmmendare meas, Instanti Rufe, camœnas,
Parce precor socero: seria forsan amat.
Quod si festiuos admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

De Theophila, ad Canium. LV.

HÆc est illa tibi promissa Theophila, Cani:
Cuius Cecropia pectora dote madent.
Hanc sibi iure petat magni senis Atticus hortus:
Nec minus esse suam Stoica turba velit.
Viuet opus quodcumque per has emiseris aures:
Tam non fœmineum, nec populare sapit.
Non tua Pantænis nimium se præferat illi,
Quamuis Pierio sit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudauit amatrix:
Castior hæc, & non doctior illa fuit.

Ad Paullum. LVI.

GRatus sic tibi, Paulle, sit December;
Nec vani triplices, breuesque mappæ,
Nec thuris veniant leues selibræ:
Sed lances ferat, aut scyphos auorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu, quod te potius iuuat, capitque,
Sic vincas Nouiumque Publiumque
Mandris, & vitreo latrone clusos:
Sic palmam tibi de trigono nudo

Vnctæ det fauor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magis sinistras.
Si quisquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent veneno.
Vt vocem mihi commodes patronam,
Et quantum poteris, sed vsque, clames:
Non scripsit meus ista Martialis.

Ad Maximum. LVII.

ESquilijs domus est, domus est tibi colle Dianæ,
Et tua Patricius culmina Vicus habet:
Hinc viduæ Cybeles, illinc sacraria Vestæ;
Inde Nouum, Veterem prospicis inde Iouem.
Dic vbi conueniam, dic, qua te parte requiram?
Quisquis vbiq;habitat,Maxime,nusquam habitat.

Ad Filomusum. LVIII.

QVod te diripiunt potentiores
Per conuiuia, porticus, theatra,
Et tecum quoties ita incidisti,
Gestari iuuat, & iuuat lauari.
Nolito nimium tibi placere,
Delectas, Philomuse, non amaris:

In Tuccam. LIX.

EXigis, vt nostros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

In Papilum. LX.

CVm Saxetani ponatur cauda lacerti,
Et bene, si cœnas, conchis inuncta tibi est:
Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos,
Mittis: habes nec cor, Papile, nec genium.

Ad Seuerum. LXI.

POtaui modo consulare vinum:
Quæris, quam vetus, atque liberale?
Ipso consule, conditum: sed ipse
Qui ponebat, erat, Seuere, consul.

Ad Lausum. LXII.

TRiginta toto mala sunt epigrammata libro:
Si totidem bona sunt, Lause: liber bonus est.

Mittit Cæcilio Librum. LXIII.

DVm mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & arguta picta tabella manu;

I liber ad Geticam Peucen, Istrumque tacentem,
Hæc loca, perdomitis gentibus, ille tenet.
Parua dabis charo, sed dulcia dona sodali,
Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
Viuet, Apelleum cum morietur opus.

Ad Sabellum. lxiv.

QVod non insulsè scribis tetrasticha quædam:
Disticha quod belle pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror, facile est epigrammata belle
Scribere: sed librum scribere, difficile est.

Ad Sextum. lxv.

AD natalitias dapes vocabar:
Essem cum tibi, Sexte, non amicus,
Quid factum est, rogo, quid repente factum est?
Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quod sum præteritus vetus sodalis?
Sed caussam scio, nulla venit à me
Argenti tibi libra postulati.
Nec tenuis toga, nec rudes lacernæ?
Non est sportula, quæ negotiatur.
Poscis munera, Sexte, non amicos.
Iam dices mihi, vapulet vocator.

De Varijs Delitijs. lxvi.

SI meus aurita gaudet glaucopide Flaccus;
Si fruitur tristi Canius Æthiope;
Publius exiguæ si flagrat amore catellæ;
Si Cronius similem cercopithecon amat;
Delectat Marium si perniciosus ichneumon;
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet;
Si gelidum collo nectit Gratilla draconem;
Lusciniæ tumulum si Thelesina dedit;
Blanda cupidinei cur non amet ora Labycæ,
Qui videt hæc dominis monstra placere suis?

De suis libris ad Lausum. lxvii.

FErtur habere meos, si vera est fama, libellos
Inter delitias pulchra Vienna suas.
Me legit omnis ibi senior, iuuenisque puerque,
Et coram tetrico casta puella viro.

Hoc

Hoc ego maluerim, quam si mea carmina cantent
Qui Nilum ex ipso protinus orbe bibunt;
Quam meus Hispano si me Tagus impleat auro,
Pascat, & Hybla meas, pascat Hymettos apes.
Non nihil ergo sumus, nec blandæ munere linguæ
Decipimur; credam iam, puto Lause, tibi.

Apollinari mittit coronam roseam.

lxviii.

I Felix Rosa mollibusque sertis
Nostri cinge comas Apollinaris;
Quas tu nectere candidas, sed olim,
Sic te Pierides ament, memento.

Ad Creticum de Mathone. lxix.

IActat inæqualem Matho me fecisse libellum;
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
Æquales scribit libros Caluinus & Vmber.
Æqualis liber est, Cretice, qui malus est.

In Baccaram. lxx.

SI quid opus fuerit, scis me non esse rogandum,
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
Appellat rigida tristis me voce Secundus;
Audis, sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Pensio te coram petitur, clareque palamque,
Audis; sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Esse queror gelidasque mihi, tritasque lacernas:
Audis sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Hoc opus est, subito fias vt sidere mutus;
Dicere ne possis, Baccara, quid sit opus.

Ad Narniam. lxxi.

NArnia, sulfureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda iugo;
Quid tam sæpe meum nobis abducere Quinctum
Te iuuat, & lenta detinuisse mora?
Quid Nomentani caussam mihi perdis agelli?
Propter vicinum, qui pretiosus erat.
Sed iam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quincto:
Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.

De

De Papilo. lxxII.

VNguentum fuerat, quod onyx modo parua gerebat;
Olfecit postquam Papilus, ecce, garum est.

In Linum. lxxIII.

BRuma est, & riget horridus December;
Audes tu tamen osculo niuali
Omnes obuius hinc, & hinc tenere,
Et totam, Line, basiare Romam.
Quid possis grauiusque sæuiusque
Percussus facere, atque verberatus?
Cuius liuida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba.
Qualem forficibus metit supinis
Tonsor Cinyphio Cilix marito.
Quare, si tibi sensus est, pudorque;
Hibernas, Line, basiationes
In mensem, rogo, differas Aprilem.

Epitaphium Vrbici pueri. lxxIV.

COnditus hic ego sum Bassi dolor Vrbicus infans,
Cui genus, & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menses,
Ruperunt tetricæ cum mala pensa Deę.
Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
Da lachrymas tumulo, qui legis ista, meo;
Sic ad Lethæas, nisi Nestore serior, vndas
Non eat, optabis quem superesse tibi.

Mittit librum Cæsio Sabino. lxxV.

NOsti si bene Cæsium, libelle,
Montane decus Vmbriæ Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis;
Illi tu dabis hæc vel occupato;
Instent mille licet, premantque curæ,
Nostris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum tibi nominis paratur!
O quæ gloria, quam frequens amator!
Te conuiuia, te forum sonabit,

Ædes,

Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Vni mitteris, omnibus legeris.

Ad Castorem. lxxvi.

OMnia, Castor emis; sic fiet, vt omnia vendas.

Ad Crispinum. lxxvii.

SIc placidum videas semper, Crispine, Tonantem;
Non te Roma minus, quam tua Memphis amet.
Carmina Parrhasia si nostra legentur in aula.
(Namque solent sacra Cæsaris aure frui.)
Dicere de nobis, vt lector candidus, aude;
Temporibus præstat nonnihil ille tuis.
Nec Marso nimium minor est, doctoque Catullo.
Hoc satis est ipsi, cætera mando Deo.

M. VA-

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

LIBER OCTAVVS.

Imp. Domitiano, Cæsari Augusto, Germanico, Dacico, Valerius Martialis S.

Omnes quidem libelli mei; Domine, quibus tu famam, idest vitam dedisti, tibi supplicant; & puto, propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis nostri Octauus inscribitur, occasione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cuius locum materia successerat; quam quidem subinde aliqua iocorum mistura variare tentauimus; ne cælesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quam nos satiare, omnes versus ingererent. Quamuis autem epigrammata seuerissimis quoque, & supremæ fortunæ viris ita scripta sint, vt nimiam verborum licentiam affectasse videantur; ego tamen illis non permisi, tam libere loqui, quam solent, cum pars libri, & maior, & melior ad maiestatem sacri nominis tui allegata sit, meminerit non nisi religiosa purificatione lustratus, accedere ad templa debere. Quod vt custoditurum me lecturi sciant, in ipso libelli huius limine, profiteri breuissimo placuit epigrammate.

Ad Librum suum. I.

Laurigeros Domini liber intrature Penates,
Disce, verecundo sanctius ore loqui.
Vafra recede Venus: non est tuus iste libellus,
Tu mihi, tu Pallas Cæsariana veni.

Ad Ianum. II.

Fastorum genitor, parensque Ianus
Victorem modo cum videret Istri,

Tot

Tot vultus sibi non satis putauit,
Optauitque oculos habere plures.
Et lingua pariter locutus omni:
Terrarum domino, deoque rerum
Promisit Pyliam quater senectam:
Addas, Iane pater, tuam rogamus.

Ad Musam. III.

QVinque satis fuerant; nam sex septemque libelli,
Est nimium: quid adhuc ludere Musa iuuat?
Sit pudor, & finis: Iam plus nihil addere nobis
Fama potest: teritur noster vbique liber.
Et cum rupta situ Messallæ saxa iacebunt,
Altaque cum Licini marmora puluis erunt:
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret:
Finieram, cum sic respondit nona sororum,
Cui coma, & vnguento sordida vestis erat,
Tunc potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Dic mihi quid melius desidiosus ages?
An iuuat ad tragicos soccum transferre cothurnos,
Aspera vel paribus bella tonare modis?
Prælegat vt tumidus rauca te voce magister,
Oderit, & grandis Virgo, bonusque puer?
Scribant ista graues nimium, nimiumque seueri,
Quos media miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos.
Agnoscat mores vita, legatque suos.
Angusta cantare licet videaris auena,
Dum tua multorum vincat auena tubas.

Ad Germanicum. IV.

QVantus, Io, Latias mundi conuentus ad aras
Suscipit, & soluit pro Duce vota suo!
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tantum:
Sed faciunt ipsi nunc, puto, sacra Dei.

Ad Macrum. V.

DVm donas, Macer, annulos amicis;
Desisti, Macer, annulos habere.

In

In Euctum. VI.

ARchetypis vetuli nihil est odiosius Eucti;
Ficta Saguntino cymbia mala luto:
Argenti furiosa sui cum stemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedonteæ fuerant hæc pocula mensæ:
Ferret vt hæc, muros struxit Apollo lyra.
Hoc cratere ferox commisit prælia Rhæcus
Cum Lapithis, pugna debile cernis opus,
Hi duo longæuo censentur Nestore fundi:
Pollice de Pylio trita columna nitet.
Hic scyphus est, in quo misceri iussit amicis
Largius Æacides, viuidiusque merum.
Hac propinauit Bytiæ pulcherrima Dido
In patera, Phrygio cum data cœna viro est.
Miratus fueris cum prisca toreumata multum;
In Priami calathis Astyanacta bibes.

In Cinnam. VII.

HOc agere est caussas, hoc dicere, Cinna, diserte
Horis, Cinna, decem dicere verba nouem?
Sed modo clepsydras ingenti voce petisti
Quattuor: ô quantum, Cinna, tacere potes!

Ad Ianum. VIII.

PRincipium des, Iane, licet velocibus annis,
Et reuoces vultu secula longa tuo.
Te primum pia thura rogent, te vota salutent,
Purpura te fœlix, te colat omnis honos:
Tu tamen hoc mauis, Latiæ quod contigit vrbi,
Mense tuo Reducem, Iane, videre Deum.

Ad Quinctum. IX.

SOluere dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat
Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
Accipe quam primum: breuis est occasio lucri.
Si fuerit cæcus, nil tibi soluet Hylas.

De Basso. X.

EMit lacernas millibus decem Bassus
Tyrias coloris optimi. lucrifecit.
Adeo bene emit? inquis: immo non soluit.

Ad

Ad Cæsarem. XI.

PEruenisse tuam iam te scit Rhenus in vrbem.
Nam populi voces audit & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes Istrumque Getasque
Letitiæ clamor terruit ipse nouæ.
Dum te longa sacro venerantur gaudia circo,
Nemo quater missos currere sensit equos.
Nullum Roma ducem, nec te sic Cæsar, amauit;
Te quoque iam non plus vt velit ipsa potest.

Ad Priscum. XII.

VXorem quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? vxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona suo sit, Prisce, marito:
Non aliter fiunt fœmina, virque pares.

Ad Gargilianum. XIII.

MOrio dictus erat: viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: sapit.

In crudelem amicum. XIV.

PAllida ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat, & tenerum fortior aura nemus;
Hibernis obiecta notis specularia puros
Admittunt soles, & sine sole diem;
At mihi cella datur, non tota clausa fenestra,
In qua nec Boreas ipse manere velit.
Sic habitare iubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

Ad Domitianum. XV.

DVm noua Pannonici numeratur gloria belli,
Omnis & ad Reducem dum litat ara Iouem;
Dat populus, dat gratus eques, dat thura senatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus;
Hos quoque secretos memorabit, Roma triumphos,
Nec minor ista tuæ laurea pacis erit;
Quod tibi de sancta credis pietate tuorum,
Principis est virtus maxima nosse, suos.

In Ciperum. XVI.

PIstor, qui fueras diu, Cipere,
Nunc caussas agis, & ducenta quæris:
Sed consumis, & vsque mutuaris.

A pistore, Cipere, non recedis.
Et panem facis, & facis farinam.

Ad Sextum. XVII.

EGi, Sexte, tuam pactus duo millia caussam.
Misisti nummos quot mihi? mille. quid est?
Narrasti nihil, inquis & à te perdita caussa est:
Tanto plus debes, Sexte, quod erubui.

Ad Cirinium. XVIII.

SI tua Cirini promas epigrammata vulgo,
Vel mecum possis, vel prior ipse legi.
Sed tibi tantus inest veteris respectus amici,
Charior vt mea sit, quam tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentauit carmina Flacci,
Pindaricos posset cum superare modos.
Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cum posset tragico fortius ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

De Cinna. XIX.

PAuper videri Cinna vult, & est pauper.

Ad Varum. XX.

CVm facias versus nulla non luce ducenos,
Vare nihil recitas: non sapis, atque sapis.

De Aduentu Cæsaris. XXI.

PHosphore, redde diem quid gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.
Roma rogat: placidi nunquid te pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quod nimis igne venis?
Ledæo poteras abducere Cyllaron astro:
Ipse suo cedet nunc tibi Castor equo.
Quid cupidum Titana tenes? iam Xanthus, & Æthō
Fræna volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt sidera luci,
Et cupit Ausonium Luna videre ducem.
Iam, Cæsar, vel nocte veni: stent astra licebit:
Non deerit populo, te veniente, dies.

In Gallicum. XXII.

INuitas ad aprum, ponis mihi, Gallice, porcum?
Hybrida sim: si das, Gallice, verba mihi.

Ad

Ad Rusticum. XXIII.

ESse tibi videor sæuus, nimiumque gulosus,
Qui propter cœnam, Rustice, cedo cocum?
Si leuis ista tibi flagrorum caussa videtur,
Ex qua vis caussa valupet ergo cocus?

Ad Cæsarem. XXIV.

SI quid forte petam timido gracilique libello;
Improba non fuerit si mea charta: dato.
Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura, precesque Iouem.
Qui fingit sacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

In Oppianum. XXV.

VIdisti semel, Oppiane, tantum
Ægrum me male: sæpe te videbo.

Ad Cæsarem Germanicum. XXVI.

NOn tot in Eois timuit Gangeticus aruis
Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo:
Quot tua Roma nouas vidit, Germanice, tigres:
Delitias potuit nec numerare suas,
Vincit Erythræos tua, Cæsar, arena triumphos,
Et victoris opes, diuitiasque Dei.
Nam cum captiuos ageret sub curribus Indos,
Contentus gemina tigride Bacchus erat.

Ad Gaurum. XXVII.

MVnera qui tibi dat locupleti, Gaure, senique,
Si sapis, & sentis hic tibi ait, morere.

De Partheniana toga. XXVIII.

DIc toga, facundi gratum mihi munus amici,
Esse velis cuius fama, decusque gregis?
Appula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
Qua saturat Calabris culta Galesus aquis?
An Tartessiacus stabuli nutritor Iberi
Bætis in Hesperia te quoque lauit aqua?
An tua multifidum numerauit lana Timauum,
Quem pius Astrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amiclæo decuit liuere veneno:
Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,
Et Tiburtino monte quod albet ebur.

Spar-

Spartanus tibi cedet olor, Paphiæque columbæ:
Cedet Erythræis eruta gemma vadis.
Sed licet hæc primis niuibus sint æmula dona,
Non sunt Parthenio candidiora suo.
Non ego prætulerim Babilonica picta superbe
Texta, Semiramia quæ variantur acu.
Non Athamanthæo potius me mirer in auro.
Æolium dones si mihi, Phrixe, pecus.
O quantos risus pariter spectata mouebit
Cum Palatina nostra lacerna toga!

De distichis. XXIX.

DIsticha qui scribit (puto) vult breuitate placere:
Quid prodest breuitas, dic mihi si liber est?

De Spectaculo Scæuolæ. XXX.

QVi nunc Cæsareæ lusus spectatur arenæ
Temporibus Bruti gloria summa fuit.
Aspicis, vt teneat flammas, pœnaque fruatur
Fortis, attonito regnet in igne manus?
Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ
Funus amat, totis pascitur illa sacris.
Quod nisi rapta foret nolenti pœna, parabat
Sæuior in lassos ire sinistra focos.
Scire piget post tale decus, quid fecerit ante
Quam vidi, satis est hanc mihi nosse manum.

In Dentonem. XXXI.

NEscio quid de te non belle, Dento, fateris,
Coniuge qui ducta iura paterna petis.
Sed iam supplicibus dominum lassare libellis
Desine, & in patriam serus ab vrbe redi.
Nam dum tu, longe deserta vxore, diuque
Treis quæris natos, quattuor inuenies.

De Columba Aretullæ. XXXII.

ÆRa per tacitum delapsa sedentis in ipsos
Fluxit Aretullæ blanda columba sinus.
Luserat hoc casus, nisi inobseruata maneret,
Permissaque diu nollet abire fuga.
Si meliora piæ fas est sperare sorori,
Et dominum mundi flectere vota valent:

Hæc

Hæc à Sardois tibi forſitan exſulis oris,
Fratre reuerſuro, nuncia venit auis.

Ad Paullum de Phiala. XXXIII.

DE prætoritia folium mihi, Paulle, corona
Mittis, & hoc phialæ nomen habere iubes.
Hac fuerat nuper nebula tibi pegma perunctum,
Pallida quam rubri diluit vnda croci.
An magis aſtuti deraſa eſt vngue miniſtri,
Bractea de fulcro, quod reor eſſe tuo?
Illa poteſt culicem longe ſentire volantem,
Et minimi penna papilionis agi.
Exiguæ volitat ſuſpenſa vapore lucernę,
Et leuiter fuſo rumpitur icta mero.
Hoc linitur ſputo Iani cariota Kalendis,
Quam fert cum paruo ſordidus aſſe cliens.
Lenta minus gracili creſcunt colocaſia filo;
Plena magis nimio lilia ſole cadunt.
Nec vaga tam tenui diſcurſat aranea tela,
Tam leue nec bombyx pendulus vrget opus.
Craſſior in facie vetulæ ſtat creta Fabullæ;
Craſſior offenſæ bulla tumeſcit aquæ.
Fortior & tortos ſeruat veſica capillos;
Et mutat Latias ſpuma Batana comas.
Hac cute Ledæo veſtitur pullus in ouo:
Talia lunata ſplenia fronte ſedent.
Quid tibi cum phiala, ligulam cum mittere poſſes?
Mittere cum poſſes vel cochleare mihi?
Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere poſſes;
Denique cum poſſes mittere, Paulle, nihil.

In lactatorem. XXXIV.

ARchetypum Myos argentum te dicis habere:
Quod ſine te factum eſt, hoc magis archetypum eſt.

In peſſimos coniuges. XXXV.

CVm ſitis ſimiles, pareſque vita,
Vxor peſſima, peſſimus maritus:
Miror, non bene conuenire vobis.

Ad

Ad Cæsarem Augustum. XXXVI.

REgia pyramidum, Cæsar miracula ride.
  Iam tacet Eoum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhasiæ labor est Mareoticus aulæ;
  Clarius in toto nil videt orbe dies:
Septenos pariter credas assurgere montes:
  Thessalicum breuior Pelion ossa tulit.
Æthera sic intrat, nitidis vt conditus astris
  Inferiore tonet nube serenus apex:
Et prius arcano satietur lumine Phœbi,
  Nascentis Circe quam videt ora patris.
Hæc, Auguste, tamen quæ vertice sidera pulsat,
  Par domus est, cœlo, sed minor est domino.

Ad Policarmum. XXXVII.

QVòd Caietano reddis, Policarme, tabellas
  Millia te centum non tribuisse putas?
Debuit hæc, inquis: tibi habe, Policarme, tabellas
  Et Caietano millia crede tuo.

Ad Meliorem. XXXVIII.

QVi præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis,
Captet forsitan, aut vicem reposcat:
At si quis dare nomini relicto
Post manes, tumulumque perseuerat.
Quærit quid, nisi parcius dolere?
Refert sis bonus, an velis videri.
Præstas hoc, Melior, sciente fama,
Qui solemnibus anxius sepulti
Nomen non finis interire Blæsi:
Et de munifica profusus arca
Ad Natalitium diem colendum
Scribarum memori piæque turbæ
Quod donas, facis ipse Blæsianum.
Hoc longum tibi vita dum manebit,
Hoc & post cineres erit tributum.

Ad Germanicum. XXXIX.

QVi Palatinæ caperet conuiuia mensæ,
  Ambrosiasque dapes, non erat ante locus.
Hic haurire decet sacrum, Germanice, nectar,
  Et Ganimedea pocula mixta manu;

Esse velis (oro) serus conuiua Tonantis.
Aut tu si properas Iuppiter, ipse veni.

Ad Faustinum. XL.

TRistis Athenagoras non misit munera nobis.
Quæ medio brumæ mittere mense solet.
An sit Athenagoras tristis Faustine, videbo:
Me certè tristem fecit Athenagoras.

Ad Mathonem. XLI.

SI te sportula maior ad beatos
Non corruperit, vt solet: licebit
De nostro, Matho, centies laueris.

In Fabium, & Chrestillam. XLII.

EFfert vxores Fabius, Chrestilla maritos
Funereamque toris quassat vterque facem.
Victores committat Hymen: quos iste manebit
Exitus, vna duos vt Libitina ferat.

Ad Titullum. XLIII.

TItulle moneo, viue semper: hoc serum est:
Sub pedagogo ceperis licet, serum est.
At tu miser, Titulle, nec senex viuis:
Sed omne limen conteris salutator,
Et manè sudas vrbis osculis vdus,
Foroque triplici sparsus ante equos omneis,
Ædemque Martis, & Colossos Augusti
Curris per omnes, tertiasque, quintasque.
Rape, congere, aufer, posside: relinquendum est.
Superba densis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Iurabit hæres, te nihil reliquisse,
Supraque pluteum te iacente, vel saxum,
Fartus papyro dum tibi torus crescit,
Flentes superbus increpabit eunuchos,
Tuoque sumptu filius (velis, nolis)
Cœnam cum amicis nocte protrahet prima.

Ad Flaccum. XLIV.

PRiscus ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur, hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento splendescat turbida lino
Amphora centeno consule facta minor.

Con-

Continget nox quando meis tam candida mensis:
Tam iusto dabitur quando calere mero?
Cum te Flacce, mihi reddet Cythereia Cypros:
Lætitiæ fiet tam bona caussa meæ.

In variè se tondentem. XLV.

PArs maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est,
Pars vulsa est: vnum quis putet esse caput?

De Abolla Crispini. XLVI.

NEscit cui dederit Tyriam Crispinus Abollam
Dum mutat cultus, induiturque togam. (mur
Quisquis habes, humeris sua munera redde, præca-
Non hoc Crispinus te, sed Abolla rogat.
Non quicumque capit saturatas murice vestes:
Nec nisi delicijs conuenit iste color.
Si te præda iuuat, fœdique insania lucri,
Qua possis melius fallere, sume togam.

Ad Cæsarem. XLVII.

QVanta Gigantei memoratur mensa triumphi:
Quantaque nox superis omnibus illa fuit;
Qua bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis poscere vina Iouem:
Tanta tuas celebrant, Cæsar, conuiuia laurus;
Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.
Vescitur omnis eques tecum populusque patresque,
Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto maiora dedisti;
Promissa est nobis sportula, recta data est.

De Phiala Instantii Rufi. XLVIII.

QVis labor in Phiala, docti Myos: an ne Myronis
Mentoris hæc manus est? an, Policlete, tua?
Liuescit nulla caligine fusca, nec odit
Exploratores nubila massa focos.
Vera minus flauo radiant electra metallo;
Et niueum fœlix pustula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: sic alligat orbem,
Plurima cum tota lampade luna nitet.
Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
Cultus; ab hoc mallet vecta fuisset soror.
Hunc nec Cinyphius tonsor violauerit, & tu
Ipse tua pasci vite Liæe velis

Terga premit pecoris geminis puer aureus alis
Palladius tenero lotos ab ore sonat.
Sic Methymnæo gauisus Arione Delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Egregium repleant munus Setina; videtur
Ipse puer nobis, ipse sitire caper,
Det numerum cyathis Instanti littera Rufi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.

Ad Cæsarem. XLIX.

MAgna licet toties tribuas, maiora daturus
Dona, ducum Victor, victor & ipse tui;
Diligeris populo non propter præmia, Cæsar,
Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

Ad Germanicum de Leone. L.

AVditur quantum Massylla per auia murmur;
Innumero quoties silua Leone furit;
Pallidus attonitos ad Pœnamapalia pastor
Cùm reuocat tauros, & sine mente pecus:
Tantus in Ausonia fremuit modò terror arena:
Quis non esse gregem crederet? vnus erat:
Sed cuius tremerent ipsi quoque iura leones,
Cui diadema daret, marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem sparsit honorem,
Aurea lunatæ cum stetit vnda iubæ!
Grandia quam decuit latum Venabula pectus,
Quantaque de magna gaudia morte tulit!
Vnde tuis, Libye, tam felix gloria siluis?
A Cybeles nunquid venerat ille iugis?
An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro,
Hanc tibi vel frater, vel pater ipse feram?

Ad Flaccum. LI.

TEmporibus nostris ætas cum cedat auorum,
Creuerit, & maior cum duce Roma suo;
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quenquam tanta bella sonare tuba.
Sint Mœcenates, non deerunt, Flacce, Marones:
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Iugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oues.

Risit

Risit Thuscus eques, paupertatemque malignam
  Reppulit, & celeri iussit abire fuga.
Accipe diuitias, & vatum maximus esto,
  Et pulchram dixit dilige Calliopen.
Excidit attonito pinguis Galathea Poetæ,
  Thestylis, & rubras messibus vsta genas.
Protinus Italiam concepit & Arma, Virumque.
  Qui modo vix culicem fleuerat ore rudi.
Quid Varros, Marsosque loquar, ditataque vatum
  Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, si munera Mecœnatis
  Des mihi? Virgilius non ero, Marsus ero.

De Picente. III.

TReis habuit dentes, pariter quos exspuit omnes
  Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum.
Collegitque sinu fragmenta nouissima laxi
  Oris, & aggesta contumulauit humo,
Ossa licet quondam defuncti non legat hæres,
  Hoc sibi iam Picens præstitit officium.

In Artemidorum. IIII.

CVm tibi tam crassæ sint, Artemidore, lacernæ:
  Possim te Sagarim iure vocare meum.

In Luscum furem. IV.

ASpicis hunc vno contentum lumine, cuius
  Lippa sub attrita fronte lacuna patet?
Ne contemne caput, nihil est furacius illo;
  Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu conuiuam cautus seruare memento,
  Tunc furit, atque oculo luscus vtroque videt.
Pocula solliciti perdunt, ligulasque ministri,
  Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,
  Et rectus lenis sæpè duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lacerna
  Erubuit fallax, ardeat illa licet,
Si nihil inuasit, puerum tunc arte dolosa
  Circuit, & soleas surripit ipse suas.

In Claudiam. IV.

SVmma Palatini poteras æquare colossi,
  Si fieres breuior, Claudia, sesquipedem.

De Carino ad Seuerum. LVI.

LIuet Carinus, rumpitur, furit, plorat,
Et quærit altos, vnde pendeat, ramos:
Non iam quòd orbe cantor, & legor toto,
Nec vmbilicis quòd decorus & cedro,
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes;
Sed quòd sub vrbe rus habemus æstiuum,
Vehimurque mulis non vt ante conductis,
Quid imprecabor, ô Seuere, liuenti?
Hoc opto: mulas habeat & suburbanum.

De Picente. LVII.

SCribit in auersa Picens epigrammata charta;
Et dolet, auerso quòd facit illa deo.

In Clytum. LVIII.

VT poscas Clyte, munus exigasque,
Vno nasceris octies in anno:
Et solas, puto, treisque, quatuorve
Non natalitias habes Kalendas.
Sit vultus tibi leuior licebit
Tritis littoris aridi lapillis,
Sit moro coma nigrior caduco:
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut massam modo lactis alligati:
Tu nobis, Clyte, iam senex videris
Tam multos quis enim fuisse credat
Natales Priamive, Nestorisve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quòd si ludis adhuc, semelque nasci
Vno iam tibi non sat est in anno;
Natum te, Clyte, nec semel putabo.

Ad Germanicum. LIX.

HIc, vbi fortunæ reducis fulgentia latè
Templa nitent, fælix area nuper erat.
Hic stetit Arctoi formosus puluere belli
Purpureum fundens Cæsar ab ore iubar.
Hic lauro redimita comas, & candida cultu
Roma salutauit voce, manuque ducem.
Grande loci meritum testantur, & altera dona:
Stat Sacer & domitis gentibus arcus ouat.

Hic

Hic gemini currus numerant elephanta frequentem:
Sufficit immensis aureus ipse iugis.
Hæc est digna tuis, Germanice, porta triumphis:
Hos aditus vrbem Martis habere decet.

De Consulatu Silij. lx.

AVgusto pia thura, victimasque
Pro nostro date Silio, Camœnæ.
Bis senos iubet en redire fasces
Natus consule, nobilique virga
Vatis Castaliam domum sonare.
Rerum prima salus & vna Cæsar,
Gaudenti superest adhuc quod optet:
Felix purpura, tertiusque consul.
Pompeio dederit licet Senatus,
Et Cæsar genero sacros honores:
Quorum pacificus ter ampliauit
Ianus nomina, Silius frequentes
Mauult sic numerare consulatus.

In Cæcilianum. lxi.

HOras quinque puer nondum tibi nunciat, & tu
Iam conuiua mihi, Cæciliane, venis.
Cum modo distulerint raucæ vadimonia quartæ,
Et Floralitias lasset arena feras:
Curre, age, & illotos reuoca Calliste ministros:
Sternantur lecti: Cæciliane, sede
Caldam poscis aquam: nondum mihi frigida venit:
Alget adhuc nudo clusa culina foco.
Manè veni potius; nam cur te quinta moretur:
Vt ientes, sero, Cæciliane, venis?

Ad Entellum. lxii.

QVi Corcyræi vidit pomaria regis,
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
Inuida purpureos vrat ne bruma racemos,
Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
Condita perspicua viuit vindemia gemma,
Et tegitur fœlix, nec tamen vua latet.
Egregium lucet sic per bombycina corpus:
Calculus in nitida sic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum sterilis ferre iubetur hyemes

In Vacerram. lxiii.

MIraris veteres, Vacerra, solos:
Nec laudas, nisi mortuos poetas.
Ignoscas petimus, Vacerra: tanti
Non est, vt placeam tibi, perire.

De Nerua. lxiv.

QVanta quies placidi, tanta est facundia Neruæ:
Sed cohibet vires, ingeniumque pudor.
Cum siccare sacram largo Permessida posset
Ore, verecundam maluit esse sitim,
Pieriam tenui frontem redimire corona
Contentus, famæ nec dare vela suæ.
Sed tamen hunc nostris scit temporis esse Tibullum,
Carmina qui docti nota Neronis habet.

In Posthumianum. lxv.

QVatuor argenti libras mihi tempore brumæ
Misisti ante annos Posthumiane, decem.
Speranti plures (nam stare, aut crescere debent
Munera) venerunt plusve minusve duæ.
Tertius, & quartus multo inferiora tulerunt.
Libra fuit quinto Septitiana: quid est?
Bessalem ad scutulam sexto peruenimus anno,
Post hunc in cotula rasa selibra data est.
Octauus ligulam misit sex tante minorem
Nonus aculeuius vix cochleare tulit.
Quod mittat nobis decimus iam non habet annus,
Quattuor ad libras, Posthumiane, redi.

Librum suum Artano mittit. lxvi.

NOndum murice cultus, asperoque
Morsu pumicis aridi politus,
Artanum properas sequi, libelle,
Quem pulcherrima iam redire Narbo,
Docti Narbo Paterna Votieni
Ad leges iubet, annuosque fasces:
Votis quod paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, & hic amicus,
Quàm vellem fieri meus libellus!

Ad Instantium. lxvii.

INstanti, quo nec sincerior alter habetur
Pectore, nec niuea simplicitate prior.

Si

Si dare vis nostræ vires, animosque Thaliæ,
Et victura petis carmina: da quod edam.

In Malum Medicum. lxviii.

HOplomachus nūc es, fueras ophthalmicus ante:
Fecisti medicus, quod facis hoplomacus.

De Gallo Lingono. lxix.

DVm repetit sera conductos nocte penates
Lingonus à Tecta, Flaminiaque recens:
Depulit offenso vitiatum pollice talum,
Et iacuit toto corpore fusus humi.
Quid faceret Gallus? qua se ratione moueret?
Ingenti domino seruulus vnus erat,
Tam macer, vt minimam posset vix ferre lacernam
Succurrit misero casus, opemque tulit.
Quattuor inscripti portabant vile cadauer,
Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos comes inualidus submissa voce precatur,
Vt quocunque velint corpus inane ferant,
Permutatur onus, stipataque tollitur alte,
Grandis in augusta sarcina sandapila.
Hic mihi de multis vnus, Lucane, videtur
Cui merito dici, mortue Galle, potest.

In Gallicum. lxx.

DIc verum mihi, Marce, dic amabo:
Nil est quod magis audiam libenter;
Sic & cum recitas tuos libellos,
Et caussam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Verò verius ergo quid sit audi.
Verum, Gallice, non libenter audis.

Ad Liberum. lxxi.

LIber amicorum dulcissima cura tuorum,
Liber in æterna viuere digna rosa:
Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea serta caput:
Candida nigrescant vetulo cristalla Falerno,
Et seruet nitidos vxor honesta lares.

Qui sic vel medio finitus vixit in æuo,
Longior huic facta est, quam data vita fuit.

De ludis Stellæ ad Cæsarem. LXXII.

QVos cuperet Phlegræa suos victoria ludos,
Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos,
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi.
O pudor! ò pietas! & putat esse parum.
Non illi satis est turbato sordidus auro
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
Omnis habet sua dona dies, nec linea diues
Cessat: & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt subitis speciosa numismata nimbis,
Nunc dat spectatas tessera larga feras.
Nunc implere sinus securos gaudet, & absens
Sortitur dominos, ne laceretur auis.
Quid numerem currus, ter denaque præmia palmæ,
Quæ dare non semper consul vterque solet?
Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore:
Quod spectatorem te tua laurus habet.

Ad Cæsarem Augustum. LXXIII.

SAnctorum nobis miracula reddis auorum,
Nec pateris, Cæsar, sæcula cana mori.
Cum veteres Latiæ ritus renouantur arenæ,
Et pugnet virtus simpliciore manu.
Sic priscis seruatur honos te præside templis,
Et casa tam culto sub Ioue nomen habet,
Sic noua dum condis, reuocas, Auguste priora:
Debentur quæ sunt, quæque fuere tibi.

In Gelliam. LXXIV.

NOn per mystica sacra Dindymenes,
Nec per niliacæ bouem iuuencæ,
Nullos denique per deos, deasque
Iurat Gellia, sed per vniones.
Hos amplectitur, hos deosculatur.
Hos fratres vocat, hos vocat sorores:
Hos natis amat acrius duobus.
His si quo careat misella casu,
Victuram negat esse se nec horam.

Eheu quam bene nunc, Papyriane,
Annæi faceret manus Sereni!

Ad Augustum. lxxv.

DAnte tibi turba querulos, Auguste, libellos,
Non quoque quod Domino carmina paruá damus;
Posse Deum rebus pariter, Musisque vacare;
Scimus & hæc etiam serta placere tibi.
Fer vates Auguste, tuos; nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, delitiæque sumus.
Non quercus te sola decet, nec laurea Phœbi,
Fiat & ex hedera ciuica nostra tibi.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

LIBER NONVS.

Ad Auitum. I.

NOte, licet non vis, ſublimi pectore vates;
Cui referet ſerus præmia digna cinis.
Hoc tibi ſub noſtra breue carmen imagine viuat,
Quam non obſcuris iungis, Auite, viris.
Ille ego ſum nulli nugarum laude ſecundus,
Quem non miraris, ſed puto lector am::s.
Maiores maiora ſonent; mihi parua locuto
Sufficit in veſtras ſæpe redire manus.

Martialis Turanio ſuo S.

Aue mi Turani frater cariſſime. Epigramma, quod extra ordinem paginarum eſt, ad Stertinium clariſſimum virum ſcripſimus, qui imaginem meam ponere in bibliotheca ſua voluit. De quo ſcribendum tibi putaui, ne ignorares Auitus iſte qui vocaretur. Vale, & para hoſpitium.

De Templo Flauiæ gentis. II.

DVm Ianus hyemes, Domitianus autumnos,
Auguſtus annis commodabit æſtates;
Dum grande famuli nomen afferet Rheni
Germanicarum magna lux Kalendarum;
Tarpeia ſummi ſaxa dum patris ſtabunt;
Dum voce ſupplex, dumque thure placabit
Matrona diuæ dulce Iuliæ numen
Manebit altum Flauiæ decus gentis,
Cum ſole, & aſtris cumque luce Romana,
Inuicta quidquid condidit manus, cœlum eſt.

Ad Auguſto. III.

QVantum iam ſuperis, Cæſar, Cœloque dediſti,
Si repetas, & ſi creditor eſſe velis:
Grandis in æther: licet auctio fiat olympo,
Coganturque dei vendere quicquid hab::t.

Con-

Conturbabit Atlas, & non erit vncia tota,
Decidat tecum qua pater ipse deum.
Pro Capitolinis quid enim tibi soluere templis,
Quid pro Tarpeiæ frondis honore potest?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alcidem, Phœbumque piosque Laconas
Addita quid Latio Flauia templa polo?
Expectes, & sustineas, Auguste, necesse est,
Nam tibi quod soluat, non habet arca Iouis.

In Paullam. IV.

NVbere vis Prisco, non miror, Paulla: sapisti.
Ducere te non vult Priscus: & ille sapit.

In Afrum. V.

DIcere de Lybicis reduci tibi gentibus, Afer,
Continuis volui quinque diebus, Aue.
Non vacat, aut dormit, dictum bis terque reuerso:
Iam satis est: non vis, Afer, auere; vale.

Ad Bithynicum. VI.

NIl tibi legauit Fabius, Bithynice; cui tu
Annua, si memini millia sena dabas:
Plus nulli dedit ille; queri, Bithynice, noli.
Annua legauit millia sena tibi.

In Cantharum. VII.

COenes, Canthare; cum foris libenter;
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus.
Liber non potes, & gulosus esse.

De Farino VIII.

NOmen cum violis, rosisque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni,
Hyblam quod sapit, Atticosque flores,
Quod nidos olet alitis superbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Nomen nobile, molle, delicatum
Versu dicere non rudi volebam:
Sed tu syllaba contumax repugnas.
Dicunt Earinon tamen poetæ:
Sed Græci quibus est nihil negatum.
Et queis ἄρες ἄρες decet sonare:

No-

Nobis non licet esse tam disertis.
Qui musas colimus seueriores.

De Eodem. IX.

SI daret autumnus mihi nomen, ὀπωρινὸς essem:
Horrida si brumæ sidera, χειμερινὸς
Dictus ab æstiuo θέρινος tibi mense vocarer:
Tempora cui nomen verna dedere, quis est?

De Eodem. X.

NOmen habes, teneri quod tempora nuncupat anni:
Cum breue Cecropiæ ver populantur apes.
Nomen, Erythreis quod littera facta lapillis,
Gemma quod Helyadum pollice trita notet.
Quod penna scribente grues ad sidera tollant,
Quod decet in sola Cæsaris esse domo.

In fictos amicos. XI.

HVnc, quem cœna tibi, quem mensa parauit amicum,
Esse putas fidę pectus amicitiæ?
Aprum amat & mullos, & sumen, & ostrea: non te.
Tam bene si cœnem, noster amicus erit.

Ad Cæsarem Augustum. XII.

EST mihi, sitque precor longum, te præside, Cæsar,
Rus minimum: parui sunt, & in vrbe lares.
Sed de valle breui, quas det sitientibus hortis,
Curua laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo se rore foueri,
Cum mihi vicino Martia fonte sonet.
Quam dederis nostris, Auguste, penatibus vndam,
Castalis hæc nobis, aut Iouis imber erit.

In Sabellum. XIII.

LAudas balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lauari.

Ad Cæsarem. XIV.

HÆc, quæ tota patet, tegiturque, & marmore, & auro,
Infantis domini conscia terra fuit.

Fœ-

Fœlix quæ tantis sonuit vagitibus, & quæ
Vidis reptantes, sustinuitque manus:
Hic steterat veneranda domus, quæ præstitit orbi,
Quod Rhodos, astrifero quod pia Creta polo.
Curetes texere Iouem crepitantibus armis,
Semiuiri poterant qualia ferre Phryges.
At te protexit superum pater, & tibi, Cęsar,
Pro iaculo, & parma, fulmen, & ægis erat.

Ad Pastorem. XV.

CRedis ob hoc me, Pastor, opes fortasse rogare,
Propter quod vulgus, crassaque turba rogat:
Vt Setina meos consumat gleba ligones,
Et sonet innumera compede Tuscus ager.
Vt Mauri Libycis centum stent dentibus orbes,
Et crepet in nostris aurea lamna toris;
Nec labris nisi magna meis crystalla terantur,
Et faciant nigras nostra Falerna niues:
Vt Canusinatus nostro Syrus assere sudet
Et mea sit culto sella cliente frequens:
Vt lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
Et Massyleum virga gubernet equum.
Est nihil ex istis: superos, ac sidera testor.
Ergo quid? vt donem, Pastor, & ædificem.

Ad Charum. XVI.

O, Cui virgineo flauescere contigit auro,
Dic, vbi Palladium sit tibi, Chare, decus?
Aspicis en domini fulgentes marmora vultus,
Venit ad has vltro nostra corona comas.
Albanæ liuere potest pia quercus oliuæ,
Cinxerit inuictum quod prior illa caput.

Ad Eumdem. XVII.

QVis Palladinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies, hęc sunt Iouis ora sereni:
Sic tonat ille Deus, cum sine nube tonat:
Non solam tribuit Pallas tibi, Chare, coronam,
Effigiem domini, quam colis, illa dedit.

De

De Nerua. XVIII.

AVdet facundo qui carmina mittere Neruæ,
Pallia donabit Glaucina, Cosme, tibi.
Pæstano violas, & cana ligustra colono,
Hyblæis apibus Corsica mella dabit.
Sed tamen, & paruæ nonnulla est gratia musæ:
Appetitur posito vilis oliua lupo.
Nec tibi sit mirum, modici quod conscia vatis,
Iudicium metuat nostra Thalia tuum.
Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures:
Lasciuum iuuenis cum tibi lusit opus.

Epitaphium Latini. XIX.

DVlce decus scenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego sum: plausus, delitiæque tuæ:
Qui spectatorem potui fecisse Catonem:
Soluere qui Curios Fabriciosque graues.
Sed nihil à nostro sumpsit mea vita theatro;
Et sola tantum scenicus arte feror;
Nec poteram gratus domino sine moribus esse.
Interius mentes inspicit ille deus
Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi,
Roma sui famulum dum sciat esse Iouis.

Epitaphium Philenis. XX.

SÆcula Nestoreæ permensa, Phileni, senectæ,
Rapta es ad infernas tam cito Ditis aquas?
Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
Tempora: maior erat mensibus illa tribus.
Heu quæ lingua siles? non illam mille catastæ
Vincebant, nec quæ turba Seraphin amat;
Nec matutini cirrata caterua magistri,
Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.
Quæ nunc Thessalico lunam deducere rhombo,
Quæ sciet hos, illos perdere lena toros?
Sit tibi terra leuis, mollique tegaris arena,
Ne tua non possint eruere ossa canes.

In tumulum Antistij. XXI.

CAppadocum sæuis Antistius occidit oris
Rusticus: ò tristi crimine terra nocens:
Rettulit ossa sinu cari Nigrina mariti,
Et questa est longas non satis esse vias:

Cum-

Cumque daret sanctam tumulis, quibus inuidet, Vrnam

Visa sibi est rapto bis viduata viro.

De Velij voto. XXII.

DVm comes Arctois hæreret Cæsaris armis
Velius, hanc Marti pro duce vouit auem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poscebat iam sibi vota Deus.
Ipse suas anser lætus properauit ad aras:
Et cecidit sanctis hostia parua focis.
Octo vides patulo pendere numismata rostro
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non sanguine, Cæsar,
Victima: iam ferro non opus esse docet.

De Templo gentis Flauiæ. XXIII.

IVpiter Idæi risit mendacia busti,
Cum videt Augusti Flauia templa poli.
Atque inter mensas largo iam nectare fusus,
Pocula cum Marti traderet ipse suo:
Respiciens Phœbum pariter, Phœbique sororem
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat.
Cnossia vos, inquit, nobis monumenta dedistis:
Cernite, quam plus sit Cæsaris esse patrem.

In Philomusum. XXIV.

ARtibus his semper cœnam, Philomuse, mereris:
Plurima dum fingis, sed quasi vera refers.
Scis quid in Arsacia Pacorus deliberet aula,
Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci Cartis mandata resignas;
Victricem laurum quam venit ante vides.
Scis, quoties Phario madeat Ioue fusca Syene;
Sic quota de Lybico littore puppis eat:
Cuius Iuneæ capiti nascantur oliuæ:
Destinet ætherius cui sua serta pater.
Tolle tua artes, hodie cœnabis apud me:
Hac lege: vt narres nil Philomuse, noui.

Ad Agathinum. XXV.

SVmma licet velox, Agathine, pericula ludas:
Non tamen efficies, vt tibi parma cadat.

No-

Nolentem sequitur, tenuesque reuersa per auras
  Vel pede, vel tergo, clune, vel vngue sedet.
Lubrica Corycio quamuis sint pulpita nimbo:
  Et rapiant celeres vela negata Noti:
Securos pueri neglecta perambulat artus,
  Et nocet artifici ventus & vnda nihil.
Vt peccare velis, cum feceris omnia, falli
  Non potes. arte opus est, vt tibi parma cadat.

De Natali Cæsoniæ. XXVI.

PRima Palatino lux est hæc orta Tonanti,
  Optasset Cybele qua peperisse Iouem:
Hac, & casta mei genita est Cæsonia Rufi:
  Plus debet matri nulla puella suæ.
Lætatur gemina votorum sorte maritus,
  Contigit hunc illi quod bis amare diem.

Ad Apollinem pro Stella.

XXVII.

CAmpis diues Apollo sic marinis,
  Sic semper senibus fruare cycnis:
Doctæ sic tibi seruiant sorores,
Nec Delphis tua mentiatur vlli:
Sic pallatia te colant, amentque
Bis senos cito te rogante fasces
Det Stellæ bonus, annuatque Cæsar,
Fœlix tunc ego, debitorque voti
Casurum tibi rusticas ad aras
Ducam cornibus aureis iuuencum.
Nata est hostia, Phœbe, quid moraris?

De Statua Herculis. XXVIII.

HIc, qui dura sedens porrecto saxa leone
  Mitigat exiguo magnus in ære Deus,
Quæque tulit spectat resupino sidera vultu:
  Cuius læua calet robore: dextera mero:
Non est fama recens, nec nostri gloria cœli,
  Nobile Lysippi munus, opusque vides.
Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,
  Qui cito perdomito victor in orbe iacet.
Hunc puer ad Lybicas iurauerat Hannibal aras:
  Iusserat hic Syllam ponere regna trucem.

Offen-

Offensus variæ tumidis terroribus aulæ,
Priuatos gaudet nunc habitare Lares.
Vtque fuit quondam placidi conuiua Molorchi:
Sic voluit docti Vindicis esse Deus.

De eadem Statua. XXIX.

ALcides modo Vindicem rogabam,
Esset cuius opus, laborque fœlix,
Risit (nam solet hoc) leuique nutu,
Græce nunquid, ait, Poeta nescis?
Inscripta est basis, indicatque nomen,
Λυσίππου lego, Phidiæ putaui.

Ad Marcellinum. XXX.

MIles Hyperboreos modo, Marcelline, Triones
Et Getici tuleris sidera pigra poli,
Ecce Prometheæ rupes, & fabula montis,
Quam prope sunt oculis nunc adeunda tuis.
Videris immensis cum conclamata querelis
Saxa senis, dices; durior ille fuit.
Et licet hoc addas: potuit qui talia ferre,
Humanum merito finxerat ille genus.

In Gellium. XXXI.

GEllius ædificat semper: modo limina ponit:
Nunc foribus claues aptat, emitque seras;
Nunc has, nunc illas reficit mutatque fenestras;
Dum tamen ædificet, quid libet ille facit.
Oranti nummos vt dicere possit amico
Vnum illud verbum Gellius, ædifico.

In Pannicum. XXXII.

DEmocritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas,
Quidquid, & hirsutis squallet imaginibus.
Sic quasi Pythagoræ loqueris successor, & hæres;
Præpendet mento nec tibi barba minor.
Tu qui sectarum caussas, & pondera nosti,
Dic mihi, furari, Pannice, dogma quod est?

In Gallicum. XXXIII.

HÆredem cum me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua iurares sacra, caputque tuum;
Credimus: (quis enim damnet sua vota libenter?)
Et spem muneribus fouimus vsque datis:

Inter

Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
Misimus, Ætola de Calidone putes.
At tu continuo populumque patresque vocasti:
Ructat adhuc aprum callida Roma meum:
Ipse ego (quis credat?) conuiua nec vltimus hæsi,
Sed nec costa data est, caudave missa mihi,
De quadrante tuo quid sperem, Gallice? nulla
De nostra nobis vncia venit apro.

De Partheniana toga. XXXIV.

HÆc est illa meis multum cantata libellis,
Quam meus edidicit lector, amatque togam,
Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
Munus: in hac ibam conspiciendus eques:
Dum noua, dum nitida fulgebat splendida lana,
Dumque erat auctoris nomine digna sui.
Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
Quam possis niueam dicere iure tuo.
Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga iam non est Partheniana, mea est.

In Gaurum. XXXV.

INgenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum.
Carmina quod faciam, quæ breuitate placent:
Confiteor sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Langona viuum:
Tu magnus puerum, Gaure, Giganta facis.

De Lucano, & Tullo. XXXVI.

QVod semper superos inuito fratre rogasti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori,
Inuidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad vndas
Optabat, quamuis sit minor, ire prior;
Tu colis Elysios, nemorisque habitator amœni
Esse tuo primum nunc sine fratre cupis.
Et si iam nitidis alternus venit ab astris;
Pro Polluce mones Castora, ne redeat.

Ad Quinctum Ouidium. XXXVII.

SI credis mihi Quincte, quod mereris,
Natales Ouidi, tuos Apriles,
Vt nostras amo Martias Kalendas
Fęlix vtraque lux, diesque nobis

Si-

Signandi melioribus lapillis !
Hic vitam tribuit, sed hic amicum ;
Plus dant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

Ad Eundem. XXXVIII.

NAtali tibi, Quincte, tuo dare parua volebam
Munera ; tu prohibes: imperiosus homo es.
Parendum est monitis ; fiat, quod vterque iubemus :
Et quod vtrumque iuuat; tu mihi, Quincte, dato.

Ad Cognatum. XXXIX.

SI mihi Picena turdus palleret oliua,
Tenderet aut nostras silua Sabina plagas :
Aut crescente leuis traheretur arundine præda
Pinguis, & implicitas virga teneret aues :
Cara daret sollenne tibi cognatio munus,
Nec frater nobis nec prior esset auus.
Nunc sturnos inopes, fringuillarumque querelas
Audit, & arguto passere vernat ager.
Inde salutatus picæ respondit arator :
Hinc prope summa rapax miluus in astra volat.
Mittimus ergo tibi paruæ munuscula cortis,
Qualia si recipis, sæpe propinquus eris.

Ad Flaccum. XL.

LVce propinquorum, qua plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce paro :
Succurrit nobis ingens, onerosaque turba :
In qua se primum quisque, meumque putat.
Demeruisse duos, votum est: offendere plures,
Vix tutum: multis mittere dona, graue est.
Qua possum, sola veniam ratione merebor :
Nec Stellæ turdos, nec tibi Flacce, dabo.

In Hedylum. XLI.

NIl est tritius Hedyli lacernis.
Non ansæ veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,
Nec quæ Flaminiam secant salebræ,
Nec qui littoribus nitent lapilli,
Nec Tusca ligo vinea politus,

Nec

Nec pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quaſſa mulionis,
Nec raſum cauea latus biſontis,
Nec dens iam ſenior ferocis apri.
Res vna eſt tamen (ipſe non negabit)
Naſus tritior Hedyli lacernis.

Ad Nympham Sabini. XLII.

NYmpha ſacri regina lacus, cui grata Sabinus,
Et manſura pio munere templa dedit:
Sic montana tuos ſemper colat Vmbria fontes,
Nec tua Baianas Sarſina malit aquas:
Excipe ſollicitos placide, mea dona, libellos;
Tu fueris Muſis Pegaſis vnda meis.
Nympharum templis quiſquis ſua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipſe monet.

In Mamurram. XLIII.

IN ſeptis Mamurra diu, multumque vagatus,
Hic vbi Roma ſuas aurea vexat opes:
Inſpexit varias merces, oculiſque comedit,
Non has, quas primæ proſtituere caſæ;
Sed quas arcanæ ſeruant tabulata cataſtæ,
Et quas non populus, nec mea turba videt.
Inde ſatur menſas, & opertos exuit orbes,
Expoſitumque alte pingue popoſcit ebur.
Et teſtudineum menſus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non ſatis eſſe ſuo.
Conſuluit nares, an olerent æra Corinthon;
Culpauit ſtatuas & Polyclete tuas.
Et turbata breui queſtus cryſtallina vitro,
Myrrhina ſignauit, ſepoſuitque decem:
Expendit veteres calathos, & ſi qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu.
Et virides picto gemmas numerauit in auro,
Quicquid, & a niuea grandius aure ſonat.
Sardonychas veros menſa quæſiuit in omni,
Et pretium magnis fecit iaſpidibus.
Vndecima laſſus cum iam diſcederet hora,
Aſſe duos calices emit, & ipſe tulit.

De

De Corona rosea. XLIV.

SEu tu Pæstanis genita es, seu Tiburis aruis,
Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto,
Seu modo Campani gloria ruris eras:
Pulchrior vt nostro videare, corona, Sabino,
De Nomentano te pudet esse meo.

De Platano Cæsaris. XLV.

IN Tartessiacis domus est notissima terris,
Qua diues placidum Corduba Bœtin amat:
Vellera natiuo pallent vbi flaua metallo,
Et linit Hesperium bractea viua pecus:
Ædibus in medijs totos amplexa penates
Stat platanus densis Cæsariana comis:
Hospitis inuicti posuit quam dextera fœlix,
Cœpit & ex illa crescere virga manu.
Auctorem, dominumque nemus sentire videtur:
Sic viret, & ramis sidera celsa petit.
Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni:
Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas.
Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,
Terruit & tacitam fistula sera domum:
Atque oluere lares comissatore Lyæo,
Creuit, & effuso latior vmbra mero:
Hesternisque rubens deiecta est herba coronis;
Atque suas potuit dicere nemo rosas.
O dilecta deis, ò magni Cæsaris arbos,
Ne metuas ferrum, sacrilegosque focos;
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores;
Non Pompeianæ te posuere manus.

De Philæni. XLVI.

TInctis murice vestibus quod omni,
Et nocte vtitur, & die Philænis,
Non est ambitiosa, non superba:
Delectatur odore, non colore.

De Statua Cæsaris. XLVII.

HErculis in magni vultus descendere, Cæsar
Dignatus Latiæ dat noua templa viæ:
Qua Triuiæ nemorosa petit dum regna viator
Octauum domina marmor ab vrbe legit.

De

De Eadem Statua. XLVIII.

ANte colebatur votis, & sanguine largo:
Maiorem Alciden nunc minor ipse colit.
Hunc magnus rogat alter opes, rogat alter honores:
Illi securus vota minora facit.

Ad Herculem de Eadem Statua.
XLIX.

ALcide Latio nunc agnoscende Tonanti.
Postquam pulchra Dei Cæsaris ora geris,
Si tibi tunc isti vultus, habitusque fuissent:
Cesserunt manibus cum fera monstra tuis,
Argolico famulum non te seruire tyranno
Vidissent gentes, sæuaque regna pati.
Sed tu iussisses Eurysthea, nec tibi fallax
Portasset Nessi perfida dona Lichas.
Oetæi sine lege rogi securus adisses
Astra patris summi, quæ tibi pœna dedit,
Lydia nec dominæ traxisses pensa superbæ:
Nec Styga vidisses, tartareumque canem.

In magistrum ludi. L.

QVid tibi nobiscum est ludi scelerate magister,
Inuisum pueris, virginibusque caput?
Nondum cristati rupere silentia galli;
Murmure iam sæuo, verberibusque tonas.
Tam graue percussis incudibus æra resultant,
Caussidicum medio cum faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
Vincenti parmæ cum sua turba fauet,
Vicini somnum non tota nocte rogamus:
Nam vigilare leue est, peruigilare graue;
Discipulos dimitte tuos: vis, garrule, quantum
Accipis, vt clames, accipere vt taceas?

In Macilianum. LI.

DIxerat, ò MORES, ò TEMPORA! Tullius olim,
Sacrilegum strueret cum Catilina nefas;
Cum gener, atque socer diris concurreret armis,
Mæstaque ciuili cæde maderet humus

Cur

Cur nunc, ò MORES, cur nunc, ò TEMPORA! dicis?
Quod tibi non placeat, Mæciliane, quid eſt?
Nulla ducum feritas, nulla eſt inſania ferri;
Pace frui certa, lætitiaque licet.
Non noſtri faciunt tua quod tibi tempora ſordent,
Sed faciunt mores, Mæciliane, tui.

De Leone, & Ariete. III.

MAſſyli leo fama iugi, pecoriſque maritus
Lanigeri, mirum qua coiere fide.
Ipſe, licet, videas, cauea ſtabulantur in vna,
Et pariter ſocias carpit vterque dapes.
Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis,
Concordem ſatiat ſed rudis agna famem,
Quid meruit terror Nemees, quid proditor Helles;
Vt niteant celſi lucida ſigna poli?
Sidera ſi poſſent, pecudeſque feræque merere;
Hic aries aſtris, hic leo dignus erat.

Ad Liberum. IIII.

LIber Amyclæa frontem vittate corona,
Qui quatis Auſonio verbera Graia manu;
Cluſa mihi texto cum prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo ſi nomine munera ferres,
Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

In Sutorem. IIV.

DEntibus antiquas ſolitus producere pelles,
Et mordere luto putre, vetuſque ſolum:
Præneſtina tenes defuncti rura patroni,
In quibus, indignor, ſi tibi cella fuit.
Rumpis, & ardenti madidus cryſtalla Falerno,
Et frueris domini proſperitate tui.
At me litterulas ſtulti docuere parentes:
Quid cum grammaticis, rhetoribuſque mihi?
Frange leues calamos, & ſcinde, Thalia, libellos,
Si dare ſutori calceus iſta poteſt.

De effige Camoni. IV.

EFfigiem pueri tantum pictura Camoni
Seruat, & infantis prima figura manet.
Florentes nulla ſignauit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

De balneo, & Thermis Tuccæ. LVI.

NEc silice duro, structilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
Sed strage nemorum, pineaque compage,
Vt nauigare Tucca balneo possit.
Idem beatas lautus exstruit thermas
De marmore omni, quod Carystos inuenit,
Quod Phrygia Sinas, Afra quod Nomas mittit,
Et quod virenti fonte lauit Eurotas.
Sed ligna desunt: subijce balneum thermis.

De effigie Camoni. LVII.

HÆc sunt illa mei, quæ cernitis ora Camoni:
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creuerat hic vultus bis denis fortior annis,
Gaudebatque suas pingere barba genas,
Et libata semel summos modo purpura cultros
Sparserat: inuidit de tribus vna soror:
Et festinatis incidit stamina pensis,
Absentemque patri rettulit vna rogum.
Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis maior imago meis.

De conuiuio Prisci. LVIII.

QVod optimum sit disputat conuiuium,
Facunda Prisci pagina:
Et multa dulci, multa sublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit quæritis conuiuium?
In quod choraules non venit.

De Galla, & Picentino. LIX.

FVnera post septem nupsit tibi Galla virorum,
Picentine; sequi vult, puto, Galla viros.

Ad Augustum. LX.

ODerat ante ducum famulos, turbamque priorum,
Et pallatinum Roma supercilium:
At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum est
Vt sit cuique suæ cura secunda domus:
Tam placidæ mentes, tanta est reuerentia vestri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.

Ne-

Nemo ſuos, (hæc eſt aulæ natura potentis,)
Sed Domini mores Cæſarianus habet.

Ad Auctum. lxi.

LEctor, & auditor noſtros probat, Aucte, libellos:
Sed quidam exactos eſſe poeta negat.
Non minimum curo: nam cœnæ fercula noſtræ
Malim conuiuis quam placuiſſe cocis.

In Cinnam. lxii.

DIxerat aſtrologus periturum te citò, Cinna,
Nec puto mentitus dixerat ille tibi.
Nam tu dum metuis, ne quid poſt fata relinquas,
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
Biſque tuum decies, non toto tabuit anno:
Dic mihi non hoc eſt, Cinna, perire cito?

Ad Cæſarem. lxiii.

INter tanta tuæ miracula, Cæſar, arenæ,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum aures, ſed plus oculi debere fatentur
Se tibi, quod ſpectant qui recitare ſolent.

Ad Norbanum. lxiv.

CVm tua ſacrilegos contra, Norbane, furores,
Staret pro domino Cæſare ſancta fides:
Hæc ego Pieria ludebam tutus in vmbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiæ:
Me tibi Vindelicis Rhætus narrabat in oris,
Neſcia nec noſtri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixiſti: meus eſt ipſe Poeta, meus!
Omne tibi noſtrum, quod bis trieteride iuncta,
Ante dabat lector, nunc dabit auctor opus.

De Paullo. lxv.

LAnguidior noſtri ſi quando eſt Paullus Atili,
Non ſe, conuiuas abſtinet ille ſuos.
Tum languore quidem ſubito fictoque laboras,
Sed mea porrexit ſportula, Paulle pedes.

In obitum Seueri Silij. lxvi.

FEſtinata ſui gemeret cum facta Seueri
Silius, Auſonio non ſemel ore potens.
Cum grege Pierio mœſtus, Phœboque querebar,
Ipſe meum fleui, dixit Apollo, Linon.

Respexitque suam, quæ stabat proxima fratri,
Calliopen, & ait: tu quoque vulnus habes.
Adspice Tarpeium Pallatinumque tonantem:
Ausa nefas Lachesis læsit vtrumque Iouem.
Numina cum videas duris obnoxia fatis,
Inuidia possis exonerare deos.

Ad Lupercum. lxvii.

SEptem post calices Opimiani
Denso cum iaceam triente blæsus,
Affers nescio quas mihi tabellas,
Et dicis, modo liberum esse iussi:
Zonas (seruulus est mihi paternus:)
Signa: eras melius, Luperce fiet.
Nunc signat meus annulus lagenam.

Ad Rufum. lxviii.

DVm me captares, mittebas munera nobis:
Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
Vt captum teneas, capto quoque munera mitte;
De caueis fugiat ne male pastus aper.

Ad Stellam. lxix.

LEge nimis dura conuiuam scribere versus
Cogis, Stella: licet scribere, nempe malos.

Ad Flaccum. lxx.

SIc in gramine floreo reclinis,
Quam gemmantibus hinc, & inde riuis
Curua culculus excitatur vnda:
Exclusis procul omnibus molestis,
Pertundas glaciem triente nigro,
Frontem sutilibus ruber coronis.
Infamem nimio calore Cypron
Obserues, moneo, precorque Flacce:
Messes area cum teret crepantes,
Et fului iuba sæuiet leonis:
At tu diua Paphi remitte, nostris
Illæsum iuuenem remitte votis.
Sic Martis tibi seruiant Kalendæ,
Et cum thure, meroque victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

Laudat Cæsaris epulum. lxxi.

AD cœnam si me diuersa vocaret in astra
Hinc inuitator Cæsaris, inde Iouis.
Astra licet propius, pallatia longius essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem:
Quærite qui malit fieri conuiua Tonantis:
Me meus in terris Iuppiter, ecce tenet.

Ad Condylum. lxxii.

QVæ mala sint domini, quæ serui commoda, nescis,
Condyle, qui seruum te gemis, esse diu.
Dat tibi securos vilis lecticula somnos;
Peruigil in pluma Caius, ecce, iacet,
Caius à prima tremebundus luce salutat
Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.
Quod debes, Cai, redde inquit Phœbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis? podagra, chiragraque secatur
Caius, & mallet verbera mille pati.
Quod nec mane vomis, nec febrem, Condyle, sentis:
Non mauis, quam ter Caius esse tuus?

Ad Calocissum ministrum. lxxiii.

ADdere quid cessas, puer, immortale Falernum?
Quadrantem duplica de seniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te Calocisse, deorum
Sex iubeo cyathos fundere? Cæsar erit.
Sutilis aptetur decies rosa crinibus, vt sit
Qui posuit sacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da pocula, fiat vt illud
Nomen, ab Othrysio quod deus orbe tulit.

De Hyppocrate. lxxiv.

SArdoa medicata dedit mihi pocula virga:
Os hominis! mulsum me rogat Hippocrates.
Tam stupidus nunquam nec tu, puto, Glauce, fuisti.
Chalcea donanti Chrysea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro.
Accipiat, sed si potat in helleboro.

De Herode. lxxv.

CLinicus Herodes trullam subduxerat ægro:
Deprensus dixit: Stulte, quid ergo bibis?

Ad Iulium. lxxvi.

RVmpitur inuidia quidam, cariſſime Iuli,
Quod me Roma legit, rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quod turba ſemper in omni
Monſtramur digito, rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, tribuit quod Cæſar vterque
Ius mihi natorum, rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quod rus mihi dulce ſub vrbe eſt,
Paruaque in vrbe domus, rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quod ſum iucundus amicis,
Quod conuiua frequens, rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quod amamur, quodq; probamur
Rumpatur, quiſquis rumpitur inuidia.

Ad Ouidium. lxxvii.

VIndemiarum non vbique prouentus
Ceſſauit, Ouidi, pluuia profluit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

Ad Atticum. lxxviii.

MArcus amat noſtras Antonius, Attice, Muſas,
Charta ſalutatrix ſi modo vera refert:
Marcus Palladiæ non inficianda Toloſæ
Gloria, quam genuit pacis alumna quies.
Tu, qui longa potes diſpendia ferre viarum,
I liber abſentis pignus amicitiæ.
Vilis eras, fateor ſi te nunc mitteret emptor;
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum, crede mihi, refert, an fonte bibatur
Qui fluit, an pigro cum ſtupet vnda lacu.

In Baſſum. lxxix.

DEnarijs tribus inuitas, & mane togatum
Obſeruare iubes atria, Baſſe, tua:
Deinde hęrere tuo lateri, præcedere ſellam,
Ad vetulas tecum plus minus ire decem.
Trita quidem nobis togula eſt viliſque putriſque
Denarijs tamen hanc non emo, Baſſe, tribus.

Adulatur Domitiano. lxxx.

APpia, quam ſimili venerandus in Hercule Cæſar
Conſecrat, Auſoniæ maxima fama viæ,
Si cupis Alcidæ cognoſcere facta prioris,
Diſce: Lybin domuit: raraque poma tulit:

Peltatam Scythico diſcinxit Amazona nodo;
  Addidit Arcadio terga leonis apro;
Æripedem ſiluis ceruam, Stymphalidas aſtris
  Abſtulit: à Stygia cum cane venit aqua:
Fecundam vetuit reparari mortibus Hydram;
  Heſperias Tuſco lauit in amne boues.
Hæc minor Alcides, maior quæ geſſerit, audi,
  Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Aſſeruit poſſeſſa malis Pallatia regnis;
  Prima ſuo geſſit pro Ioue bella puer;
Solus Iuleas cum iam retineret habenas;
  Tradidit, inque ſuo tertius orbe fuit,
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Iſtri;
  Sudantem Getica ter niue lauit equum.
Sæpe recuſatos parcus dixiſſe triumphos,
  Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa deos, mores populis dedit, otia ferro,
  Aſtra ſuis, cœlo ſidera, ſerta Ioui.
Herculeum tantis numen non ſufficit actis;
  Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

Ad Phœbum. lxxxi.

QVadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas;
  Centum da potius mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere iactes;
Quod tibi non poſſum ſoluere, Phœbe, meum eſt.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATVM.
LIBER DECIMVS.

Liber ad Lectorem. I.

SI nimius videor, seraque coronide longus
Esse liber; legito pauca, libellus ero.
Terque quaterque mihi finitur carmine paruo
Pagina. fac tibi me quam cupis esse breuem.

Ad Eumdem. II.

FEstinata prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc reuocauit opus.
Nota leges quædam, sed lima rasa recenti.
Pars noua maior erit, lector, vtrique faue.
Lector opes nostræ, quem cum mihi Roma dedisset,
Nil tibi quod demus maius habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
Et meliore tui parte superstes eris.
Marmora Messallæ findit caprificus, & audax
Dimidios Crispi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, nec secula præsunt;
Solaque non norunt hæc monumenta mori.

Ad Priscum. III.

VErnaculorum dicta, sordidum dentem,
Et fœda linguæ probra circulatricis,
Quæ sulfurato nolit empta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum,
Poeta quidam clancularius spargit;
Et vult videri nostra. credis hoc, Prisce.
Voce vt loquatur psittacus coturnicis?
Et concupiscat esse Canus ascaules?
Procul à libellis nigra sit meis fama,
Quos rumor alba gemmeus vehit penna.
Cur ego laborem notus esse tam praue,
Constare gratis cum silentium possit?

Ad Mamurram. IV.

QVi legis Oedipodem, caligantemque Thyesten,
Colchidas, & Scyllas; quid nisi monstra legis?
Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atys?
Quid tibi dormitor proderit Endymion?
Exutusve puer pennis labentibus? aut qui
Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
Quid te vana iuuant miseræ ludibria chartæ?
Hoc lege, quod possit dicere vita, Meum est.
Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyasque
Inuenies; hominem pagina nostra sapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores.
Nec te scire; legas αιτια Collimachi.

In maledicum Poetam. V.

QVisquis stolæ ve purpuræ ve contemptor,
Quos colere debet; læsit impio versu;
Erret per vrbem pontis exul, & cliui,
Interque raucos vltimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas;
Illi December longus, & madens bruma,
Clususque fornix triste frigus extendat:
Vocet beatos clamitetque felices,
Orciniana qui feruntur in sponda;
Et cum supremæ fila venerint horæ,
Diesque tardus, sentiat canum litem,
Abigatque moto noxias aues panno;
Nec finiantur morte supplicis pœnæ;
Sed modo seueri sectus Æaci loris;
Nunc inquieti monte Sisyphi pressus;
Nunc inter vndas garruli senis siccus;
Delasset omnes fabulas poetarum;
Et, cum fateri Furia iusserit verum,
Prodente clamet conscientia, SCRIPSI.

De Aduentu Cæsaris Traiani. VI.

FElices, quibus vrna dedit spectare coruscum
Solibus Arctois, sideribusque ducem,
Quādo erit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis,
Lucebit Latia culta fenestra nuru?
Quando moræ dulces, longusque à Cæsare puluis,
Totaque Flaminia Roma videnda via?

Quando eques, & picti tunica Nilotide Mauri
Ibitis? & populi vox erit vna, VENIT?

De Eodem ad Rhenum. VII.

NYmpharum pater amniumque Rhene,
Quicunque Othrysias bibunt pruinas,
Sic semper liquidis fruaris vndis,
Nec te barbara contumeliosi
Calcatum rota conterat bubulci;
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas vtraque ripa;
Traianum populis suis, & vrbi,
Tybris te dominus rogat, remittas.

De se ad inuidos. VIII.

VNdenis pedibusque syllabisque,
Et multo sale, nec tamen proteruo,
Notus gentibus ille Martialis
Et notus populis; quid inuidetis?
Non sum Andrǝmone notior caballo.

In Paullum. IX.

CVm tu laurigeris annum quis fas cibus intras,
Mane salutator limina mille terras;
Hic ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
Qui de plebe Numę, densaque turba sumus?
Qui me respiciet, dominum, regemque vocabo?
Hoc tu (sed quanto blandius!) ipse facis.
Lecticam, sellamque sequar? nec ferre recusas,
Per medium pugnas sed prior ire tutum.
Sæpius assurgam recitanti carmina? tu stas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet esse clienti?
Dimisit nostras purpura vestra togas.

In Calliodorum. X.

NIl aliud loqueris, quam Thæsea, Perithoumque,
Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.
Dispeream, si tu Piladi præstare matellam
Dignus es, aut porcos pascere Perithoi.
Donaui tamen, inquis, amico millia quinque,
Et lotam vt multum terque quaterque togam.

Quid; quod nil vnquam Pyladi donauit Orestes?
Qui donat quamuis plurima, plura negat.

Ad Domitium. XI.

ÆMiliæ gentes, & Apollineas Vercellas,
Et Phaethontæi qui petis arua Padi;
Ne viuam, nisi te, Domiti, præmitto libenter:
Grata licet sine te sit mihi nulla dies.
Sed desiderium tanti est, vt messe vel vna
Vrbano releues colla perusta iugo.
I precor, & totos auida cute combibe soles,
Quam formosus eris, dum peregrinus eris!
Et venies albis non agnoscendus amicis,
Liuebitque tuis pallida turba genis!
Sed via quem dederit, rapiet citò Roma colorem:
Niliaco redeas tu licet ore niger.

Ad Tuccam. XII.

CVm cathedralitios portet tibi rheda ministros,
Et Libys in longo puluere sudet eques:
Strataque non vnas cingant triclinia Baias,
Et Thetis vnguento palleat vncta tuo:
Candida Setini rumpant crystalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore alius:
Vrere non cessant miserum suspiria pectus.
Vis dicam, male sit cur tibi, Tucca? bene est.

In Crispum. XIII.

CEdere de nostris nulli te dicis amicis:
Sed sit vt hoc verum, quid, rogo, Crispe, facis?
Mutua cum peterem sestertia quinque, negasti:
Non caperet nummos cum grauis arca tuos.
Quando fabæ nobis modium, farrisque dedisti,
Cum tua Niliacus rura colonus aret?
Quando breuis gelidæ missa est toga tẽpore brumæ?
Argenti venit quando selibra mihi?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quam, quod me crebro ludere, Crispe, soles.

De Apro. XIV.

DOtatæ vxori cor arundine fixit acuta:
Sed dum ludit Aper, ludere nouit Aper.

In Caium. XV.

SI donare vocas promittere, nec dare, Cai;
Vincam te donis, muneribusque meis,
Accipe Callaicis quicquid fodit Astur in aruis,
Aurea quicquid habet diuitis vnda Tagi,
Quicquid Erithræa niger inuenit Indus in alga,
Quicquid & in nidis vnica seruat auis:
Quicquid Agenoreo Tyros improba cogit aeno:
Quicquid habent omnes, accipe, quomodo das.

De Macro, ad Musam. XVI.

SAturnalicio Macrum fraudare tributo
Frustra, Musa, cupis. non licet. ipse petit.
Sollenneisque iocos, nec tristia carmina poscit;
Et queritur nugas obticuisse meas,
Mensorum longis sed nunc vacat ipse libellis.
Appia quid facies, si leget ista Macer?

De Mario. XVII.

NEc vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec spondet, nec vult credere; sed nec habet.
Turba tamen non deest, sterilem quæ curet amicum.
Eheu quam fatuæ sunt tibi, Roma, togæ.

Mittit librum suum ad Plinium. XVIII.

NEc doctum satis, & parum seuerum,
Sed non rusticulum nimis libellum,
Facundo mea Plinio Thalia
I, perfer; breuis est labor, peractæ
Altum vincere tramitem Suburrę.
Illic Orphea protinus videbis
Vdi vertice lubricum theatri,
Miranteisque feras, ouemque regis;
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti;
Illic parua tui domus Pedonis
Cælata est aquilæ minore penna,
Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria ianuam, videto.
Totos dat tetricæ dies Mineruæ.
Dum centum studet auribus virorum,
Hoc quod sæcula posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis,

Seras

Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora est tua, dum furit Lyæus,
Cum regnat rosa, cum madent capilli;
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Ad Manium. XIX.

DVcit ad auriferas quod me Salo celtiber oras,
Pendula quod patriæ visere tecta libet;
Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextata cultus amicitia,
Tu facis; in terris quo non est alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hospes amare casas.
Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
In quocunque loco Roma duobus erit.

Ad Crispum. XX.

SCribere te, quæ vix intelligat ipse Modestus,
Et vix Claranus, quid rogo, Crispe, iuuat?
Non lectore tuis opus est, sed Apolline libris;
Iudice te maior Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur; sane mea carmina, Crispe,
Grammaticis placeant, & sine grammaticis.

De M. Antonio Primo. XXI.

IAm numerat placido fœlix Antonius æuo
Quindecies actas Primus Olympiadas;
Præteritosque dies, & tutos respicit annos;
Nec metuit Lethes iam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, grauisque;
Nulla fuit cuius non meminisse velit.
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus; hoc est
Viuere bis, vita posse priore frui.

Ad Kalendas Martias Poetæ Natales. XXII.

NAtales mihi Martiæ Kalendæ,
Lux formosior omnibus Kalendis,
Qua mittunt mihi munus, hinc, & inde
Quinquagesima liba, septimamque,
Vestris addimus hanc focis acerram.
His vos (si tamen expedit roganti,)

Annos addite bis, precor, nouenos ;
Vt nondum nimia piger senecta,
Sed vitæ tribus areis peractis.
Lucos Elysiæ petam puellæ :
Post hæc tempora, nec diem rogabo.

De Mutio. XXIII.

IN matutina nuper spectatus arena
 Mutius, imposuit qui sua membra focis ;
Si patiens, fortisque tibi, durusque videtur,
 Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cum dicatur tunica præsente molesta ;
 Vre manum: plus est dicere; Non facio.

De morte Vari. XXIV.

VAre Parætonias Latia modo vite per vrbes
 Nobilis, & centum dux memorande viris ;
At nunc Ausonio frustra promisse Quirino,
 Hospita Lagæi littoris vmbra iaces ;
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
 Pinguia nec mœstis addere thura rogis :
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
 Numquid & hoc, fallax Nile, negare potes ?

Ad Diodorum. XXV.

NAtali, Diodore, tuo conuiua Senatus
 Accubat, & rarus non adhibetur eques :
Et tua tricenos largitur sportula nummos,
 Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

Ad Ianum. XXVI.

ANnorum, nitidique sator pulcherrime mundi,
 Publica quem primum vota, precesque canunt.
Peruius exiguos habitabas ante penates,
 Plurima qua medium Roma terebat iter :
Nunc tua Cæsareis cinguntur limina donis,
 Et fora tot numeras, Iane, quot ora geris.
At tu, sancte pater, tanto pro munere gratus,
 Ferrea perpetua claustra tuere sera.

De littore Formiano. XXVII.

O Temperatæ dulce Formiæ littus.
Vos, cum seueri fugit oppidum Martis :

Et

Et inquietas feſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille ſanctæ dulce Tybur vxoris,
Nec Tuſculanos, Algidoſue ſeceſſus,
Præneſte nec ſic, Antiumue miratur,
Non blanda Circe, Dardaniſue Caieta
Deſiderantur, nec Martia, nec Lyris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
Hic ſumma leni ſtringitur Thetis vento;
Nec languet æquor, viua ſed quies ponti
Pictam Phaſelon adiuuante fert aura.
Sicut puellæ non amantis æſtatem
Mota ſalubre purpura venit frigus,
Nec ſeta longo quærit in mari prædam,
Sed à cubili, lectuloque iactatam
Spectatus alte lineam trahit piſcis,
Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
Ridet procellas, tuta de ſuo menſa.
Piſcina rhombum paſcit, & lupos vernas;
Natat ad magiſtrum delicata murena.
Nomenclator mugilem citat notum:
Et adeſſe iuſſi prodeunt ſenes mulli.
Frui ſed iſtis quando, Roma, permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotioſis rebus vrbis hærenti?
O ianitores, villicique fœlices!
Dominis parantur iſta: ſeruiunt vobis.

In Calliodorum. XXVIII.

ADdixti ſeruum nummis here mille trecentis,
Vt bene cœnares, Calliodore, ſemel:
Nec bene cœnaſti: mullus tibi quattuor emptus.
Librarum cœnæ pompa, caputque fuit.
Exclamare libet: Non eſt hoc, improbe, non eſt
Piſcis; homo eſt: hominem, Calliodore, voras.

De Imagine M. Antonij Primi. XXIX.

HÆc mihi, quæ colitur violis pictura, roſiſque,
Quos referat vultus, Cæciliane, rogas?
Talis erat Marcus medijs Antonius annis
Primus; in hoc iuuenem ſe videt ore ſenex.

Ars vtinam mores, animumque effingere posset!
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Ad Munatium Gallum. XXX.

Simplicior priscis, Munati Galle, Sabinis,
Cecropium superas qui bonitate senem:
Sic tibi consoceri claros retinere penates
Perpetua natæ det face casta Venus;
Vt tu si viridi tinctos ærugine versus
Forte malus liuo dixerit esse meos,
Vt facis, à nobis abigas, nec scribere quemquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc seruare modum nostri nouere libelli,
Parcere personis, dicere de vitijs.

Ad Cæsarem Traianum. XXXI.

Dij tibi dent quidquid, Cæsar Traiane, mereris,
Et rata perpetuo, quæ tribuere, velint:
Qui sua restituit spoliato iura patrono,
Libertis exul non erit ille suis.
Dignus es, vt possis totum seruare clientem
Et (liceat tantum vera probare) potes.

De Sulpitia. XXXII.

Omnes Sulpitiam legant puellæ,
Vni quæ cupiunt viro placere:
Omnes Sulpitiam legant mariti,
Vni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos asserit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ:
Scyllam, Biblida, nec fuisse credit;
Sed castos docet, & pios amores,
Lusus, delitias, facetiasque,
Cuius carmina qui bene æstimarit,
Nullam dixerit esse nequiorem,
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Tales Ægeriæ iocos fuisse
Vdo crediderim Numæ sub antro.
Hac condiscipula, vel hac magistra
Esses doctior, & pudica Sappho:
Sed tecum, pariter, simulque visam
Durus Sulpitiam Phaon amaret.
Frustra; namque ea nec Tonantis vxor,

Nec

Nec Bacchi, nec Apollinis puella,
Erepto sibi viueret Caleno.

In Munnam. XXXIII.

IMproba Massiliæ quidquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quisquis ab igne cadus:
A te, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
Per freta, per longas toxica sæua vias.
Nec facili,pretio, sed quo contenta Falerni
Testa sit, aut cellis Setia cara suis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc, puto, caussa tibi est, ne tua vina bibas.

Ad Maternum iurisperitum. XXXIV.

IVris, & æquarum cultor sanctissime legum,
Veridico Latium qui regis ore forum.
Municipi, Materne, tuo, veterique sodali
Callaicum mandas si quid ad Oceanum,
An Laurentino turpes in littore ranas,
Et satiùs tenues ducere credis acos?
At sua captiuum quàm saxa remittere mullum,
Visus erit libris qui minor esse tribus?
Et fatuum summa cœnare Pelorida mensa,
Quosque tegit leui cortice concha breuis:
Ostrea Baianis quàm non liuentia testis,
Quæ pueri domino non prohibente vorent?
Hic olidam clamosus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos sordida præda canes:
Illic piscoso modo vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce, redit sporta piscator inani:
Venator capta matre superbus adest.
Omnis ab Vrbano venit ad mare cœna macello:
Callaicum mandas si quid ad Oceanum.

Ad Calenum. XXXV.

O Molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpitia tua iugales,
Indulsit Deus, & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata est,
Caris littoris Indici lapillis!
Vixisti tribus, ò Calene, lustris,
Ætas hæc tibi tota computatur,

Et

Et ſolos numeras dies mariti.
Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos vel vnam,
Malles, quàm Pyliam quater ſenectam.

In Lesbiam. XXXVI.

COnſule te bruto quid iuras, Lesbia, natam?
Mentiris; nata es, Lesbia, rege Numa?
Sic quoque mentiris: namque, vt tua ſæcula narrant,
Ficta Prometheo diceris eſſe luto.

In Proculeiam. XXXVII.

MEnſe nouo Iani veterem, Proculeia, maritum
Deſeris, atque iubes res ſibi habere ſuas.
Quid rogo, quid factum eſt? ſubiti quæ cauſſa doloris?
Nil mihi reſpondes? dicam ego: prætor erat.
Conſtatura fuit Megalenſis purpura centum
Millibus, vt nimium munera parca dares:
Et populare ſacrum bis millia dena tuliſſet.
Diſcidium non eſt hoc, Proculeia; lucrum eſt.

In Phileroten. XXXVIII.

SEptima iam, Phileros, tibi conditur vxor in agro:
Plus nulli, Phileros, quàm tibi reddit ager.

Ad Q. Ouidium. XXXIX.

QVinte Caledonios Ouidi viſure Britannos,
Et viridem Thetyn, Oceanumque patrem:
Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques
Otia? nec retinet, ruſque, focuſque ſenem?
Gaudia tu differs: at non & ſtamina differt
Atropos: atque omnis ſcribitur hora tibi.
Præſtiteris caro (quis non hoc laudet?) amico,
Vt potior vita ſit tibi ſancta fides.
Sed reddare tuis tandem manſure Sabinis:
Teque tuas numeres inter amicitias.

In delicatum Lectorem. XL.

SI quid lene mei dicunt, & dulce libelli:
Si quid honorificum pagina blanda ſonat:
Hoc tu pingue putas, & coſtam rodere mauis,
Ilia Laurentis cum tibi demus apri.
Vaticana bibas, ſi delectaris aceto:
Non facit ad ſtomachum noſtra lagena tuum.

In

In Mathonem. XLI.

OMnia vis bellè, Matho, dicere: dic aliquando
Et benè: dic neutrum: dic aliquando malè.

Parat conuiuium. XLII.

VItam, quæ faciunt beatiorem,
Iucundissime Martialis, hæc sunt:
Res non parta labore, sed relicta:
Non ingratus ager, focus perennis:
Lis nunquam: toga rara: mens quieta:
Vires ingenuæ; salubre corpus.
Prudens simplicitas: pares amici:
Conuictus facilis: sine arte mensa:
Nox non ebria, sed soluta curis:
Non tristis torus, & tamen pudicus,
Somnus qui faciat breues tenebras:
Quod sis, esse velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

Parat Poeta Conuiuium. XLIII.

NVnciat octauam Phariæ sua turba iuuencæ,
Et pilata redit, iamque subitque cohors.
Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores
Halat, & immodico sexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis:
Septem signa capit, sex sumus, adde Lupum:
Exoneraturas ventrem mihi villica maluas
Attulit, & varias quas habet hortus opes.
In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum,
Nec deest ructatrix mentha, apijque comæ:
Secta coronabunt rutatos oua lacertos.
Et madidum thynni de sale sumen erit.
Castus in his vna ponetur cœnula mensa,
Hædus inhumani raptus ab ore lupi.
Et quæ non egeant ferro structoris ofellæ,
Et faba fabrorum, prototomique rudes.
Pullus ad hæc, cœnisque tribus iam perna superstes
Addetur: saturis mitia poma dabo.
De Nomentana vinum sine fæce lagena,
Quæ bis Frontino consule plena fuit.
Accedent sine felle ioci, nec mane timenda
Libertas: & nil, quod tacuisse velis.

De Prasino conuiua meus, Venetoque loquatur:
Nec facient quemquam pocula nostra reum.

In Cottam. XLIV.

CVm potes amethystinos trientes;
Et nigro madeas Opimiano;
Propinas modo conditum Sabinum;
Et dicis mihi, Cotta, Vis in auro?
Quisquam plumbea vina vult in auro?

De Scorpo. XLV.

FRangat Idumæas tristis Victoria palmas:
Plange, Fauor, sæua pectora nuda manu.
Mutet Honor cultus, & iniquis munera flammis
Mitte coronatas, Gloria mœsta, comas.
Heu facinus! prima fraudatus, Scorpe, iuuenta
Occidis, & nigros tam citò iungis equos.
Curribus illa tuis semper properata, breuisque
Cur fuit, & vitæ tam prope meta tuæ?

Ad Faustinum. XLVI.

SIdera iam Tyrius Phryxei respicit agni
Taurus,& alternum Castora fugit hyems.
Ridet ager, vestitur humus, vestitur & arbos:
Ismarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Faustine, dies, qualem tibi Roma Rauennam
Abstulit! ò soles! ò tunicata quies!
O nemus, ò fontes, solidumque madentis arenæ
Littus, & æquoreis splendidus Anxur aquis!
Et non vnius spectator lectulus vndæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris:
Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora iuncta quater:
Nec Capitolini summum penetrale Tonantis,
Quæque nitent cœlo proxima templa suo.
Dicere te lassum quoties ego credo Quirino,
Quæ tua sunt tibi habe: quæ mea, redde mihi.

Epitaphium Scorpi. XLVII.

ILle ego sum Scorpus, clamosi gloria Circi,
Plausus Roma tui, deliciæque breues:
Inuida quem Lachesis raptum trieteride nona,
Dum numerat palmas, credidit esse senem.

In

In Olum. XLVIII.

MEnsas, Ole, bonas ponis: sed ponis opertas.
Bidiculum est: possum sic ego habere bonas.

In Gallum. XLIX.

TOtis, Galle, iubes tibi me seruire diebus,
Et per Auentinum ter, quater ire tuum.
Eximit, aut reficit dentem Cascellius ægrum,
Infestos oculis vris, Higine, pilos
Non secat, & tollit stillantem Fannius vuam.
Tristia saxorum stigmata delet Eros.
Enterocelarum fertur Podalirius Hermes,
Qui sanet ruptos, dic mihi, Galle, quis est?

Ad Sextum. L.

ARgenti libram mittebas: facta selibra est,
Sed piperis: tanti non emo, Sexte, piper.

Ad Frontinum. LI.

ANxuris æquorei placidos, Frontine, recessus,
Et propius Baias, littoreamque domum;
Et quod inhumanę Cancro feruente cicadæ
Non nouere nemus, flumineosque lacus:
Dum colui doctas tecum celebrare vacabat
Pieridas; nunc nos maxima Roma terit.
Hic mihi quando dies meus est, iactamur in alto
Vrbis & in sterili vita labore perit.
Dura suburbani dum iugera pascimus agri,
Vicinosque tibi, sancte Quirine, lares.
Sed non solus amat, qui nocte, dieque frequentat
Limina, nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi musarum sacra, per omnes
Iuro deos, & non officiosus amo.

In delicatum Lectorem. LII.

COnsumpta est vno, si lemmate pagina, transis,
Et breuiora tibi, non meliora placent.
Diues & ex omni posita est instructa macello
Cœna tibi, sed te mactea sola iuuat.
Non opus est nobis nimium lectore guloso,
Hunc volo, qui fiat non sine pane satur:

De Munna. LIII.

IVra trium petij à Cæsare discipulorum.
Assuetus semper Munna docere duos.

Epi-

Epitaphium Erotionis. LIV.

HIc festinata requiescit Erotion vmbra,
 Crimine quem fati sexta peremit hyems.
Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
 Manibus exiguis annua iusta dato,
Sic lare perpetuo, sic turba sospite, solue
 Flebilis in terra sit lapis iste tua.

Ad Magistrum ludi. LV.

LVdi magister parce simplici turbæ;
 Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus mensæ;
Nec calculator, nec notarius velox
Maiore quisquam circulo coronetur,
Albæ leone flammeo calent luces,
Tostamque feruens Iulius coquit messent,
Cirrata loris horridis Scythæ pellis,
Qua vapulauit Marsyas Celænæus,
Ferulæque tristes, sceptra pædagogorum,
Cessent, & Idus dormiant in Octobres;
Æstate pueri si valent, satis discunt.

Epitaphium nobilis matronæ. LVI.

MArmora parua quidem, sed non cessura, viator
 Mausoli saxis, pyramidumque legis
Bis mea Romano spectata est vita Terento,
 Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Iuno puellas;
 Clauserunt omnes lumina nostra manus:
Contigit, & thalami mihi gloria rara; fuitque
 Vna pudicitiæ copula nota meæ.

In Carmenionem. LVII.

CVm te municipem Corinthiorum
 Iactes, Carmenion, negante nullo,
Cur frater tibi dicor ex Iberis
Et Celtis genitus, Tagique ciuis?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexa nitidus coma vagaris;
Hispanis ego contumax capillis.
Leuis dropace tu quotidiano;
Hirsutis ego cruribus, genisque,
Os blæsum tibi, debilisque lingua est.

Nobis

Nobis filia fortius loquetur.
Tam dispar aquilæ columba non est,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare desine, me vocare fratrem.
Ne te, Carmenion, vocem sororem.

Epitaphium Melanthionis, & Ploria. LVIII.

PYrrhę filia, Nestoris nouerca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Laertes auiam senex vocauit,
Nutricem Priamus, sacrum Thyestes;
Iam cornicibus omnibus superstes,
Hoc tandem sita dormit in sepulcro
Caluo Plotia cum Melanthione.

De Polla. LIX.

COnsilium das, Polla, viro, non accipis ipsa;
Hoc est vxorem ducere, Polla, virum.

Ad Potitum. LX.

QVòd mihi vix vnus toto liber exeat anno,
Desidiæ tibi sum, docte Potite, reus:
Iustius at quanto mirere quod exeat vnus,
Labantur toti cum mihi sæpè dies.
Nunc resultantes video nocturnus amicos;
Gratulor & multis; nemo, Potite, mihi.
Nunc ad luciferam signat mea gemma Dianam;
Nunc me prima sibi, nunc sibi quinta rapit.
Nunc consul, prætorve tenet, reducesque choreæ;
Auditur toto sæpe poeta die.
Sed nec caussidico possis impunè negare,
Nec si te rhetor, grammaticusve rogent.
Balnea post decimam lasso, centumque petuntur
Quadrantes; fiet quando, Potite, liber?

Epitaphium in gratiam Rabirij. LXI.

QVisquis læta tuis, & sera parentibus optas
Fata, breuem titulum marmoris huius ama:
Condidit hac caras tellure Rabirius vmbras:
Nulli sorte iacent candidiore senes.
Bis sex lustra tori, nox mitis, & vltima clusit!
Arserunt vno funera bina rogo.
Hos tamen, vt primis raptos sibi quærit in annis;
Improbius nihil his fletibus esse potest.

Adn-

Adulatur Cas. Traiano. lxii.

FRuſtra blanditię venitis ad me
Atritis miſerabiles labellis;
Dicturus dominum, deumque non ſum
Iam non eſt locus hac in vrbe vobis:
Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes, humileſque, ſuppliceſque
Pictorum ſola baſiate regum.
Non eſt hic dominus, ſed imperator,
Sed iuſtiſſimus omnium Senator,
Per quem de Stygia domo reducta eſt
Siccis ruſtica Veritas capillis.
Hoc ſub principe, ſi ſapis, caueto.
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

Ad Marcum. lxiii.

LIttera facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Auſoniæ dona ſeuera togæ:
Qua non Fabricius, ſed vellet Apicius vti,
Vellet Mœcenas Cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis, alio mittente, fuiſſet:
Non quacumque manu victima cæſa litat.
A te miſſa venit, poſſem niſi munus amare.
Marce, tuum: poteram nomen amare meum
Munere ſed plus eſt, & nomine gratibs ipſo
Officium docti iudiciumque viri.

Ad Romam. lxiv.

IAm parce laſſo, Roma, gratulatori,
Laſſo clienti; quamdiu ſalutator
Anteambulones, & togatulos inter,
Centum merebor plumbeos die toto,
Cùm Scorpus vna quindecim graues hora
Feruentis auri victor auferat ſaccos?
Non ego meorum præmium libellorum.
(Quid enim merentur?) Apulos velim campos,
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pomptinas
Ex arce cliui ſpectat vua Setini.
Quid concupiſcam, quæris ergo? dormire.

De

De Mæuio. lxv.

HOc, fortnna, tibi videtur æquum?
Ciuis non Siriæue, Parthiæue,
Nec de Cappadocis eques catastis.
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Iucundus, probus, innocens amicus,
Lingua doctus vtraque: cuius vnum est,
Sed magnum vitium quod est poeta:
Pullo Mæuius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget Incitatus.

De Caro Medico. lxvi.

NEquius à Caro nihil vnquam, Maxime, factum est
Quam quod febre perit: fecit & ille nefas.
Sæua, nocens febris saltem quartana fuisses!
Seruari medico debuit illa suo.

Ad Macrum. lxvii.

IBis littoreas, Macer, Salonas:
Ibit rara fides, amorque recti,
Et secum comitem trahet pudorem:
Semper pauperior redit potestas.
Fœlix auriferæ colone terræ:
Rectorem vacuo sinu remittes:
Optabisque moras, & exeuntem
Vdo Dalmata gaudio sequeris.
Nos Celtas Macer, & truces Iberos
Cum desiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illinc
Piscosi calamo Tagi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter veteres leges Poetas,
Nec multos mihi præferas priores;
Vno sed tibi sim minor Catullo.

De Torquato, & Otacilio. lxviii.

AD lapidem Torquatus habet prætoria quartum;
Ad quartum breue rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Extruxit; cucumam fecit Otacilius.
Disposuit Daphnona suo Torquatus in agro;
Castaneas centum scuit Otacilius.

Consule Torquato vici fuit ille magister,
Nec minor in tanto visus honore sibi,
Grandis vt exiguam bos ranam ruperat olim,
Sic puto, Torquatus rumpet Otacilium.

De Erote. lxix.

PLorat Eros, quoties maculosæ pocula myrrhæ
Inspicit, aut lances, nobiliusve citrum.
Et gemitus imo ducit de pectore, quod non
Tota miser coemat Septa, feratque domum.
Quam multi faciunt, quod Eros, sed lumine sicco;
Pars maior lacrymas ridet, & intus habet.

Ad Gallum. lxx.

SI quid nostra tuis adicit vexatio rebus,
Mane, vel à media nocte togatus ero;
Stridentesque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque niues.
Sed si non fias quadrante beatior vno,
Per gemitus nostros ingenuasque cruces;
Parce precor lasso, vanosque remitte labores,
Qui tibi non possunt, & mihi, Galle, nocent.

Ad Marinum. lxxi.

RAros colligis hinc, & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, caluæ,
Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti redeunt iubente vento,
Redduntúrque sibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc, & inde cingunt.
Inter Splendophorum, Telesphorumque
Cidæ stare putabis Hermerotem.
Vis tu simplicius senem fateri,
Vt tandem videaris vnus esse?
Tonsor iam reliquos metat capillos.
Caluo turpius est nihil comato.

De Afro. lxxii.

MIraris, quare dormitum non eat Afer?
Ille studet cum quo, Cæditiane, vides.

De Ladonte nauta. lxxiii.

IAm senio Ladon Tiberinæ nauta carinæ
Proxima dilectis rura parauit aquis,

Quæ

Quæ cum sæpe vagus premeret torrentibus vndis
  Tybris, & hiberno rumperet arua lacu,
Emeritam puppim ripa quæ stabat in alta,
  Impleuit saxis, opposuitque vadis.
Sic nimias auertit aquas, quis credere posset?
  Auxilium domino mersa carina tulit.

De Natali Restituti. lxxiv.

OCtobres, age, sentiat Kalendas
Facundi pia Roma Restituti.
Linguis omnibus, & fauete votis,
Natalem colimus, tacete lites.
Absit cereus aridi clientis,
Et vani triplices, breuesque mappæ
Expectent gelidi iocos Decembris;
Certent muneribus beatiores;
Agrippæ tumidus negotiator
Cadmi municipes ferat lacernas.
Pognorum reus, ebriæque noctis
Cœnatoria mittat aduocato.
Mirator veterum senex auorum
Donec Phidiaci toreuma cœli.
Venator leporem, colonus hœdum,
Piscator ferat æquorum rapinas.
Si mittit sua quisque: quid poetam
Missurum tibi, Restitute, credis?

Ad Cottam. lxxv.

OMnes persequeris prætorum, Cotta, locellos;
  Accipis, & ceras: officiosus homo es.

De Statua Iunonis, ad Polycletum.
lxxvi.

IVno labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
  Phidiacæ cuperent quam meruisse manus,
Ore nitet tanto, quanto superesset in Ida
  Iudice conuictas non dubitante deas,
Iunonem, Polyclete, suam nisi frater amaret,
  Iunonem poterat frater amare tuam.

In Ligellam. lxxvii.

QVid vellis vetulum Ligella vultum?
  Quid busti cineres tui lacessis?

Tales munditiæ decent puellas :
Nam tu iam nec anus potes videri .
Istud, crede mihi, Ligella, belle
Non mater facit: Hectoris, sed vxor ;
Erras, si tibi vultus hic videtur,
Ad quem lux sua pertinere desit :
Quare si pudor est, Ligella, noli
Barbam vellere mortuo leoni .

Ad Marium. LXXVIII.

MAri quietæ cultor, & comes vitæ,
Quo ciue prisca gloriatur Atina ;
Has tibi gemellas barbari decus luci
Commendo pinus, ilicesque Faunorum,
Et semidocta villici manu structas
Tonantis aras, horridique Siluani,
Quas tinxit agni sæpe sanguis, aut hœdi,
Dominamque sancti Virginem Deam templi,
Et quem sororis hospitem vides castæ,
Martem mearum principem Kalendarum ;
Et delicatę laureum nemus Florę,
Hoc omne agelli mite paruuli numen
Seu tu cruore, siue thure placabis ;
Vbicumque vester Martialis est, dices :
Hęc, ecce, mecum dextera litat vobis
Absens sacerdos ; vos putate præsentem,
Et date duobus, quidquid alter optarit .

Ad Clementem. LXXIX.

SI prior Euganeas Clemens, Heliconis in oras,
Pictaque pampineis videris arua iugis :
Perfer Atestinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpurea sed modo culta toga .
Vt rosa delectat, metitur quæ pollice primo :
Sic noua, nec mento sordida charta iuuat .

Munusculum Pomorum. LXXX.

NOn mea Massylus seruat pomaria serpens,
Regius Alcioni nec mihi seruit ager :
Sed Nomentana securus germinat hortus
Arbore, nec furem plumbea mala timent .
Hæc igitur, media quæ sunt mihi nata Suburra,
Mittimus autumni cerea poma mei .

Ad

Ad Auitum. lxxxi.

SÆpe loquar nimium gentes quod, Auite, remotas,
Miraris, Latia factus in vrbe senex:
Auriferumque Tagum sitiam, patriumque Salonem,
Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in qua res parua beatum
Me facit & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hic, ibi pascit ager: tepet igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hic pretiosa fames, conturbatorque macellus:
Mensa ibi diuitijs ruris operta sui.
Quattuor hic æstate togæ, pluresue teruntur:
Autumnis ibi me quattuor vna tegit:
I, cole nunc reges: quidquid non præstat amicus,
Cum præstare tibi possit, Auite, locus.

De Numa. lxxxii.

DVm leuis arsura struitur libitina papyro,
Dum myrrham, & casiam flebilis vxor emit:
Iam scrobe, iam lecto iam pollinctore parato,
Hæredem scripsit me Numa: conualuit.

De Figura Socratis. lxxxiii.

SI Romana forent hæc Socratis ora fuissent,
Iulius in Satyris qualia Rufus habet.

In commiscentem versus operi sui. lxxxiv.

QVid, stulte, nostris versibus tuos misces?
Cum litigante quid tibi miser libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquilisque similes facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, frustra crure ligneo curres.

De Capitolino. lxxxv.

ELysio redeat si forte remissus ab agro
Ille suo fœlix Cæsare Gabba vetus:
Qui Capitolinum pariter, Gabbamque iocantes
Audierit; dicet: rustice Gabba, tace.

Ad Bilbilitanos suos municipes. lxxxvi.

MVnicipes augusta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quem Salo cingit aquis.
Ecquid læta iuuat vestris vos gloria vatis?
Nam decus, & nomen, famaque vestra sumus.

Nec ſua plus debet tenui Verona Catullo,
Meque velit dici non minus illa ſuum:
Quattuor acceſſit trigeſima meſſibus æſtas
Vt ſine me Cereri ruſtica liba datis:
Mœnia dum colimus domine pulcherrima Romæ,
Mutauere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placida ſi mente, venimus:
Aſpera ſi geritis corda, redire licet.

Ad Librum. lxxxvii.

I Noſtro comes, i, libelle Flauo,
Longum per mare, ſed fauentis vndæ:
Et curſu facili, tuiſque ventis
Hiſpanæ pete Tarraconis arces:
Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forſitan eſſedo videbis.
Quid mandem tibi, quæris? vt ſodales
Paucos, & veteres, & ante brumas
Triginta mihi, quattuorque viſos
Ipſa protinus à via ſalutes;
Et noſtrum admoneas ſubinde Flauum,
Iucundos mihi, nec laborioſos
Seceſſus ſpatio paret ſalubri,
Qui pigrum faciant tuum parentem,
Hæc ſunt; iam tumidus vocat magiſter,
Caſtigatque moras, & aura portum
Laxauit melior. vale libelle.
Nauem, ſcis, puto, nec moratur vnus.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

LIBER VNDECIMVS.

Ad librum suum. I.

QVo tu, quo, liber otiose, tendis,
Cultus sindone non quotidiana?
Nunquid Parthenium videre? certe.
Vadas, & redeas ineuolutus,
Libros non legit ille, sed libellos:
Nec musis vacat, aut suis vacaret:
Ecquid te satis æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otiosiorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus leuis carinæ.
Sunt illinc duo, tresue, qui reuoluant
Nostrarum tineas ineptiarum:
Sed cùm sponsio, fabulæque lassæ
De Scorpo fuerint, & Incitato.

Ad Lectores. II.

TRiste supercilium, durique seuera Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricij,
Et personati fastus, & regula morum,
Quidquid, & in tenebris non sumus: ite foras.
Clamant, ecce, mei, io Saturnalia, versus:
Et libet, & sub te præside, Nerua, licet.

Ad Eosdem. III.

LEctores tetrici salebrosum ediscite Santram.
Nil mihi vobiscum est: iste liber meus est.

De suis libellis. IV.

NOn Vrbana mea tantum Pimpleide gaudent
Otia, nec vacuis auribus ista damus:

Sed meus in Geticis ad Martia signa pruinis
A rigido teritur centurione liber.
Dicitur & nostros cantare Britannia versus:
Quid prodest? nescit sacculus ista meus.
At quam victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieria prelia flare tuba;
Cum pia reddiderint Augustum numina terris,
Et Mœcenatem si mihi Roma daret!

Precatur Deos pro Nerua Traiano. V.

SAcra, Laresque Phrygum, quos Troiæ maluit hæres,
Quam rapere arsuras Laomedontis opes:
Scriptus & ęterno nunc primum Iuppiter auro,
Et soror, & summi filia tota patris:
Et qui purpureis iam tertia nomina fastis,
Iane refers Neruæ: vos precor ore pio:
Hunc omnes seruate ducem: seruate Senatum:
Moribus hic viuat principis, ille suis.

In laudem Neruæ Traiani. VI.

TAnta tibi est recti reuerentia, Cæsar, & æqui:
Quanta Numæ fuerat: sed Numa pauper erat.
Ardua res hæc est, opibus non tradere mores,
Et, cum tot Crœsos viceris, esse Numam.

Ad eundem. VII.

SI redeant veteres, ingentia nomina, patres:
Elysium liceat si vacuare nemus:
Te volet inuictus pro libertate Camillus,
Aurum Fabricius, te tribuente, volet.
Te Duce gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cum positurus erit.
Et te priuato cum Cæsare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Crassus opes.
Ipse quoque infernis reuocatus Ditis ab vmbris,
Si Cato reddatur, Cæsarianus erit.

Ad Romam. VIII.

VNctis falciferi senis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Versu ludere non laborioso
Permittis, puto, pileata Roma.

Risisti. licet ergo , nec vetamur .
Pallentes procul hinc abite curæ ;
Quicquid venerit obuium, loquamur ,
Morosa sine cogitatione ,
Misce dimidios, puer , trientes ,
Quales Pythagoras dabat Neroni ;
Misce Dindyme, sed frequentiores.
Possum nil ego sobrius; bibenti
Succurrent mihi quindecim poetæ .
Da nunc basia, sed Catulliana ,
Quæ si tot fuerint , quot ille dixit ,
Donabo tibi passerem Catulli .

De Statua Memoris . IX.

CLarus fronde Iouis , Romani fama cothurni .
Spirat Apellea redditus arte Memor .

De Turno . X.

COntulit ad satyras ingentia pectora Turnus ;
Cur non ad Memoris carmina? frater erat .

Ad puerum suum . XI.

TOlle , puer , calices , tepidique toreumata Nili ,
Et mihi secura poecula trade manu .
Trita patrum labris, & tonso pura ministro ;
Antiquas mensis restituatur honor .

In Zoilum . XII.

IVs tibi natorum vel septem, Zoile, detur ;
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem .

Epitaphium Paridis . XIII.

QVisquis Flaminiam teris viator ,
Noli nobile præterire marmor ,
Vrbis delitiæ, salesque Nili ,
Ars, & gratia, lusus , & voluptas.
Romani decus, & dolor theatri ,
Hoc sunt condita , quo Paris, sepulchro .

De Colono . XIV.

HÆredes, nolite breuem sepelire colonum ;
Nam terra est illi, quantulacunque , grauis .

De libro suo ad Apollinarem . XV.

SVnt chartæ mihi , quas Catonis vxor ,
Et quas horribiles legant Sabinæ .

Hic totus volo rideat libellus,
Et sit sanctior omnibus libellis;
Nec vino madeat, nec erubescat
Pingui sordidus esse Cosmiano;
Nec versus tamen esse tu memento
Saturnalitios, Apollinaris,
Mores namque habet hic meus libellus.

Ad Sabinum. XVI.

NOn omnis nostri ridens est pagina libri;
Inuenies & quod, torue Sabine, legas.

In Lupum. XVII.

DOnasti, Lupe, rus sub vrbe nobis;
Sed rus est mihi maius in fenestra,
Rus hoc ducere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Arguta tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit vno,
Clusæ cui folium rosæ corona est;
In quo non magis inuenitur herba,
Quam Cosmi folium, piperve crudum;
In quo nec cucumis iacere rectus,
Nec serpens habitare tota possit.
Erucam male pascit hortus vnam,
Consumpto, moritur culex, salicto;
Et talpa est mihi fossor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariscæ
Ridere, aut violæ patere possunt;
Fines mus populatur, & colono,
Tamquam sus Calydonius, timetur:
Et sublata volantis vngue Procnes
In nido seges est hirundinino:
Vix implet cochleam peracta messis:
Et mustum nuce condimus picata.
Errasti, Lupe, littera sed vna.
Nam, quo tempore prædium dedisti;
Mallem, tu mihi prandium dedisses.

In Gallam. XVIII.

QVæris, cur nolim te ducere, Galla? diserta es:
Sæpe solæcismum, dum bibo, lingua facit.

Ad

Ad Labullum. XIX.

DVm te prosequor, & domum reduco,
Aurem dum tibi præsto garrienti:
Et quicquid loqueris, facisque laudo:
Quot versus poterant, Labulle, nasci!
Hoc damnum tibi non videtur esse,
Si quid Roma legit, requirit hospes,
Non deridet eques, tenet senator,
Laudat caussidicus, poeta carpit,
Propter te perit? Hoc, Labulle, verum est?
Hoc quisquam ferat, vt tibi tuorum
Sit maior numerus togatulorum:
Librorum mihi sit minor meorum?
Triginta prope iam diebus vna est
Nobis pagina vix peracta: sic fit,
Cum cœnare domi poeta non vult.

In Zoilum. XX.

OS male caussidicis, & dicis olere poetis:
Sed detractori, Zoile, peius olet.

In Cæcilium. XXI.

ATreus Cæcilius cucurbitarum,
Sic illas, quasi filios Thyestæ,
In partes lacerat, secatque mille,
Gustu protinus has edes in ipso,
Has prima feret, alteraue cœna,
Has cœna tibi tertia reponet.
Hinc feras epidipnidas parabit:
Hinc pistor fatuas facit placentas:
Hinc & multiplices struit tabellas,
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal;
Vt lentem positam, fabamque credas:
Boletos imitantur, & botellos,
Et caudam cibij, breuesque mœnas:
Hinc cellarius experitur artes,
Vt condat vario vafer sapore
In ruta folium Capelliana.
Sic implet gabatas, paropsidesque:
Et leues scutulas, cauasque lances.

I 6 Hoc

Hoc lautum vocat, hoc putat venuſtum,
Vnum ponere ferculis tot aſſem.

In Neſtorem. XXII.

NEc toga, nec focus eſt, nec tritus cimice lectus.
Nec tibi de bibula ſarta palude teges:
Nec puer, aut ſenior, nulla eſt ancilla, nec infans,
Nec ſera, nec clauis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Neſtor, dici, atque videri
Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore,
Non eſt paupertas, Neſtor, habere nihil.

De Praſino. XXIII.

SÆpius ad Palmam Praſinus, poſt fata Neronis,
Peruenit; & victor præmia plura refert.
I nunc liuor edax, dic te ceſſiſſe Neroni;
Vicit nimirum, non Nero, ſed Praſinus.

De Apro. XXIV.

ÆDes emit Aper, ſed quas nec noctua vellet
Eſſe ſuas; adeo nigra, vetuſque caſa eſt.
Vicinos illic nitidus Maro poſſidet hortos,
Cœnabit belle, non habitabit Aper.

Ad Fabullum. XVV.

IGnotos mihi cum voces trecentos,
Quare non veniam vocatus à te,
Miraris, quererisque litigaſque.
Solus cœno, Fabulle, non libenter.

De Caio Iulio Proculo. XXVI.

CAius hanc lucem gemma mihi Iulius alba
Signat, io, votis redditus, ecce, meis;
Deſperaſſe iuuat, veluti iam rupta ſororum
Fila; minus gaudent qui timuere nihil.
Hypne, quid expectas piger? immortale Falernum
Funde; ſenem poſcunt talia vota cadum.
Quincunces, & ſex cyathos, beſſemque bibamus?
Caius vt fiat, Iulius, & Proculus.

In Zoilum. XXVII.

ZOile, quid tota gemmam præcingere libra
Te iuuat, & miſerum perdere ſardonycha?

Annu-

Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus;
Non eadem digitis pondera conueniunt.

De Mulione surdo ad Auctum.

XXVIII.

MVlio viginti venit modo millibus, Aucte.
Miraris pretium tam graue? surdus erat.

In Charidemum. XXIX.

CVnarum fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri custos, assiduusque comes.
Iam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba,
Et queritur labris puncta catella meis.
Sed tibi non creui; te noster villicus horret;
Te dispensator, te domus ipsa pauet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis abire;
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
CorrIpis, obseruas, quereris, suspiria ducis,
Et vix à ferulis abstinet ira manum.
Si Tyrios sumpsi cultus, vnxiue capillos;
Exclamas; Nunquam fecerat ista pater.
Et numeras nostros adstricta fronte trientes,
Tanquam de cella sit cadus ille tua.
Desine; non possum libertum ferre Catonem,
Esse virum iam me, res probat ipsa tibi.

De Amynta ad Ligdum. XXIX.

INdulget pecori nimium dum pastor Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaque gregis;
Cedentes oneri ramos siluamque fluentem
Vicit, concessas ipse secutus opes.
Triste nemus diræ vetuit superesse rapinæ.
Damnauitque rogis noxia ligna pater;
Pingues, Ligde, sues habeat vicinus Iolas;
Te satis est nobis annumerare pecus.

In Cæcilianum. XXX.

VIuida cum poscas epigrammata, mortua ponis
Lemmata; quid fieri, Cæciliane potest?
Mella iubes Hyblæa tibi, vel Hymettia nasci,
Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

Ad Senem orbum. XXXI.

ORbus es, & locuples, & Bruto consule natus,
Esse tibi veras credis amicitias?

Sunt

Sunt veræ ; sed quas iuuenis , quas pauper habebas
Qui nouus est , mortem diligit ille tuam .

De Silio. XXXII.

Silius hæc magni celebrat monumenta Maronis ,
Iugera facundi qui Ciceronis habet ,
Hæredem , dominumque sui tumulique larisque
Non alium mallet, nec Maro , nec Cicero .

De Eodem. XXXIII.

Iam prope desertos cineres , & sancta Maronis
Nomina qui coleret pauper , & vnus erat .
Silius Arpino tandem succurrit agello ,
Silius & vatem , non minor ipse tulit .

Ad Iulium Cerealem. XXXIV.

Coenabis belle , Iuli Cerealis, apud me ;
Conditio est melior si tibi nulla, veni.
Octauam poteris seruare; lauabimur vna ;
Scis, quam sint Stephani balnea iuncta mihi .
Prima tibi dabitur ventri lactuca mouendo
Vtilis , & porris fila resecta suis .
Mox vetus , & tenui maior cordylla lacerto ,
Sed quam cum rute frondibus oua tegant .
Altera non deerunt tenui versata fauilla :
Et Velabrensi massa recocta foco ;
Et quæ Picenum senserunt frigus oliuæ ,
Hæc satis in gustu: cætera nosse cupis ?
Mentiar, vt venias: pisces , conchylia, sumen ,
Et cortis saturas, atque paludis aues :
Quæ nec Stella solet rara nisi ponere cœna ;
Plus ego polliceor; nil recitabo tibi .
Ipse tuos nobis relegas licet vsque Gigantes ,
Rura vel æterno proxima Virgilio .

De Claudia Rufina. XXXVI.

Claudia cæruleis cum sit Rufina Britannis
Edita, cur Latiæ pectora gentis habet !
Quale decus formæ ! Romanam credere matres
Italides possunt , Atthides esse suam .
Dij bene, quod sancto peperit fœcunda marito ,
Quod sperat generos, quodque puella nurus .

Sic

Sic placeat superis, vt coniuge gaudeat vno,
Et semper natis gaudeat illa tribus.

In Zoilum. XXXVII.

VNguenta, & casias, & olentem funera myrrham,
Thuraque de medio semicremata rogo;
Et quæ de Stygio rapuisti cinnama lecto,
Improbe de turpi, Zoile, redde sinu.
A pedibus didicere manus peccare proterux.
Non miror furem, qui fugitiuus erat.

Ad Vrbicum de Lupo. XXXVIII.

HOrtatur fieri quod te Lupus, Vrbice patrem;
Ne credas. Nihil est quod minus ille velit;
Ars est captandi, quod nolis, velle videri:
Ne facias optat, quod rogat, vt facias:
Dicat prægnantem tua se Cosconia tantum,
Pallidior fiet iam pariente Lupus.
At tu consilio videaris vt vsus amici:
Sic morere, vt factum te putet esse patrem.

In Chæremonem. XXXIX.

QVod nimium laudas, Chæræmon Stoice, mortem:
Vis animum mirer, suspiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fracta facit vrceus ansa,
Et tristis nullo qui tepet igne focus.
Et teges, atque cimex, & nudi sponda grabati:
Et breuis, atque eadem nocte, dieque toga.
O quam magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,
Et stipula & nigro pane carere potes!
Leuconicis, age dum, tumeat tibi culcita lanis,
Constringatque tuos purpura pexa toros:
O quam tu cupies ter viuere Nestoris annos;
Et nihil ex vlla perdere luce voles!
Rebus in angustis, facile est, contemnere vitam,
Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

Ad Seuerum. XXXX.

MIraris, docto quod carmina mitto Seuero,
Ad cœnam cum te, docte Seuere, vocem?
Iupi-

Iupiter ambrosia satur est, & nectare viuit:
Nos tamen exta Ioui cruda, merumque damus.
Omnia cum tibi sint dono concessa deorum:
Si quod habes, non vis: ergo quid accipies?

De Charino. XLI.

SEnos Charinus omnibus digitis gerit,
Nec nocte ponit annulos:
Nec cum lauatur. caussa quæ sit, quæritis?
Dactyliothecam non habet.

In Iustinum. XLII.

SExcenti cœnant à te, Iustine, vocati,
Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non vltimus esse solebam:
Nec locus hic nobis inuidiosus erat.
Postera sed festæ reddis solemnia mensæ
Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

In Vacerram. XLIII.

ET delator es, & calumniator:
Fraudator es, & negotiator:
Et stipator es, & lanista. miror,
Quare non habeas, Vacerra nummos.

In Maronem. XLIV.

NIl mihi das viuus, dicis, post fata daturum.
Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

Ad Mathonem. XLV.

PArua rogas magnos; sed non dant hæc quoque magni,
Vt pudeat leuius te, Matho, magna roga.

Epitaphium canis Lydiæ. XLVI.

AMphitheatrales inter nutrita magistros
Venatrix, siluis aspera, blanda domi:
Lydia dicebar, domino fidissima Dextro,
Qui non Erigones mallet habere canem:
Nec qui Dictæa Cephalum de gente secutus,
Luciferæ pariter venit ad astra deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
Qualia Dulichio fata fuere cani.
Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,
Quantus erat Calydon, aut Erymanthe tuus.

Nec

Nec queror, infernas quamuis citò rapta sub vmbras.
Non potui fato nobiliore mori.

Ad Patum. XLVII.

SOluere, Pæte, decem tibi me sestertia cogis:
Perdiderit quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu, qui
Bis centena potes perdere, perde decem.

In Vacerram. XLVIII.

IN omnibus Vacerra quod conclauibus
Consumit horas, & die tota sedet;
Cœnaturit Vacerra, non dormiturit.

Ad Patum. XLIX.

AD primum decima lapidem quòd venimus hora
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista viæ, non est mea, sed tua culpa:
Misisti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

De Baijs, ad Flaccum. L.

LIttus beatæ gentis aureum Baias,
Baias superbæ blanda dona Naturæ,
Vt mille laudem, Flacce, versibus Baias,
Laudabo dignè non satis tamen Baias.
Sed Martialem malo, Flacce, quàm Baias:
Optare vtrumque pariter, improbi votum est.
Quòd si deorum munere hoc tibi detur;
Quid gaudiorum est, Martialis, & Baiæ?

De Philostrato, ad Nymphas. LI.

A Sinuessanis conuiua Philostratus vndis
Conductum repetens, nocte iubente, larem;
Penè imitatus obit sæuis Elpenora fatis,
Præceps per longos dum ruit vsque gradus.
Non esset, Nymphæ, tam magna pericula passus,
Si potiùs vestras ille bibisset aquas.

In Sosibianum. LII.

NEmo habitat gratis, nisi diues, & orbus apud te.
Nemo domum pluris, Sosibiane, locat.

Ad Antiochum tonsorem. LIII.

QVi nondum Stygias descendere quærit ad vndas,
Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.

Alba

Alba minùs sæuis lacerantur brachia cultris,
Cum furit ad Phrygios Enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon secat enterocelas,
Fractaque fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoica menta,
Collaque puluerea nudet equina iuba.
Hic miserum Scythica sub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore pascat auem.
Ad Matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus.
Antiochi tantùm barbara tela sonent.
Hæc quæcunque meo numeratis stigmata mento,
In veteli pyctæ qualia fronte sedent;
Non iracundis fecit grauis vnguibus vxor:
Antiochi ferrum est, & scelerata manus.
Vnus de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus viuit, ne ferat Antiochum.

In Zoilum. LV.

SIdere percussa est subito tibi, Zoile, lingua,
Dum lædis famam: Zoile, nunc sapies.

In Parthenopæum. LV.

LEniat vt fauces medicus, quas aspera vexat
Assiduè tussis, Parthenopæe, tibi:
Mella dari, nucleosque iubet, dulcesque placentas,
Et quidquid pueros non sinit esse truces.
At tu non cessas, totis tussire diebus
Non est hæc tussis, Parthenopæe: gula est.

In Chrestillum. LVI.

CArmina nulla probas, nulli quæ limite currunt:
Sed, quæ per salebras, altaque saxa cadunt.
Et tibi Mæonio res carmine maius habetur.
Luceilei columella heic si tu' Metrophanes' st.
ATtonitusque legis, *terrai frugiferai*,
Accius & quicquid Pacuuiusque vomunt.
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poetas?
Dispeream, si scis carmina, quid sapiunt.

Epitaphium Canaces. LVII.

ÆOlides Canaco iaces hoc tumulata sepulcro,
Vltima cui paruæ septima venit hiems:
Ah scelus! ah facinus! properas quid flere viator?
Non licet hic vitæ de breuitate queri:

Tri-

Triſtius eſt letho lethi genus: horrida vultus
Abſtulit, & tenero ſedit in ore lues:
Ipſaque crudeles ederunt oſcula morbi:
Nec data ſunt nigris tota labella rogis,
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
Sed mors vocis iter properauit cludere blandæ,
Ne poſſet duras flectere lingua deas.

In Zoilum. lviii.

MEntitur, qui te vitioſum, Zoile, dicit.
Non vitioſus homo es, Zoile, ſed vitium.

De Theodoro. lix.

PIerios vatis Theodori flamma penates
Abſtulit. Hoc muſis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O ſcelus, ò magnum facinus, crimenque deorum:
Non arſit pariter quòd domus, & dominus.

Ad Germanum. lx.

MArcia, non Rhenus ſalit hic, Germane, quid obſtas?
Et puerum prohibes diuitis imbre lacus?
Barbare, non debet ſubmoto ciue, miniſtro,
Captiuam victrix vnda leuare ſitim.

Ad Garricum. lxi.

MIttebas libram, quadrantem, Garrice, mittis.
Saltem ſemiſſem, Garrice, ſolue mihi.

Ad Albium Maximum. lxii.

ALbi maxime, ſi vacas ab ære,
Hoc tantum lege: namque & occupatus,
Et non es nimium laborioſus.
Tranſis hos quoque quattuor, ſapiſti.

Ad Septinianum. lxiii.

EXplicitum nobis vſque ad ſua cornua librum,
Et quaſi perfectum, Septiniane, refers.
Omnia legiſti: credo, ſcio, gaudeo, verum eſt.
Perlegi libros ſic ego quinque tuos.

Ad Lectorem. lxiv.

QVamuis tam longo poſſis ſatur eſſe libello,
Lector, adhuc a me diſticha pauca petis.
Sed Lupus vſuram, puerique diaria poſcunt;
Lector, ſalue; Vaces, diſſimulaſque? vale.

Epitaphiu-

HIc festinata requi-
Crimine quem
Quisquis eris nostri p
Manibus exiguis
Sic lare perpetuo, si
Flebilis in terra sit

Ad Mag-

LVdi magister parce
Sic te frequente
Et delicatæ diligat ch
Nec calculator, nec n
Maiore quisquam circ
Albæ leone flammeo c
Tostamque feruens Iu
Cirrata loris horridis S
Qua vapulauit Marsya
Ferulæque tristes, scep
Cessent, & Idus dorm
Æstate pueri si valent,

Epitaphium nobi-

MArmora parua qui
Mausoli saxis, p
Bis mea Romano spect
Et nihil extremos per
Quinque dedit pueros,
Clauserunt omnes lu
Contigit, & thalami n
Vna pudicitiæ copul

In Carmeni-

CVm te municipem C
Iactes, Carmeni
Cur frater tibi dicor ex
Et Celtis genitus, Tag
An vultu similes videm
Tu flexa nitidus coma v
Hispanis ego contumax
Leuis dropace tu quoti
Hirsutis ego cruribus,
Os blæsum tibi, debil

Ad Eundem. I.

Etia dum cessant, latratoresque Molossi,
Et, non inuento silua, quiescit, apro:
, Prisce, breui poteris donare libello,
lora nec æstiua est, nec tibi tota perit.

Ad sua carmina. II.

Væ modò littoreos ibatis carmina Pyrgos.
Ite sacra, iam non pulueruleuta via est.

Ad Librum suum. III.

D populos mitti qui nuper ab vrbe solebas,
Ibis, io, Romam nunc, peregrine liber,
riferi de gente Tagi, Tetricique Salonis;
Dat patrios manes, quæ mihi terra potens.
on tamen hospes eris, nec iam potes aduena dici,
Cuius habet fratres tot domus vna Remi.
re tuo veneranda noui pete limina templi:
Reddita Pierio sunt vbi templa choro.
l, si malueris prima gradiere Suburra;
Atria sunt illic Consulis, alta mei.
urigeros habitas facundus Stella penates,
Clarus Hyanteæ Stella sititor aquæ.
ons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Vnde nouem dominas sæpe bibisse ferunt.
le dabit populo, patribusque, equitique legendum,
Nec nimiùm sicce is perleget ipse genis.
uid titulum poscis? versus duo, tresue legantur,
Clamabuns omnes te, liber, esse meum.

Ad Priscum Terentium. IV.

QVòd Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni
Mæcenas atauis regibus ortus eques:
Gentibus, & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium: tu, si quid posse videmur:
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

Ad Cæsarem. V.

LOngior vndecimi nobis, decimique libelli,
Arctatus labor est, & breue rasit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti;
Hæc lege tu Cæsar, forsan & illa leges.

In

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

LIBER DVODECIMVS.

Val. Martialis Prisco suo S.

SCIO me patrocinium debere contumacissimæ triennij desidiæ; quæ absoluenda non esset inter illas quoque occupationes vrbicas, quibus faciliùs consequimur, vt molesti potiùs, quàm officiosi esse videamur: ne dum in hac prouinciali solitudine; vbi nisi etiam intemperanter studeamus, & sine solatio, & sine excusatione secessimus. Accipe ergo rationem in qua hoc maximum, & primum est, quod ciuitatis aures, quibus assueueram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid est enim in libellis meis, quod placeat, dictauit auditor. Illam iudiciorum subtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conuentus, in quibus studere se voluptates non sentiunt, ad summam omnium, ea, quæ delicati reliquimus, desideramus, quasi destituti. Accedit his municipalium rubigo dentium, & iudicij loco liuor, & vnus, aut alter mali, in pusillo loco multi; aduersus quod difficile est habere quotidie bonum stomachum. Ne mireris igitur abiecta ab indignante, quæ à gestiente fieri solebant. Ne quid tamen & aduenienti tibi ab vrbe, & exigenti negarem, (cui non refero gratiam, si tantùm ea præsto, quæ possim,) imperaui mihi, quod indulgere consueueram, & studui paucissimis diebus, vt familiarissimas mihi aures tuas exciperem aduentoria sua. Tu velim ista, quæ tantùm apud te non periclitantur, diligenter æstimare, & excutere non graueris, &, quod tibi difficillimum est, de nugis nostris iudices nitore seposito, ne Romam, si ita decreueris, non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum.

Ad

Ad Eundem. I.

REtia dum cessant, latratoresque Molossi,
Et, non inuento silua, quiescit, apro:
Otia, Prisce, breui poteris donare libello,
Hora nec æstiua est, nec tibi tota perit.

Ad sua carmina. II.

QVæ modò littoreos ibatis carmina Pyrgos.
Ite sacra, iam non puluerulenta via est.

Ad Librum suum. III.

AD populos mitti qui nuper ab vrbe solebas,
Ibis, io, Romam nunc, peregrine liber,
Auriferi de gente Tagi, Tetricique Salonis;
Dat patrios manes, quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec iam potes aduena dici,
Cuius habet fratres tot domus vna Remi.
Iure tuo veneranda noui pete limina templi:
Reddita Pierio sunt vbi templa choro.
Vel, si malueris prima gradiere Suburra;
Atria sunt illic Consulis, alta mei.
Laurigeros habitas facundus Stella penates,
Clarus Hyanteæ Stella sititor aquæ.
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Vnde nouem dominas sæpe bibisse ferunt.
Ille dabit populo, patribusque, equitique legendum,
Nec nimiùm siccis perleget ipse genis.
Quid titulum poscis? versus duo, tresue legantur,
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

Ad Priscum Terentium. IV.

QVòd Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni
Mœcenas atauis regibus ortus eques:
Gentibus, & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium: tu, si quid posse videmur:
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

Ad Cæsarem. V.

LOngior vndecimi nobis, decimique libelli,
Arctatus labor est, & breue rasit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dedisti;
Hæc lege tu Cæsar, forsan & illa leges.

In

In commendationem Neruæ. VI.

CONtigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerua; licet toto nunc Helicone frui.
Recta Fides, hilaris Clementia, cauta Potestas
Iam redeunt; longi terga dedere metus.
Hoc populi, gentesque tuæ, pia Roma, precantur:
Dux tibi sit semper talis, & iste diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorum;
Quos Numa, quos hilaris posset habere Cato,
Largiri, præstare, breues extendere census,
Et dare, quæ facile vix tribuere dei.
Nunc licet, & fas est: sed tu sub principe duro;
Temporibusque malis ausus es esse bonus.

De Lygia. VII.

TOto vertice quot gerit capillos,
Annos si tot habet Lygia, trima est.

In Commendationem Traiani. VIII.

TErrarum dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, & nihil secundum,
Traiani modò læta cum futuros
Tot per secula computaret annos,
Et fortem, iuuenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret,
Dixit præside gloriosa tali,
Parthorum proceres, ducesque Serum,
Traces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Possum ostendere Cæsarem: venite.

Ad Cæsarem. IX.

PAlma regit nostros, mitissime Cæsar, Iberos,
Et placido fruitur pax peregrina iugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Misisti mores in loca nostra tuos.

De Africano. X.

HAbet Africanus millies: tamen captat.
Fortuna multis dat nimis: satis nulli.

Mittit Librum ad Parthenium. XI.

PArthenio dic, Musa, tuo, nostroque salutem;
Nam quis ab Aonio largiùs amne bibit?

Cuius

Cuius Pymplæo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?
Et si forte, sed hoc vix est sperare, vacabit:
Tradat, vt ipse duci carmina nostra, roga:
Quattuor & tantum timidumque breuemque libellum
Commendet verbis: hunc tua Roma legit.

In Posthumum. XII.

OMnia promittis, cum tota nocte bibisti:
Mane nihil præstas; Posthume, mane bibe.

Ad Auctum. XIII.

GEnus, Aucte, lucri diuites habent iram,
Odisse, quàm donare, vilius constat.

Ad Priscum. XIV.

PArcius vtaris, moneo, rapiente veredo,
Prisce; nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri
Decidit excussus, nec rediturus equo.
Insidias & campus habet; nec fossa, nec agger,
Nec sint saxa licet, fallere plana solent.
Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent:
Inuidia fati sed leuiore cadant.
Si te delectant animosa pericula: Thuscis,
(Tutior est virtus,) insidiemur apris.
Quid te frena iuuant temeraria? sæpius illis,
Prisce, datum est equitem rumpere, quàm leporem.

Adulatorium. XV.

QVicquid Parrhasia nitebat aula,
Donatum est oculis, deisque nostris;
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Iupiter, & stupet superbas
Regis delitias, grauesque luxus.
Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem:
Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
Omnes cum Ioue nunc sumus beati:
At nuper (pudet! ah pudet fateri)
Omnes cum Ioue pauperes eramus.

In Lentinum. XVI.

QVare tam multis à te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & vsque gemis.

Gesta-

Gestatur tecum sella, pariterque lauatur:
Cœnat boletos, ostrea, sumen, aprum:
Ebria setino fit sæpe & sæpe Falerno:
Nec nisi per niueam Cæcuba potat aquam:
Circumfusa rosis, & nigra recumbit amomo,
Dormit & in pluma, purpureoque toro.
Cùm sit tam pulchrè, cùm tam benè viuat apud te,
Ad damam potiùs, vis, tua febris eat?

Ad Iuuenalem. XVII.

DVm tu forsitan inquietus erras
Clamosa, Iuuenalis, in Suburra,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Maior Cælius, & minor fatigant.
Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit
Auro Bilbilis, & superba ferro:
Hic pigri colimus labore dulci
Bothrodum, Plateamque (Celtiberis
Hæc sunt nomina crassiora terris:)
Ingenti fruor, improboque somno,
Quem nec tertia sæpe rumpit hora,
Et tecum mihi nunc repono, quidquid
Ter denos vigilaueram per annos,
Ignota est toga: sed datur petenti
Rupta proxima vestis à cathedra
Surgentem focus excipit superba.
Vicini strue cultus iliceti,
Multa villica quem coronat olla,

De Aemilio. XVIII.

IN thermis sumit lactucas, oua, lacertum:
Et cœnare foris se negat Æmylius.

Ad Fabullum de Themisone. XIX.

QVare non habeat, Fabulle, quæris,
Vxorem Themison? amat quietem.

Ad Marcellam. XX.

MVnicipem rigidi, quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam nostris quis putet esse locis?

Tam

Tam rarum, tam dulce sapis: Pallatia dicent,
Audierint si te vel semel, esse suam.
Nulla nec in media certabit nata Suburra,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec cito ridebit peregrini gloria partus,
Romanam deceat quam magis esse nurum.
Tu desiderium dominæ mihi mitius vrbis
Esse iubes: Romam tu mihi sola facis.

De Philænide. XXI.

QVam sit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam tibi breuiter, Fabulle?
Esset cæca decentior Philænis.

In Læliam. XXII.

DEntibus, atque comis, (nec te pudet) vteris emptis,
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

Ad Iuuencum de Couino curru. XXIII.

O Iucunda, Couine, solitudo,
Carruca magis, essedoque gratum
Facundi mihi munus Æliani:
Hic mecum licet, hic, Iuuence, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non rector Lybici niger caballi,
Succinctus, neque cursor antecedit.
Nusquam est mulio: mannuli tacebunt:
O si conscius esset hic Auitus!
Aurem non ego tertiam timerem:
Totus qua bene sic dies abiret.

In Thelesinum. XXIV.

CVm rogo te nummos sine pignore: Non habeo, inquis:
Idem, si pro me spondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis, arboribusque meis:
Ecce reum Carus te detulit: adsit agellus,
Exilij comitem quæris? agellus eat.

In Auarum amicum. XXV.

SExaginta teras cum limina mane senator,
Esse tibi videor desidiosus eques:
Quod non à prima discurram luce per vrbem,
Et referam lassus basia mille domum.
Sed tu purpureis vt des noua nomina fastis,
Aut Numidum gentes, Cappadocumve petas.
At mhi quem cogis medios abrumpere somnos,
Et matutinum ferre, patique lutum.
Quid petitur? rupta cum pes vagus exit aluta,
Et subitus crassæ decidit imber aquæ:
Nec venit ablatis clamator verna lacernis.
Accedit gelidam seruus ad auriculam.
Et rogat, vt cœnes secum Lætorius, inquit:
Viginti nummis? non ego. malo famem,
Quod sit cena mihi, tibi sit prouincia merces:
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

In Cinnam. XXVI.

POto ego sextantes, tu potas, Cinna, deunces,
Et quereris, quod non, Cinna, bibamus idem.

De Hermogene fure, ad Ponticum. XXVII.

HErmogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix puto Massa fuit.
Tu licet obserues dextram, teneasque sinistram,
Inueniet mappam qua ratione trahat.
Ceruinus gelidum sorbet sic halitus anguem,
Casuras alte sic rapit Iris aquas.
Nuper cum Myrino peteretur missio læso,
Subduxit mappas quattuor Hermogenes.
Cretatam prætor cum vellet mittere mappam,
Prætori mappam surripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur,
Mantile è mensa surpuit Hermogenes.
Hoc quoque si deerit: medios discingere lectos,
Mensarumque pedes non timet Hermogenes.
Quam-

Quamuis non modico caleant ſpectacula ſole,
Vela reducentur, cum venit Hermogenes.
Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calui, ſiſtrataque turba:
Inter adorantes cum ſtetit Hermogenes.
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit vnquam,
A cœna ſemper rettulit Hermogenes.

De Apro. XXVIII.

SIccus, ſobrius eſt Aper: quid ad me?
Seruum ſic ego laudo, non amicum.

De Hortis Marcellæ vxoris. XXIX.

HOc nemus, hi fontes, hæc textilis vmbra ſupini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ;
Prataque nec bifero ceſſura roſaria Pœſto:
Quodque viret Iani menſe, nec alget olus;
Quæque natat clußs anguilla domeſtica lymphis:
Quæque gerit ſimiles candida turris aues.
Munera ſunt dominæ: poſt ſeptima luſtra reuerſo
Has Marcella domos, paruaque regna dedit.
Si mihi Nauſicae patrios concederet hortos,
Alcinoo poſſem dicere: malo meos.

In Vacerram. XXX.

O Iuliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, ſarcinas tuas, vidi:
Quas non retentas penſione pro bima
Portabat vxor rufa crinibus ſeptem,
Et cum ſorore cana mater ingenti.
Furias putaui nocte Ditis emerſas.
Has tu priores frigore, & fame ſiccus,
Et non recenti pallidus magis buxo,
Irus tuorum temporum ſequebaris,
Migrare cliuum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bipes menſa:
Et cum lucerna, corneoque cratere,

Matella curto rupta latere fœtebat.
Foco virenti suberat amphoræ ceruix,
Fuisse gerres, aut inutiles mænas
Odor insuauis vrcei fatebatur,
Qualem marinæ misit aura piscinæ,
Nec quadra deerat casei Tolosatis,
Quadrima nigri nec corona pulei,
Caluæque restes, allioque cepisque;
Nec plena turpi matris olla resina,
Summænianæ qua pilantur vxores.
Quid quæris ædes, villicosque derides,
Habitare gratis, ò Vacerra, cum possis?
Hæc sarcinarum pompa conuenit ponti.

Ad Iulium Martialem.

XXXI.

TRiginta mihi, quattuorque messes
Tecum, si memini, fuere, Iuli,
Quarum dulcia mixta sunt amaris,
Sed iucunda tamen fuere plura.
Et si calculus omnis huc, & illuc
Diuersus, bicolorque digeratur,
Vincet candida turba nigriorem,
Si vitare velis acerba quædam,
Et tristes animi cauere morsus,
Nulli te facias nimis sodalem,
Gaudebis minus? & minus dolebis.

In Labullum. XXXII.

LIbras quattuor, aut duas amico,
Algentemque togam, breuemque lænam,
Interdum aureolos manu crepanteis,
Possint ducere qui duas Kalendas,
Quod nemo, nisi tu, Labulle, donas:
Non es, crede mihi bonus. quid ergo?
Vt verum loquar, optimus malorum.
Pisones, Senecasque, Memmiosque,
Et Crispos mihi redde, sed priores:
Fies protinus vltimus bonorum:
Vis cursu pedibusque gloriari?
Tigrim vince, leuemque Passarinum.
Nulla est gloria præterire asellos.

In

In Nasutum. XXXIII.

NAsutus nimium cupis videri.
Nasutum volo, nolo polyposum.

In Sabellum. XXXIV.

ODi te quia bellus es, Sabelle.
Res est putida bellus, & Sabellus.
Bellum denique malo, quam Sabellum,
Tabescas Vtinam, Sabelle, belle!

In Pontilianum. XXXV.

MEntiris? credo, recitas mala carmina? laudo:
Cantas? Canto: bibis? Pontiliane, bibo:
Ructas? dissimulo: gemma vis ludere? vincor.
Res vna est, sine me quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præstas mihi, mortuus, inquis,
Accipiam bene te: nil volo, sed morere.

In Tuccam. XXXVI.

NOn est, Tucca, satis, quod es gulosus,
Et dici cupis, & cupis videri.

Ad M. Vnicum. XXXVII.

VNice cognato iunctum mihi sanguine nomen,
Quique geris studijs corda propinqua meis:
Carmina cum facias soli cedentia fratri,
Pectore non minor es, sed pietate prior.
Cum docto te posset amare Thalia Catullo,
Te post Nasonem blanda Elegia sequi,
Nec deerant Zephyri, si te dare vela iuuaret:
Sed tu littus amas, hoc quoque fratris habes.

Ad Phœbum. XXXVIII.

HOedina tibi pelle contegenti
Nudæ tempora, verticemque caluæ,
Festiuè tibi, Phœbe, dixit ille,
Quid dixit, caput esse calceatum.

Ad Classicum. XXXIX.

VEndunt carmina Gallus, & Lupercus;
Sanos, Classice, nunc nega poetas.

In habentem varios mores. XL.

DIfficilis, facilis, iucundus, acerbus, es idem;
Nec tecum possum viuere, nec sine te.

In lautum Inuitatorem. XLI.

BOletos, & aprum si tamquam vilia ponis,
Et non esse putas hæc mea vota; volo.
Si fortunatum fieri me credis & heres
Vis scribi, propter quinque lucrina; vale.
Lauta tamen cœna est; fateor lautissima; sed cras
Nil erit; immo hodie; protinus immo nihil;
Quod sciat infelix damnatæ spongia virgę,
Vel quicunque canis, iunctaque testa viæ.
Mullorum, leporumque & suminis exitus hic est,
Sulfureusque color, carnificesque pedes.
Non Albana mihi sit comissatio tanti,
Nec Capitolinæ, Pontificumque dapes.
Imputet ipse Deus nectar mihi, fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Conuiuas alios cœnarum quære magister,
Quos capiant mensæ regna superba tuæ.
Me meus ad subitas inuitet amicus ofellas.
Hæc mihi, quam possum reddere, cœna placet.

In habentem amœnas ædes.
XLII.

DAphnonas, platanonas, & aerias cyparissos,
Et non vnius balneo solus habes;
Et tibi centenis stat porticus alta columnis,
Calcatusque tuo sub pede lucet onyx:
Puluereumque fugax hippodromon vngula plaudit,
Et pereuntis aquæ fluctus vbique sonat.
Atria longa patent; sed nec cœnantibus vsquam,
Nec somno locus est. quam bene non habitas!

De

De Fabullino. XLIII.

TAm sæpe nostrum decipi Fabullinum
Miraris, Aule? semper homo bonus tiro est.

Epitaphium Rufi, Ad Semproniam. XLIV.

TEmpora Pieria solitus redimire corona,
Nec minus attonitis vox celebrata reis.
Hic situs est hic ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cuius & ipse tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elysio narraris fabula campo,
Et studet ad raptus Tyndaris ipsa tuos.
Tu melior, quæ, deserto raptore, redisti;
Illa virum voluit nec repetita sequi.
Ridet, & Iliacos audit Menelaus amores;
Absoluit Phrygium vestra rapina Parim.
Accipient olim cum te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior vmbra domo.
Non aliena videt, sed amat Proserpina raptas;
Iste tibi dominam conciliabit amor.

In Auarum. XLV.

NVmmi cum tibi sint, opesque tantæ,
Quantas ciuis habet, paterve rarus;
Largiris nihil, incubasque gazæ,
Vt magnus draco, quem canunt poetæ
Custodem Scythici fuisse luci.
Sed caussa, vt memoras, & ipse iactas,
Diræ filius est rapacitatis.
Vt quid fatuos, rudesque quæris,
Illudas quibus, auferasque mentem?
Huic semper vitio pater fuisti.

In Zoilum. XLVI.

CRine ruber, niger ore, breuis pede, lumine læsus,
Rem magnam præstas, Zoile, si bonus es.

In Polycarpum. XLVII.

ÆGrotas vno decies, aut sæpius anno
Nec tibi, sed nobis hoc, Polycarme, nocet.

Nam, quoties surgis, soteria poscis amicos.
Sit pudor: ægrota iam, Polycarme, semel.

Ad Sparsum. XLVIII.

CVr sæpe sicci parua rura Nomenti,
Laremque villæ sordidum petam, quæris?
Nec cogitandi, Sparse, nec quiescendi
In vrbe locus est pauperi. Negant vitam
Ludimagistri mane; nocte pistores,
Ærariorum marculi die toto:
Hinc otiosus sordidam quatit mensam
Neroniana nummularius massa,
Illinc paludis malleator Hispanæ
Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec turba cessat entheata Bellonæ;
Nec fasciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus, nec rogare Iudæus;
Nec sulfuratæ lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicet quot æra verberent manus vrbis,
Cum secta Colcho luna vapulat rhombo,
Tu, Sparse, nescis ista, nec potes scire,
Petilianis delicatus in regnis,
Cui plana summos despicit domus montes.
Et rus in vrbe est, vinitorque Romanus:
Nec in Falerno monte maior autumnus,
Intraque limen latus essedo cursus;
Et in profundo somnus, & quies nullis
Offensa linguis, nec dies nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ,
Et ad cubile est Roma: tædio fessis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

Ad Alaudam. XLIX.

ANcillariolum tua te vocat vxor, & ipsa
Lecticariola est: estis, Alauda, pares.

De importunis basiatoribus. L.

TAntum dat tibi Roma basiorum
Post annos modo quindecim reuerso,

Quan-

Quantum nulla suo nutrix alumno;
Te vicinia tota, te pilosus
Hircoso premit osculo colonus,
Hinc instat tibi textor, inde fullo,
Hinc sutor modo pelle basiata.
Hinc menti dominus pediculosi,
Hinc defioculusque & inde lippus.
Iam tanti tibi non fuit redire.

Ad summum natalem. II.

MArtis alumne dies, roseam quo lampada primum,
Magnaque siderij vidimus ora dei:
Si te rure, coli, viridesque pigebit ad aras,
Qui fueras Latia cultus in vrbe mihi:
Da veniam, seruire meis quod nolo Kalendis:
Et, qua sum genitus, viuere luce volo.

De Sabello. III.

NAtali pallere suo ne calda Sabello
Desit, & vt liquidum potet Alauda merum:
Turbida sollicito transmittere Cæcuba sacco,
Atque inter mensas ire, redire suas:
Excipere hos illos, & tota surgere cœna,
Marmora calcantem frigidiora gelu.
Quæ ratio est, hæc sponte tua perferre, patique;
Quæ, te si iubeat rex, dominusque, neges?

De Ligurra. IIII.

VErsus, & breue, viuidumque carmen
In te ne faciam times, Ligurra;
Et dignus cupis hoc metu videri.
Sed frustra metuis, cupisque frustra.
In tauros Libyci fremunt leones;
Non sunt papilionibus molesti.
Quæras, censeo, si legi laboras,
Nigri fornicis ebrium poetam,
Qui carbone rudi, putrique creta,
Scribit carmina, quæ legunt incantes.
Frons hæc stigmate non meo notanda est.

Ad Saturnum. LIV.

ANtiqui rex magne poli, mundique prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor vllus erat;
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
Scissa nec ad manes, sed sita diues humus:
Lætus ad hæc, facilisque veni solemnia Prisci
Gaudia; cum sacris te decet esse tuis:
Tu reducem patriæ sexta, pater optime, bruma
Pacifici Latia reddis ab vrbe Numæ.
Cernis, vt Ausonio similis tibi pompa macello
Pendeat, & quantus luxurietur honos?
Quam non parca manus, largæque numismata mensæ
Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
Vtque sit his pretium meritis, & gratia maior,
Et pater, & frugi sic tua sacra colit.
At tu, sancte, tuo sic semper amere Decembri;
Hos illi iubeas sæpe redire dies.

Ad Cordubam. LV.

VNcto corduba lætior Venafro,
Histra nec minus absoluta testa,
Albi quæ superas oues Galesi,
Nullo murice, nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore viuo;
Dic vestro, rogo, sit pudor Poetę;
Nec gratis recitet meos libellos;
Ferrem, si faceret bonus Poeta,
Cui possem dare mutuos honores.
Cæcus perdere non potest, quod aufert.
Nil est deterius latrone nudo,
Nil securius est malo poeta.

De Cinna. LVI.

VIncentem reliquos forma, & virtute ministros
Cinna cocum fecit, Cinna gulosus homo est.

Ad Amœnum. LVII.

BIs quinquagenis domus est tibi millibus empta,
Vendere quam summa vel breuiore cupis.

Arte, sed emptorem vafra corrumpis; Amœne, O
Et casa diuitijs ambitiosa latet.
Gemmantes prima fulgent testudine lecti,
Et Maurusiaci pondera rara citri.
Argentum, atque aurum non simplex delphica portat:
Stant serui, dominos quos precer esse meos.
Deinde ducenta sonas, & ais, non esse minoris,
Instructam vili vendis, Amœne, domum.

De Idibus Maronis. LVIII.

Maiæ Mercurium creastis Idus,
Augustis redit idibus Diana
Octobres Maro consecrauit Idus.
Idus sæpe colas, & has & illas,
Qui magni celebras Maronis Idus.

Ad Clientes. LIX.

Matutine cliens, vrbis mihi causa relictæ,
Atria si sapias, ambitiosa colas.
Non sum ego caussidicus, nec amaris litibus aptus:
Sed piger, & senior, Pieridumque comes.
Otia me, somnusque iuuant, quæ magna negauit
Roma mihi: redeo si vigilatur & hic.

Ad Paullum. LX.

Sic, tanquam tabulas, scyphosque Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

De Apro. LXI.

Lintea ferret Apro vatius cum vernula nuper,
Et supra togulam lusca sederet anus:
Atque olei stillam daret enterocelicus vnctor:
Vdorum tetricus censor, & asper erat.
Frangendos calices, effundendumque Falernum
Clamabat, biberet qui modo lotus eques.
A sene sed postquam nummi venere trecenti:
Sobrius à thermis nescit abire domum.

O quantum diatheta valent, & quinque comati!
Tunc, cum pauper erat, non sitiebat Aper.

Ad Lygdum. LXI.

NIl non, Lygde, mihi negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

Ad Pannicum. LXII.

IVgera mercatus prope busta latentis agelli,
Et male compactæ culmina fulta casæ.
Deseris vrbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Paruaque sed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, millium, ptisanamque, fabamque, solebas
Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

Ad Catullum. LXIII.

HÆredem tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, nisi legero, Catulle.

Ad Flaccum. LXIV.

CVm tibi Niliacus portet crystalla cataplus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
His magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? sed gemmis vtilis vsus inest.
Nullum sollicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid! quod securo portat conuiua ministro,
Et casum tremulæ non timuere manus.
Hoc quoque non nihil est, quod propinabis in istis,
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

De Agricola. LXV.

AMphora vigessi, modius datur ære quaterno.
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

De Aethonte. LXVI.

MVltis dum precibus Iouem salutat,
Stans summos resupinus vsque in vngues
Æthon

Æthon in Capitolio pepedit ;
Riserunt homines: ſed ipſe diuum
Offenſus genitor, trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Poſt hoc flagitium miſellus Æthon,
Cum vult in Capitolium venire,
Sellas ante petit Patroclianas.
Et pedit, deciesque, viciesque.
Sed, quamuis ſibi cauerit crepando,
Compreſſis natibus Iouem ſalutat.

Ad Bithynicum. lxvii.

NIl in te ſcripſi, Bithynice: credere non vis.
Et iurare iubes, malo ſatisfacere.

Ad Atticillam. lxviii.

DOnaui tibi multa, quæ rogaſti:
Donaui tibi plura, quàm rogaſti:
Non ceſſas tamen vſque me rogare.
Quiſquis nil negat, Atticilla, peccat.

De Calliſtrato. lxix.

NE laudet dignos, laudat Calliſtratus omnes.
Cui malus eſt nemo, quis bonus eſſe poteſt?

De Vmbro. lxx.

BRumæ diebus, ferijſque Saturni
Mittebat Vmber aliculam mihi pauper:
Nunc mittit alicam: factus eſt enim diues.

De Menogene canipeta. lxxi.

EFfugere in thermis, & circa balnea non eſt
Menogenen: omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextra, læuaque trigonem,
Imputet acceptas vt tibi ſæpe pilas:
Colliget, & referet laxum de puluere follem:
Et ſi iam lotus, iam ſoleatus erit.
Lintea ſi ſumes niue candidiora loquetur,
Sint licet infantis ſordidiora ſinu.

Exi-

Exiguos secto comentem dente capillos.
Dicet Achilleas dispofuisse comas.
Fumosæ feret ille tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget ipse tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpessus dicas tædia mille, veni.

Ad Polytimum. lxxii.

NOlueram, Polytime, tuos violare capillos:
Sed iuuat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modo tonse Pelops, positisque nitebas
Crinibus, vt totum sponsa videret ebur.

De Cotta. lxxiii.

BIs Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui solus inopi præstat, & facit turbam,
Excogitauit homo sagax, & astutus,
Ne facere posset tale sæpius damnum:
Excalceatus ire cœpit ad cænam.

De Tongiliano. lxxiv.

TOngilianus habet nasum: scio, non nego: sed iam
Nil, præter nasum, Tongilianus habet.

Ad Charinum. lxxv.

QVod lana caput alligas, Charine,
Non aures tibi, sed dolent capilli.

De Marone. lxxvi.

PRo sene, sed charo votum Maro fecit amico,
Cui grauis, & feruens hemitritæos erat.
Si Stygias æger non esset missus ad vndas,
Vt caderet magno victima grata Ioui.
Cœperunt certam medici spondere salutem:
Ne votum soluat, nunc Maro vota facit.

Ad Priscum. lxxvii.

SÆpe rogare soles, qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, simque repente potens.
Quemquam posse putas mores narrare futuros?
Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

In

In Tuccam. lxxvii.

Scribebamus epos: cæpisti scribere; cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos,
Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
Fila lyræ moui doctis exculta Camœnis;
Plectra rapis nobis ambitione noua.
Audemus satyras? Lucilius esse laboras;
Ludo leues elegos? tu quoque ludis idem.
Quid minus esse potest? epigrammata fingere cepi;
Hinc etiam petitur iam mea fama tibi.
Elige quid nolis; quis enim est pudor, omnia velle?
Et, si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

Ad Bætim fluuium. lxxix.

BÆtis oliuifera crinem redimite corona,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis:
Quem Bromius, quem Pallas amat, cui rector aquarum
Albula nauigerum per freta pandit iter:
Ominibus lætis vestras Instantius oras
Intret: & hic populis, vt prior, annus eat,
Non ignorat onus quod sit succedere Macro,
Qui sua metitur pondera, ferre potest.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

LIBER DECIMVSTERTIVS.

Cui nomen inditum Xenia.

Ad Lectorem.

NE toga cordyllis, ne penula desit oliuis,
 Aut inopem metuat sordida blatta famem,
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna Papyros:
 Postulat, ecce, nouos ebria Bruma sales.
Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
 Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi carta fritillus:
 Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

Ad Eundem.

NAsutus sis vsque licet, sis denique nasus,
 Quantum noluerit ferre rogatus Atlas;
Et possis ipsum tu deridere Latinum,
 Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quam dixi. quid dentem dente iuuabit
 Rodere? carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam, qui se mirantur, in illos
 Virus habe: nos hæc nouimus esse nihil.
Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,
 Nec matutina si mihi fronte venis.

Ad Eumdem.

OMnis in hoc gracili Xeniorum turba libello
 Constabit nummis quattuor empta tibi.
Quattuor est nimium? poterit constare duobus,
 Et faciet lucrum bibliopola Thryphon.

Ad Eumdem.

HÆc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
Si tibi tam rarus, quàm mihi, nummus erit.
Addita per titulos sua nomina rebus habebis,
Prætereas, si quid non facit ad stomachum.

XENIA.

Thus. I.

SErus vt ætheriæ Germanicus imperet aulæ,
Vtque diu terris, da pia thura Ioui.

Piper. II.

CErea quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cùm tibi forte datur, si sapis, adsle piper.

Alica. III.

NOs alicam, mulsum poterit tibi mittere diues,
Si tibi noluerit mittere diues, eme.

Conchis faba. IV.

SI spumet rubra conchis tibi pallida testa,
Lautorum cœnis sæpe negare potes.

Far. V.

IMbue plebeias Clusinis pultibus ollas,
Vt satur in vacuis dulcia musta bibas.

Lens. VI.

ACcipe Niliacam, Pelusia munera, lentem:
Vilior est alica, carior illa faba.

Simila ex tritico. VII.

NEc poteris similæ dotes numerare, nec vsus,
Pistori toties cum sit, & apta coco.

Hordeum. VIII.

MVlio, quod non des tacituris, accipe, muliis,
Hæc ego caupoi, non tibi, dona dedi.

Fru-

Frumentum triticeum. IX.

TErcentum Lybici medios de messe coloni
Sume, suburbanus ne moriatur ager.

Beta. X.

VT sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ:
O quam sæpe petet vina piperque cocus!

Lactuca. XI.

CLaudere qua cœnas lactuca solebat auorum,
Dic mihi cur nostras inchoat illa dapes?

Ligna acapna. XII.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam, moneo, rustice, ligna feras.

Rapa. XIII.

HÆc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cœlo Romulus esse solet.

Coliculi. XIV.

NE tibi pallentes moueant fastidia caules,
Nitrata viridis brassica fiat aqua.

Porri sectiui. XV.

FIla Tarentini grauiter redolentia porri
Edisti quoties, oscula clausa dato.

Porri capitati. XVI.

MIttit præcipuos nemoralis Aricia porros;
In niueo virides stipite cerne comas.

Napi. XVII.

NOs Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nursinas poteris parcius esse pilas.

Asparagi. XVIII.

MOllis in æquorea quæ creuit spina Rauenna:
Non erit incultis gratior asparagis.

Vua duracina. XIX.

NOn habilis cyathis, & inutilis vua Lyæo,
Sed non potanti me tibi nectar ero.

Chia ficus. XX.

CHia seni similis Baccho, quem Setia mutit:
Ipsa merum secum portat, & ipsa salem.

Cydonia. XXI.

SI tibi Cecropio saturata Cydonia melle
Ponentur: dicar hæc melimela, licet.

Nuces pineæ. XXII.

POma sumus Cybeles: procul hinc absiste, viator
Ne cadat in miserum nostra ruina caput.

Sorba. XXIII.

SOrba sumus, molles nimium durantia ventres:
Hæc alij potius, quam tibi, poma dabis.

Spathalion Caryotharum. XXIV.

AVrea porrigitur Iani Cariotha Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

Coctana. XXV.

HÆc tibi quæ torta venerunt condita meta,
Si maiora forent Coctana, ficus erant.

Pruna Damascena. XXVI.

PRuna peregrinæ carie rugosa senectæ
Sume, solent duri soluere ventris onus.

Caseus Lunensis. XXVII.

CAseus Etruscæ signatus imagine Lunæ,
Præstabit pueris prandia mille tuis.

Caseus Vestinus. XXVIII.

SI sine carne voles ientacula sumere frugi:
Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

Caseus Velabrensis. XXIX.

NOn quemcumque focum, nec fumum caseus omnem,
Sed velabrensem qui bibit, ille sapit.

Casei Trebulani. XXX.

TRebula nos genuit: commendat gratia duplex,
Siue leni flamma, siue domamur aqua.

Luca-

O quantum diatheta valent, & quinque comati!
Tunc, cum pauper erat, non sitiebat Aper.

Ad Lygdum. LXI.

NIl non, Lygde, mihi negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

Ad Pannicum. LXII.

IVgera mercatus prope busta latentis agelli,
Et male compactæ culmina fulta casæ.
Deseris vrbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Paruaque sed tritæ pręmia certa togæ.
Frumentum, milium, ptisanamque, fabamque, solebas
Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

Ad Catullum. LXIII.

HÆredem tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, nisi legero, Catulle.

Ad Flaccum. LXIV.

CVm tibi Niliacus portet crystalla cataplus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
His magis audaces, an sunt qui talia mittunt
Munera? sed gemmis vilis vsus inest.
Nullum sollicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid! quod securo potat conuiua ministro,
Et casum tremulæ non timuere manus.
Hoc quoque non nihil est, quod propinabis in istis,
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

De Agricola. LXV.

AMphora vigessi, modius datur ære quaterno.
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

De Aethonte. LXVI.

MVltis dum precibus Iouem salutat,
Stans summos resupinus vsque in vngues
Æthon

Æthon in Capitolio pepedit;
Riserunt homines: sed ipse diuum
Offensus genitor, trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Post hoc flagitium misellus Æthon,
Cum vult in Capitolium venire,
Sellas ante petit Patroclianas.
Et pedit, deciesque, viciesque.
Sed, quamuis sibi cauerit crepando,
Compressis natibus Iouem salutat.

Ad Bithynicum. lxvii.

NIl in te scripsi, Bithynice: credere non vis:
Et iurare iubes, malo satisfacere.

Ad Atticillam. lxviii.

DOnaui tibi multa, quæ rogasti:
Donaui tibi plura, quam rogasti:
Non cessas tamen vsque me rogare.
Quisquis nil negat, Atticilla, peccat.

De Callistrato. lxix.

NE laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

De Vmbro. lxx.

BRumæ diebus, ferijsque Saturni
Mittebat Vmber aliculam mihi pauper:
Nunc mittit alicam: factus est enim diues.

De Menogene canipeta. lxxi.

EFfugere in thermis, & circa balnea non est
Menogenen: omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextra, læuaque trigonem,
Imputet acceptas vt tibi sæpe pilas:
Colliget, & referet laxum de puluere follem:
Et si iam lotus, iam soleatus erit.
Lintea si sumes niue candidiora loquetur,
Sint licet infantis sordidiora sinu.

Exiguos secto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas dispofuisse comas.
Fumosæ feret ille tropiu de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget ipse tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpessus dicas tædia mille, veni.

Ad Polytimum. lxxii.

NOlueram, Polytime, tuos violare capillos:
Sed iuuat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modo tonse Pelops, positisque nitebas
Crinibus, vt totum sponsa videret ebur.

De Cotta. lxxiii.

BIs Cotta soleas perdidisse se questus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui solus inopi præstat, & facit turbam,
Excogitauit homo sagax, & astutus,
Ne facere posset tale sæpius damnum:
Excalceatus ire cœpit ad cænam.

De Tongiliano. lxxiv.

TOngilianus habet nasum: scio, non nego: sed iam
Nil, præter nasum, Tongilianus habet.

Ad Charinum. lxxv.

QVod lana caput alligas, Charine,
Non aures tibi, sed dolent capilli.

De Marone. lxxvi.

PRo sene, sed charo votum Maro fecit amico,
Cui grauis, & feruens hemitritæos erat.
Si Stygias æger non esset missus ad vndas,
Vt caderet magno victima grata Ioui.
Cœperunt certam medici spondere salutem:
Ne votum soluat, nunc Maro vota facit.

Ad Priscum. lxxvii.

SÆpe rogare soles, qualis sim, Prisce, futurus,
Si fiam locuples, simque repente potens.
Quemquam posse putas mores narrare futuros?
Dic mihi, si fias tu leo, qualis eris?

In

In Tuccam. lxxvii I.

SCribebamus epos: cæpisti scribere; cessi,
Æmula ne starent carmina nostra tuis.
Transtulit ad tragicos se nostra Thalia cothurnos,
Aptasti longum tu quoque syrma tibi.
Fila lyræ moui doctis exculta Camœnis;
Plectra rapis nobis ambitione noua.
Audemus satyras? Lucilius esse laboras;
Ludo leues elegos? tu quoque ludis idem.
Quid minus esse potest? epigrammata fingere cepi;
Hinc etiam petitur iam mea fama tibi.
Elige quid nolis; quis enim est pudor, omnia velle?
Et, si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

Ad Batim fluuium. lxxx x.

BÆtis oliuifera crinem redimite corona,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis:
Quem Bromius, quem Pallas amat, cui rector aquarum
Albula nauigerum per freta pandit iter:
Ominibus lætis vestras Instantius oras
Intret: & hic populis, vt prior, annus eat,
Non ignorat onus quod sit succedere Macro,
Qui sua metitur pondera, ferre potest.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATVM.
LIBER DECIMVSTERTIVS.

Cui nomen inditum Xenia.

Ad Lectorem.

NE toga cordyllis, ne penula desit oliuis,
Aut inopem metuat sordida blatta famem,
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna Papyros:
Postulat, ecce, nouos ebria Bruma sales.
Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi carta fritillus:
Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

Ad Eundem.

NAsutus sis vsque licet, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas;
Et possis ipsum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quam dix:. quid dentem dente iuuabit
Rodere? carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam, qui se mirantur, in illos
Virus habe: nos hæc nouimus esse nihil.
Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,
Nec matutina si mihi fronte ven's.

Ad Eumdem.

OMnis in hoc gracili Xeniorum turba libello
Constabit nummis quattuor empta tibi.
Quattuor est nimium? poterit constare duobus,
Et faciet lucrum bibliopola Thryphon.

Ad

Ad Eumdem.

HÆc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
Si tibi tam rarus, quàm mihi, nummus erit.
Addita per titulos sua nomina rebus habebis,
Prætereas, si quid non facit ad stomachum.

XENIA.

Thus. I.

SErus vt ætheriæ Germanicus imperet aulæ,
Vtque diu terris, da pia thura Ioui.

Piper. II.

CErea quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cùm tibi forte datur, si sapis, adde piper.

Alica. III.

NOs alicam, mulsum poterit tibi mittere diues,
Si tibi noluerit mittere diues, eme.

Conchis faba. IV.

SI spumet rubra conchis tibi pallida testa,
Lautorum cœnis sæpe negare potes.

Far. V.

IMbue plebeias Clusinis pultibus ollas,
Vt satur in vacuis dulcia musta bibas.

Lens. VI.

ACcipe Niliacam, Pelusia munera, lentem:
Vilior est alica, carior illa faba.

Simila ex tritico. VII.

NEc poteris similæ dotes numerare, nec vsus,
Pistori toties cum sit, & apta coco.

Hordeum. VIII.

MVlio, quod non des taciturus, accipe, mulis;
Hæc ego cauponi, non tibi, dona dedi.

Fru-

Frumentum triticeum. IX.

TErcentum Lybici medios de messe coloni
Sume, suburbanus ne moriatur ager.

Beta. X.

VT sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ:
O quam sæpe petet vina piperque cocus!

Lactuca. XI.

CLaudere qua cœnas lactuca solebat auorum,
Dic mihi cur nostras inchoat illa dapes?

Ligna acapna. XII.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam, moneo, rustice, ligna feras.

Rapa. XIII.

HÆc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cœlo Romulus esse solet.

Coliculi. XIV.

NE tibi pallentes moueant fastidia caules,
Nitrata viridis brassica fiat aqua.

Porri sectiui. XV.

FIla Tarentini grauiter redolentia porri
Edisti quoties, oscula clausa dato.

Porri capitati. XVI.

MIttit præcipuos nemoralis Aricia porros;
In niueo virides stipite cerne comas.

Napi. XVII.

NOs Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nursinas poteris parcius esse pilas.

Asparagi. XVIII.

MOllis in æquorea quæ creuit spina Rauenna:
Non erit incultis gratior asparagis.

Vua duracina. XIX.

NOn habilis cyathis, & inutilis vua Lyæo,
Sed non potanti me tibi nectar ero.

Chia

Chia ficus. XX.

CHia seni similis Baccho, quem Setia mutit:
Ipsa merum secum portat, & ipsa salem.

Cydonia. XXI.

SI tibi Cecropio saturata Cydonia melle
Ponentur: dicar hæc melimela, licet.

Nuces pineæ. XXII.

POma sumus Cybeles: procul hinc absiste, viator
Ne cadat in miserum nostra ruina caput.

Sorba. XXIII.

SOrba sumus, molles nimium durantia ventres:
Hæc alij potius, quam tibi, poma dabis.

Spathalion Caryotharum. XXIV.

AVrea porrigitur Iani Cariotha Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

Cottana. XXV.

HÆc tibi quæ torta venerunt condita meta,
Si maiora forent Cottana, ficus erant.

Pruna Damascena. XXVI.

PRuna peregrinæ carie rugosa senectæ
Sume, solent duri soluere ventris onus.

Caseus Lunensis. XXVII.

CAseus Etruscæ signatus imagine Lunæ,
Præstabit pueris prandia mille tuis.

Caseus Vestinus. XXVIII.

SI sine carne voles ientacula sumere frugi:
Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

Caseus Velabrensis. XXIX.

NOn quemcumque focum, nec fumum caseus omnem,
Sed velabrensem qui bibit, ille sapit.

Casei Trebulani. XXX.

TRebula nos genuit: commendat gratia duplex,
Siue leni flamma, siue domamur aqua.

Luca-

Lucanica. XXXI.

Filia Picenæ venio Lucanica porcæ :
Pultibus hinc niueis grata corona datur.

Oliua. XXXII.

HÆc, quæ Picenis venit subducta trapetis.
Inchoat, atque eadem finit oliua dapes.

Mala Citrea. XXXIII.

AVt Corcyræi sunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Massyli poma draconis erant.

Colostrum. XXXIV.

SVrripuit pastor quæ nondum stantibus hœdis,
De primo matrum lacte, colostra damus,

Hædi. XXXV.

BArbatum pecus, & viridi non vtile Baccho,
Det Pœnas; nocuit iam tener ille deo.

Oua. XXXVI.

CAndida si croceos circumfluit vnda vitellos,
Hesperius scombri temperet oua liquor.

Porcellus Lactens. XXXVII.

LActe mero pastum pigrę mihi matris alumnum
Ponat: & Ætolo de sue diues edat.

Apyrina, & tuberes. XXXVIII.

NOn tibi de Libycis tuberes, & apyrina ramis,
De Nomentanis sed damus arboribus.

Idem. XXXIX.

LEcta suburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes: quid tibi cum Lybicis?

Sumen. XL.

ESse potes nudum Sumen: sic vbere largo
Effluit, & viuo lacte papilla tumet.

Pulli gallinacei. XLI.

SI Libycæ nobis volucres, & Phasides essent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aues.

Persica nux. XLII.

VIlia maternis fueramus persica ramis:
Nunc in adoptiuis Persica cara sumus.

Panes

Panes Picentini. XLIII.

PIcentina Ceres niueo sic nectare crescit,
Vt leuis accepta spongia turget aqua.

Boleti. XLIV.

ARgentum, atque aurum facile est lenamque togamque
Mittere: boletos mittere difficile est.

Ficedula. XLV.

CVm me ficus alat, cum pascar dulcibus Vuis,
Cur potius nomen non dedit vua mihi?

Terræ Tubera. XLVI.

RVmpimus altricem tenero quę vertice terram
Tubera; boletis poma secunda sumus.

Turdorum corona. XLVII.

TExta rosis fortasse tibi, vel diuite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

Anas. XLVIII.

TOta quidem ponatur anas: sed pectore tantum,
Et ceruice sapit: cætera redde coco.

Turtur. XLIX.

DVm pinguis mihi turtur erit: lactuca valebis,
Et cocleas tibi habe: perdere nolo famem.

Perna. L.

CÆretana mihi fiet; vel missa licebit
De Menapis: lauti de petasone vorent.

Petaso. LI.

MVsteus est; propera, charos nec differ amicos:
Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

Colocasia. LII.

NIliacum ridebis olus, lanasque sequaces,
Improba cum morsu fila manuque trahes.

Iecur anseris. LIII.

ADspice quam tumeat magno iecur ansere maius.
Miratus dices; hoc, rogo, creuit vbi?

Glires. LIV.

TOta mihi dormitur hyems, & pinguior illo
Tempore sum, quo me nil, nisi somnus, alit.

Cuni-

Cuniculus. lv.

GAudet in effossis habitare cuniculus antris,
Monstrauit tacitas hostibus ille vias.

Attagena. lvi.

INter sapores fertur alitum primus
Ionicarum gustus attagenarum.

Gallina altilis. lvii.

PAscitur & dulci facilis Gallina farina:
Pascitur & tenebris: ingeniosa gula est.

Perdix. lviii.

POnitur Ausonijs auis hæc rarissima mensis:
Hanc in lautorum mandere sæpe soles.

Columbæ. lix.

NE violes teneras periuro dente columbas,
Tradita si Cnidiæ sunt tibi sacra deæ.

Galbula. lx.

GAlbula decipitur calamis, & retibus ales:
Turget adhuc viridi cum rudis vua mero.

Cattæ. lxi.

PAnnonicas nobis numquam dedit Vmbria cattas:
Mauult hæc domino mittere dona Pudens.

Pauo. lxii.

MIraris, quoties gemmantes explicat alas,
Et potes hunc sæuo tradere, dure, coco?

Phœnicopterus. lxiii.

DAt mihi penna rubens nomen: sed lingua gulosis
Nostra sapit: quid si garrula lingua foret?

Phasianus. lxiv.

ARgiua primum sum transportata carina.
Ante mihi notum nil, nisi Phasis, erat.

Numidicæ. lxv.

ANsere Romano quamuis satur Hannibal esset:
Ipse suas numquam barbarus edit aues.

An-

Anser. lxvi.

HÆc seruauit auis Tarpeij templa Tonantis.
Miraris? nondum fecerat illa Deus.

Grues. lxvii.

TVrbabis versus, nec littora tota volabit,
Vnam perdideris si Palamedis auem.

Rusticula. lxviii.

RVstica sim, an perdix quid refert, si sapor idem est.
Carior est perdix: sic sapit illa magis.

Cycnus. lxix.

DVlcia defecta modulatur carmina lingua,
Cantator Cycnus funeris ipse sui.

Porphyriones. lxx.

NOmen habet magni volucris tam parua gigãtis?
Et nomen Prasini Porphyrionis habet!

Mullus. lxxi.

SPirat in aduecto, sed iam piger, æquore mullus
Languescit? viuum da mare, fortis erit.

Muræna. lxxii.

QVæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutem.

Rhombus. lxxiii.

QVamuis lata gerat patella rhombum:
Rhombus latior est tamen patella.

Ostrea. lxxiv.

EBria Baiano veni modo concha Lucrino;
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Scyllæ. lxxv.

COeruleus nos Lyris amat, quem silua Maricæ
Protegit: hinc scyllæ maxima turba sumus.

Scarus. lxxvi.

HIc scarus, æquoreis qui venit obesus ab vndis
Visceribus bonus est: cætera vile sapit.

Coracinus. lxxvii.

PRinceps Niliaci raperis coracine macelli:
Pellææ prior est gloria nulla gulæ.

Echinus. lxxviii.

ISte licet digitos testudine pungat acuta,
Cortice deposito, mollis echinus erit.

Mu-

Murices. lxxix.

SAnguine de nostro tinctas, ingrate, lacernas
Induis, & non est hoc satis, esca sumus.

Gobius. lxxx.

IN Venetis sint lauta licet conuiuia terris,
Principium cœnæ gobius esse solet.

Lupus. lxxxi.

LAneus Euganei Lupus excipit ora Timaui,
Æquoreo dulces cum sale pastus aquas.

Aurata. lxxxii.

NOn omnis laudem pretiumque aurata meretur,
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

Acipensis. lxxxiii.

AD Pallatinas acipensem mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

Lepus. lxxxiv.

INter aues turdus, si quid me iudice certum est,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Aper. lxxxv.

QVi Diomedæis metuendus setiger agris
Ætola cecidit cuspide, talis erat.

Damæ. lxxxvi.

DEnte timentur apri, defendunt cornua tauros,
Imbelles damæ quid nisi præda sumus?

Oryx. lxxxvii.

MAtutinarum non vltima præda ferarum
Sæuus Oryx constat quot mihi morte canum!

Ceruus. lxxxviii.

HIc erat ille tuo domitus, Cyparisse, capistro.
An magis iste tuus, Syluia, ceruus erat?

Lalisio. lxxxix.

CVm tener est onager, solaque Lalisio matre
Pascitur: hoc infans, sed breue nomen habet.

Oleum Venafranum. xc.

HOc tibi Campani sudauit bacca Venafri
Vnguentum, quoties sumis, & istud oles.

Dorcas. xci.

DElicium paruo donabis dorcada nato:
Iactatis solet hanc mittere turba togis.

Ca-

Caprea. XCII.

PEndentem summa capram de rupe videbis
Casuram speres: decipit illa canes.

Onager. XCIII.

PVlcher adest onager; mitti venatio debet
Dentis Erythrei: iam remouete sinus.

Garum scombrorum. XCIV.

EXpirantis adhuc scombri de sanguine primo
Accipe fastosum munera cara, garum.

Muria. XCV.

ANtipolitani (fateor) sum filia Thynni,
Essem si scombri: non tibi missa forem.

Mel Atticum. XCVI.

HOc tibi Thesei populatrix misit Hymetti
Pallados à siluis nobile nectar apis.

Faui Siculi. XCVII.

CVm dederis Siculos medijs de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet esse fauos.

Passum. XCVIII.

GNossia Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulsum pauperis esse solet.

Picatum vinum. XCIX.

HÆc de vitifera venisset picata Vienna
Nec dubites: misit Romulus ipse mihi.

Albanum. C.

HOc de Cæsareis mitis vindemia cellis
Misit, Iuleo quæ sibi monte placet.

Surrentinum. CI.

SVrrentina bibis: nec myrrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

Falernum. CII.

DE Sinuessanis venerunt Massica prælis:
Condita quo quæris consule? nullus erat.

Setinum. CIII.

PEndula Pomptinos quæ spectat Setia campos,
Exigua vetulos misit ab vrbe cados.

Fundanum. CIV.

HÆc fundana tulit felix autumnus Opimi:
Expressit mustum consul, & ipse bibit.

Trifolinum. CV.

NOn sum de primo, fateor, trifolina Lyæo,
Inter vina tamen septima vitis ero.

Cæcubum. CVI.

CÆcuba Fundanis generosa coquuntur Amyclis:
Vitis & in media nata palude viret.

Signinum. CVII.

POtabis liquidum Signina morantia ventrem:
Ne nimium sistant, sit tibi parca sitis.

Mamertinum. CVIII.

AMphora Nestorea tibi Mamertina senecta
Si detur, quoduis nomen habere potest.

Tarraconense. CIX.

TArraco Campano tantum cessura *Lyæo*,
Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis.

Nomentanum. CX.

NOmentana meum, tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quintus amat, commodiora bibes.

Spoletinum. CXI.

DE Spoletinis, quæ sunt cariosa lagenis
Malueris, quàm si musta Falerna bibas.

Pelignum. CXII.

MArsica Peligni mittunt turbata coloni:
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

Acetum. CXIII.

AMphora Niliaci non sit tibi vilis aceti:
Esset cùm vinum, vilior illa fuit.

Massilitanum. CXIV.

CVm tua centenos expugnet sportula ciues,
Fumea Massilia ponere vina potes.

Cæcetanum. CXV.

CÆretana Nepos ponat, Setina putabis.
Non ponit turbæ, cùm tribus illa bibit.

Tarentinum vinum. CXVI.

NObilis, & lenis, & felix vitibus Aulon,
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

Vn-

Vnguentum. CXVII.

VNguentum hæredi nunquam, nec vina relinquas:
Ille habeat nummos: hæc tibi tota dato.

Corona rosea. CXVIII.

DAt festinatas Cæsar tibi bruma coronas.
Quondam veris erat, nunc tua facta rosa est.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATVM.

LIBER DECIMVS QVARTVS.

Cui nomen inditum Apophoreta.

SYnthesibus dum gaudet eques, dominusque senatus.
Dumque decent nostrum pilea sumpta Iouem:
Nec timet ædilem moto spectare fritillo,
Cùm videat gelidos tam propè verna lacus:
Diuitis alternas, & pauperis accipe sortes
Præmia conuiuæ det sua quisque suo.
Sunt apinæ, tricæque, & si quid vilius istis:
Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?
Sed quid agam potius madidis, Saturne, diebus,
Quos tibi pro cœlo filius ipse dedit?
Vis scribam Thebas, Troiamque, malasque Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.

Ad Lectorem.

QVo vis cumque loco potes hunc finire libellum:
Versibus explicitum est omne duobus opus.

Ad eumdem.

LEmmata, si quæris, cur sint adscripta, docebo,
Vt si malueris, lemmata sola legas.

A P O P H O R E T A.
Pugillares citrei.

SEcta nisi in tenues essemus ligna tabellas,
Essemus Lybici nobile dentis onus.

Quincuplices. II.

CÆde iuuencorum domini calet area felix,
Quincuplici cera cum datur auctus honor.

Pu-

Pugillares eborei. III.

LAnguida ne tristes obscurent lumina ceræ,
Nigra tibi niueum littera pingat ebur.

Pugillares membranei. IV.

ESse putes ceras, licet hæc membrana vocetur,
Delebis, quoties scripta nouare voles.

Chartæ maiores. V.

NOn sunt munera quod putas, amice,
Cùm donat vacuas poeta chartas.

Chartæ Epistolares. VI.

SEu leuiter noto, seu charo missa sodali;
Omnes ista solet charta vocare suos.

Loculi Eborei. VII.

HOs nisi de flaua loculos implere moneta
Non decet: argentum vilia ligna ferant.

Loculi lignei. VIII.

SI quid adhuc superest in nostri fæce locelli,
Munus erit; nihil est, ipse locellus erit.

Tali eborei. IX.

CVm steterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dedisse tibi.

Tessera. X.

NOn sim talorum numero par tessera, dum sit
Maior, quàm talis, alea sæpe mihi.

Turricula. XI.

QVæ scit compositos manus improba mittere talos;
Si per me misit, nil nisi vota facit.

Tabula lusoria. XII.

HIc mihi bis seno numeratur tessera puncto;
Calculus hic gemino discolor hoste perit:

Nuces. XIII.

ALea parua nuces, & non damnosa videntur:
Sæpe tamen pueris abstulit illa diem.

Theca calamaria. XIV.

SOrtitus thecam calamis armare memento;
Cætera nos dedimus, tu leuiora para.

Calculi. XV.

INsidiosorum si ludis bella latronum,
Gemmeus iste tibi miles, & hostis erit.

Graphiarium. XVI.

HÆc tibi erunt armata suo graphiaria ferro,
Si puero dones, non leue munus erit.

Dentiscalpium. XVII.

LEntiscum melius; sed si tibi frondea cuspis
Defuerit, dentes penna leuare potest.

Auriscalpium. XVIII.

SI tibi morosa prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

Acus Aurea. XIX.

TEnuia ne madidi violent bombycina crines,
Figat acus sparsas, sustineatque comas.

Pecten ad caluum. XX.

QVid faciet nullos hic inuentura capillos,
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

Sapo. XXI.

CAustica Teutonicos accendit spuma capillos,
Captiuis poteris cultior esse comis.

Mattiacæ pilæ. XXII.

SI mutare paras longæuos cana capillos,
Accipe Mattiacas (quo tibi calua?) pilas.

Vmbella. XXIII.

ACcipe, quæ nimios vincant vmbracula soles:
Sit licet & ventus, te tua vela tegent.

Gausapa. XXIV.

IN Pompeiano tecum spectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare solet.

Ve-

Venabula. XXV.

EXcipient apros, expectabuntque leones:
Intrabunt vrsos, sit modo firma manus.

Culter venatorius. XXVI.

SI deiecta geres longo venabula rostro:
Hic leuis in grandem cominus ibit aprum.

Parazonium. XXVII.

MIlitiæ decus hoc, & grati nomen honoris
Arma tribunitium cingere digna latus.

Pugio. XXVIII.

PVgio, quem curuis signat breuis orbita venis,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Falx ex ense. XXIX.

PAx me certa ducis placidos curuauit in vsus:
Agricolæ nunc sum, militis antè fui.

Securicula. XXX.

CVm fieret tristis soluendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus empta fuit.

Ferramenta tonsoria. XXXI.

TOndendis hæc arma tibi sunt apta capillis,
Vnguibus hæc longis: vtilis illa genis.

Scrinium. XXXII.

COnstrictos nisi das mihi libellos,
Admittam tineas, trucesque blattas.

Fasces calamorum. XXXIII.

DAt chartis habiles calamos Memphitica tellus:
Texantur reliqua tecta palude tibi.

Candela. XXXIV.

ANcillam tibi sors dedit lucernæ,
Totas quæ vigil exigit tenebras.

Lucerna polymyxos. XXXV.

ILlustrem cum tota meis conuiuia flammis,
Totque geram myxas: vna lucerna vocor.

Cereus. XXXVI.

HIc tibi nocturnos præstabit cereus ignes:
Subducta est puero namque lucerna tuo.

Candelabrum Corinthium. XXXVII.

NOmina candelæ nobis antiqua dederunt:
Non norat parcos vncta lucerna patres.

Candelabrum ligneum. XXXVIII.

ESse vides lignum: serues nisi lumina; fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Pila Paganica. XXXIX.

HÆc, quæ difficilis turget Paganica pluma,
Folle minus laxa est, & minus arcta pila.

Pila Trigonalis. XL.

SI me mobilibus scis expulsare sinistris,
Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

Follis. XLI.

ITe procul iuuenes, mitis mihi conuenit ætas,
Folle decet pueros ludere, folle senes.

Harpasta. XLII.

HÆc rapit Antæi velox in puluere Draucus,
Grandia qui vano colla labore facit.

Halteres. XLIII.

QVid pereunt stulto fortes haltere lacerti?
Exercet melius vinea fossa viros.

Galericulum. XLIV.

NE lutet immundum nitidos ceroma capillos,
Hac poteris madidas condere pelle comas.

Strigiles. XLV.

PErgamus has misit. curuo destringere ferro:
Non tam sæpe teret lintea fullo tibi.

Guttus Corneus. XLVI.

GEstauit modò fronte me iuuencus,
Verum rhinocerota me putabis,

Rhi-

Rhinoceros. XLVII.

NVper in Ausonia domini spectatus arena
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

Crepitacillum. XLVIII.

SI quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenera garrula sistra manu.

Flagellum. XLIX.

PRoficies nihil hoc, cædas licet vsque flagello:
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Mirobalanum. L.

QVod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus
Hoc ex vnguento constat, & ex balano.

Aphronitrum. LI.

RVsticus es? nescis quid Græco nomine dicar:
Spuma vocor nitri; Græcus es? aphronitron.

Lomentum. LII.

GRatum munus erit, scisso nec inutile ventri:
Si clara Stephani balnea luce petes.

Laterna cornea. LIII.

DVx laterna viæ clausis feror aurea flammis:
Et tuta est gremio parua lucerna meo.

Laterna ex Vesica. LIV.

COrnea, si non sum, numquid sum fuscior? aut me
Vesicam, contra qui venit, esse putat?

Fistula. LV.

QVid me compactam ceris, & arundine rides?
Quæ primum structa est fistula, talis erat.

Tibia. LVI.

EBria nos madidis rumpit tibicina buccis;
Sæpe duas pariter, sæpe monaulon habet.

Solea Lanat.æ. LVII.

DEfueris, si forte puer, soleasque libebit
Sumere, pro puero pes erit ipse tibi.

Muscaria pauonina. LVIII.

LAmbere quæ turpes prohibet tua prandia muscas,
Alitis eximiæ cauda superba fuit.

Copta Rhodia. LIX.

PEccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

Porcus. LX.

Iste tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes ilice pastus apros.

Muscarium bubulum. LXI.

SOrdida si flauo fuerit tibi puluere vestis:
Colligat hunc tenui verbere cauda leuis.

Botulus. LXII.

QVi venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

Psittacus. LXIII.

PSittacus à vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere, Cæsar aue.

Pica. LXIV.

PIca loquax certa dominum te voce saluto:
Si me non videas, esse negabis auem.

Narthecium. LXV.

ARtis ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Paccius esse sua.

Flagra. LXVI.

LVdite securi, sed tantum ludite, serui:
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

Ferulæ. LXVII.

INuisæ nimium pueris, grateque magistris,
Clara Prometheo munere ligna sumus.

Pera. LXVIII.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat, & tristi cum cane, pera rogat.

Scopæ. LXIX.

IN pretio scopas testatur palma fuisse,
Sed pretium scopis nunc analecta dabunt.

Scalptorium. LXX.

DEfendet manus hæc scapulas, mordente molesto
Pulice; vel si quid pulice sordidius.

Manuale. LXXI.

NE toga barbatos faciat vel pęnula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Lectus Pauoninus. LXXII.

NOmina dat spondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Iunonis auis, sed prius Argus erat.

Ephippium. LXXIII.

STragula succincti venator sume veredi;
Nam solet à nudo surgere morbus equo.

Stibadia. LXXIV.

ACcipe lunata scriptum testudine Sigma:
Octo capit: veniat, quisquis amicus erit.

Gustatorium. LXXV.

FOemineam nobis Cherson si credis inesse,
Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

Mensa citrea. LXXVI.

ACcipe fœlices, Atlantica munera, siluas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

Mensa acerna. LXXVII.

NOn sum crispa quidem, nec siluæ filia Mauræ:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes.

Dentes eborei. LXXVIII.

GRandia taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas possint sustinuisse trabes?

Quincupedal. LXXIX.

PVncta notis ilex, & acuta cuspide clusa,
Sæpe redemptoris prodere furta solet.

L 6 Pe-

Pocula archetypa. LXXX.

NOn est ista recens, nec nostri gloria coeli:
Primus in his Mentor dum facit illa, bibit.

Calices. LXXXI.

NOs sumus audaces, plebeia toreumata vitri;
Nostra nec ardenti gemma feritur aqua.

Phiala aurea calata. LXXXII.

QVamuis Callaico rubeam generosa metallo.
Clarior arte magis: nam Myos iste labor.

Calices Vatinij. LXXXIII.

VIlia sutoris calicem monumenta Vatini
Accipe: sed nasus longior ille fuit.

Lances chrysendetæ. LXXXIV.

GRandia ne viola paruo chrysendeta mullo:
Vt minimum, libras debet habere duas.

Vasa Aretina. LXXXV.

ARetina nimis ne spernas vasa, monemus:
Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus.

Bascauda. LXXXVI.

BArbara de Pictis veni bascauda Britannis:
Sed me iam mauult dicere Roma suam.

Panaca. LXXXVII.

SI non ignota est docti tibi terra Catulli,
Potasti testa Rhætica vina mea.

Boletaria. LXXXVIII.

CVm mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis (pudet heu!) seruio coliculis.

Calices Surrentini. LXXXIX.

ACcipe non vili calices de puluere natos:
Sed Surrentinæ leue toreuma rotæ.

Colum niuarium. XC.

SEtinos, moneo, nostra niue frange trientes.
Pauperiore mero tingere lina potes.

Sac-

Saccus niuarius. XCI.

ATtenuare niues norunt & lintea nostra:
Frigidior colo non salit vnda tuo.

Vrceoli ministratorij. XCII.

FRigida non desit, non deerit calda petenti:
Sed tu morosa ludere parce siti.

Vrceus fictilis. XCIII.

HIc tibi donatur panda ruber vrceus ansa.
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Calathi. XCIV.

NOs Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris
Perfusos domini lambere docta pedes.

Calices Saguntini. XCV.

QVæ non sollicitus teneat, seruetque minister,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

Calices gemmati. XCVI.

GEmmatum Scithicis vt luceat ignibus aurum,
Adspice, quot digitos exuit iste calix.

Ampulla potoria. XCVII.

HAc licet in gemma, quæ seruat nomina Cosmi,
Tu conuiua bibas, si foliata sitis.

Chrystallina. XCVIII.

FRangere dum metuis, frangis crystallina: peccant
Securæ nimium, sollicitæque manus.

Nimbus vitreus. XCIX.

AB Ioue qui veniet miscenda ad pocula, largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina dabit.

Myrrhina. C.

SI calidum potas, ardenti myrrha falerno
Conuenit: & melior fit sapor inde mero.

Patella Cumana. CI.

HAnc tibi Cumano rubicundam puluere testam,
Municipem misit casta Sybilla suam.

Ca-

Calices vitrei. CI.

ADspicis ingenium Nili; quibus addere plura
Dum cupit, ah quoties perdidit auctor opus!

Lagena niuaria. CIII.

SPoletina bibis, vel Marsis condita cellis;
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

Aqua niueas. CIV.

NOn potare niuem, sed aquam potare rigentem
De niue, commenta est ingeniosa sitis.

Idem. CV.

MAssiliæ fumos miscere niualibus vndis
Parce puer, constet ne tibi pluris aqua.

Ligula argentea. CVI.

QVamuis me ligulam dicant, equitesque patresque,
Dicor ab indoctis lingula grammaticis.

Cochlearia. CVII.

SVm cochleis habilis, sed nec minus vtilis ouis:
Numquid scis potius cur cochleare vocer?

Annuli. CVIII.

ANte frequens, sed nunc rarus nos donat amicus:
Fœlix, cui comes est non alienus eques.

Dactyliotheca. CIX.

SÆpe grauis digitis elabitur annulus vnctis:
Tuta mea fiet, sed tua gemma fide.

Toga. CX.

ROmanos rerum dominos, gentemque togatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

Idem. CXI.

SI matutinos facile est tibi rumpere somnos,
Attrita veniet sportula sæpe toga.

Endromida. CXII.

PAuperis est munus, sed non est pauperis vsus:
Hanc tibi pro læna mittimus endromida.

Ca-

Canusinæ fuscæ. CXIII.

HÆc tibi turbato canusina simillima mulso:
Munus erit; gaude: non cito fiet anus.

Bardocucullus. CXIV.

GAllia Santonico vestit te bardocucullo,
Cercopithecorum pœnula nuper erat.

Canusinæ rufæ. CXV.

ROma magis fuscis vestitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris, militibusque color.

Pænula scortea. CXVI.

INgrediare viam cœlo licet usque sereno,
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

Lacernæ coccineæ. CXVII.

SI Veneto, Prasinove faues, quid coccina sumis?
Ne fias ista transfuga sorte, vide.

Pileus. CXVIII.

SI possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantum capiti munera mitto tuo.

Lacernæ Baticæ. CXIX.

NOn est lana mihi mendax, nec mutor aheno,
Si placeant Tyriæ, me mea tinxit ouis.

Cœnatoria. CXX.

NEc fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:
Hoc opus est pictis accubuisse toris.

Lana. CXXI.

TEmpore brumali non multum leuia prosunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

Lacernæ albæ. CXXII.

AMphitheatrales nos commendamur ad vsus,
Cum tegit algentes alba lacerna togas.

Gausapa villosa, vel mantile.
CXXIII.

NObilius villosa tegunt tibi lintea citrum:
Orbibus in nostris circulus esse potest.

Cæ-

Cuculli Liburnici. CXXIV.

I Vngere nescisti nobis, ò stulte, lacernas:
Indueras albas, exue Callainas.

Udones Cilicij. CXXV.

NOn hos lana dedit, sed olentis barba mariti,
Cinyphio poterit planta latere sinu.

Synthesis. CXXVI.

DVm toga per quinas gaudet requiescere luces,
Hos poteris cultus sumere iure tuo.

Focale. CXXVII.

SI recitaturus dedero tibi forte libellum,
Hoc focale tuas asserat auriculas.

Tunicæ Patauinæ. CXXVIII.

VEllera cum sumant Patauinæ multa trilices,
Et pingues tunicas serra secare potest.

Spongia. CXXIX.

HÆc tibi, sorte datur tergendis spongia mensis,
Vtilis, expresso cum leuis imbre tumet.

Pænula gausapina. CXXX.

IS mihi candor inest, villorum gratia tanta est,
Vt me vel media sumere messe velis.

Ceruical. CXXXI.

TInge caput nardi folio, ceruical olebit,
Perdidit vnguentum cum coma, pluma tenet.

Fasciæ. CXXXII.

NVdo stragula ne toro paterent,
Iunctæ nos tibi venimus sorores.

Cubicularia Polymita. CXXXIII.

HÆc tibi Memphitis tellus dat munera; victa est
Pectine Niliaco iam Babylonis acus.

Zona. CXXXIV.

LArga satis nunc sum: dulci sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona breuis.

Gau-

Gausape quadratum. CXXXV.

LOdices mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Heliconia de regione sumus.

Semicinctium. CXXXVI.

DEt tunicam diues: ego te præcingere possum,
Essem si locuples, munus vtrumque darem.

Lana Amethystina. CXXXVII.

EBria Sidoniæ cum sim de sanguine conchæ:
Non video, quare sobria lana vocer.

Lana alba. CXXXVIII.

VElleribus primis Appulia, Parma secundis:
Nobilis: Altinum tertia laudat ouis.

Lana Polentinæ. CXXXIX.

NOn tantum pullo lugentes vellere lanas,
Sed folet & calices hæc dare terra suos.

Idem. CXL.

LAna quidem tristis, sed tonsis apta ministris,
Quales non primo de grege mensa vocat.

Tomentum Lingonicum. CXLI.

OPpressa nimium vicina est fascia plumæ?
Vellera Lingonicis accipe rasa fagis.

Tomentum Circense. CXLII.

TOmentum concisa palus Circense vocatur:
Hæc pro Lingonico stramina pauper emit.

Pluma. CXLIII.

LAssus Amyclæa poteris requiescere pluma,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

Fœnum. CXLIV.

FRaudata tumeat facilis tibi culcita pluma,
Non venit ad duros pallida cura toros.

Discus. CXLV.

SPlendida cum volitent Spartani pondera disci:
Este procul pueri: sit semel ille nocens.

Cithara. CXLVI.

REddidit Eurydicen vati, sed perdidit ipse,
Dum sibi non credit, nec patienter amat.

Idem.

Idem. CXLVII.

DE Pompeiano sæpe est eiecta theatro,
Quæ duxit filuas, detinuitque feras.

Plectra. CXLVIII.

FEruida ne trito tibi pollice pustula surgat,
Exornent docilem garrula plectra lyram.

Trochus. CXLIX.

INducenda rota est: das nobis vtile munus.
Iste trochus pueris, at mihi canthus erit.

Idem. CL.

GArrulus in laxo cur annulus orbe vagatur?
Cedat vt argutis obuia turba trochis.

Signum victoriæ. CLI.

HÆc illi fine sorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit: decies adde Falerna puer.

Sauroctonos Corinthius. CLII.

AD te reptanti, puer insidiose, lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

Hyacinthus in tabula pictus.
CLIII.

FLectit ab inuiso morientia lumina disco
Oebalius, Phœbi culpa, dolorque puer.

Cubicularia gausapina. CLIV.

STragula purpureis lucent villosa tapetis:
Quid prodest, si te congelat acris hyems.

Persona Germanica. CLV.

SVm figuli lusus Rufi persona Bataui:
Quæ tu derides, hæc puer ora timet.

Hercules Corinthius. CLVI.

ELidit geminos infans, nec respicit angues:
Iam poterat teneras hydra timere manus.

Hercules fictilis. CLVII.

SVm fragilis: sed, tu, moneo, ne sperne sigillum,
Non pudet Alcidem nomen habere meum.

Mi-

Minerua argentea. clvii.

DIc mihi, virgo ferox, cum sit tibi cassis, & hasta:
Quare non habeas ægida? Cæsar habet.

Sigillum giberi fictile. clix.

EBrius hæc fecit terris, puto, monstra Prometheus,
Saturnalitio lusit, & ipse luto.

Homeri batrachomyomachia. clx.

PErlege Mæonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis soluere disce meis.

Homerus in membranis. clxi.

ILias, & Priami regnis inimicus Vlysses,
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgilij Culex. clxii.

ACcipe facundi culicem, studiose, Maronis,
Ne, nugis positis, Arma, virumque canas.

Virgilius in membrana. clxiii.

QVam breuis immensum cepit membrana Maronem!
Ipsius vultus prima tabella gerit.

Cicero in membranis. clxiv.

SI comes ista tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

Liuius in membranis. clxv.

PEllibus exiguis arctatur Liuius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Sallustius. clxvi.

HIc erit, vt perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Crispus in historia.

Ouidi Metamorphosis in membranis. clxvii.

HÆc tibi multiplici quę structa est massa tabella,
Carmina Nasonis quinque decemque gerit.

Lucanus. clxviii.

SVnt quidam, qui me dicunt non esse poetam:
Sed, qui me vendit, bibliopola putat.

Ca-

Catullus. clxix.

TAntum magna suo debet Verona Catullo,
Quantum parua suo Mantua Virgilio.

Calidi de Aqua frigida vsu. clxx.

HÆc tibi quæ fontes & aquarum nomina dicit,
Ipsa suas melius charta natabit aquas.

Mulæ Paullæ. clxxi.

HIs tibi de multis non est metuenda ruina,
Altius in terra pene sedere soles.

Catella Gallicana. clxxii.

DElitias paruæ si vis audire catellæ
Narranti breuis est pagina tota mihi.

Asturco. clxxiii.

HIc breuis, ad numerum rapidos qui colligit vngues,
Venit ab auriferis gentibus, Astur equus.

Canis Vertagus. clxxiv.

NOn sibi, sed domino venatur vertagus acer,
Illæsum leporem qui tibi dente feret.

Tintinnabulus. clxxv.

REdde pilam, sonat æs thermarum: ludere pergis?
An ne cupis solus lotus abire domum?

Simius. clxxvi.

CAllidus immissas eludere simius hastas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

Notarius. clxxvii.

CVrrant verba licet, manus est velocior illis:
Nondum lingua suum, dextra peregit opus.

Concha. clxxiii.

LEuis ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat: inoffensa curret arundo via.

Morio. clxxix.

NOn mendax stupor est, nec fingitur arte dolosa
Quisquis plus isto non sapit, ille sapit.

Caput Arietinum. clxxx.

MOllia Phryxæi secuisti colla mariti.
Hoc meruit, tunicam qui tibi sæpe dedit.

Pu-

Pumilio. clxxxi.

SI solum spectes hominis caput, Hectora credas:
Si stantem videas, Astyanacta putes.

Parma. clxxxii.

HAec, quæ sæpe solet vinci, quæ vincere raro,
Parma tibi scutum pumilionis erit.

Bruti puer, siue pusio. clxxxiii.

GLoria tam parui non est obscura sigilli,
Istius dominus Brutus erat pueri.

Accipiter. clxxxiv.

PRædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis idem.
Decipit, & captas non sibi mæret aues.

Obsonator. clxxxv.

DIc quotus, & quanti cupias cœnare: nec vnum
Addideris verbum; cœna parata tibi est.

Calami aucupatorij. clxxxvi.

NOn tantum calamis, sed cantu fallitur ales:
Callida dum tacita crescit arundo manu.

Cor bubulum. clxxxvii.

PAuper caussidicus nullos referentia nummos
Carmina cum scribas, accipe cor, quod habes.

Cocus. clxxxviii.

NOn satis est ars sola coco, seruire palato:
Namq; cocus domini debet habere gulam.

Craticula cum veru. clxxxix.

PArua tibi curua craticula sudet ofella;
Spumeus in longa cuspide fumet aper.

Pistor dulciarius. cxc.

MIlle tibi dulces operum manus ista figuras
Exstruit; huic vni parca laborat apis.

Ientacula. cxci.

SVrgite, iam vendit pueris ientacula pistor,
Cristatæque sonant vndique lucis aues.

FINIS.

